

Raport z realizacji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020

RAPORT 2018 r.

Białostocki Obszar Funkcjonalny

Białystok 2019

Dokument współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

SPIS TREŚCI

Słownik skrótów	3
Wprowadzenie	4
1. Informacje dotyczące stanu wdrażania Strategii ZIT BOF.....	5
1.1. Tryb pozakonkursowy	14
1.2. Tryb konkursowy.....	20
1.3. Projekty komplementarne w trybie pozakonkursowym z Krajowych Programów Operacyjnych.....	26
2. Stopień realizacji wskaźników Strategii ZIT BOF	32
2.1. Informacje o realizacji wskaźników RPOWP 2014-2020 w ramach ZIT	32
2.2. Informacje o sytuacji społeczno-gospodarczej BOF w latach 2012-2017	43
2.3. Informacje o sytuacji finansowej gmin BOF w latach 2015-2017	50
3. Informacja o realizacji celów Strategii ZIT BOF w Gminach BOF	61
CEL 1. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA	61
CEL 2. KOMPETENCJE DO PRACY	64
CEL 3. DOSTĘPNOŚĆ DO KULTURY	90
CEL 4. AKTYWNA INTEGRACJA SPOŁECZNA.....	91
CEL 5. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	99
CEL 6. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA.....	109
CEL 7. INTEGRACJA STRATEGICZNEGO ZARZĄDZANIA ROZWOJEM BOF	115
Wnioski.....	119
Spis tabel.....	121
Spis wykresów	123
Spis map.....	123

Słownik skrótów

BOF	–	Białostocki Obszar Funkcjonalny
CT	–	Cel Tematyczny
EFRR	–	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFŚ	–	Europejski Fundusz Społeczny
FS	–	Fundusz Spójności
GUS	–	Główny Urząd Statystyczny
IP ZIT BOF	–	Instytucja Pośrednicząca Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego
IW IP ZIT BOF	–	Instrukcja Wykonawcza Instytucji Pośredniczącej Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego
IZ RPOWP	–	Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podlaskiego 2014-2020
JST	–	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KE	–	Komisja Europejska
KM RPOWP	–	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020
MiIR	–	Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju
OP	–	Oś Priorytetowa
PI	–	Priorytet Inwestycyjny
PO	–	Program Operacyjny
POKL	–	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
POPW	–	Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020
POIiŚ	–	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
POIR	–	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020
POPT	–	Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020
<i>Porozumienie</i>	–	<i>Porozumienie w sprawie powierzenia Instytucji Pośredniczącej zadań dotyczących realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 (RPOWP 2014-2020) oraz wdrażania Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020 z 20 lipca 2015 r. zmienione Anekssem nr 1 z dnia 13 kwietnia 2016 r., Anekssem nr 2 z dnia 28 listopada 2016 r. oraz Anekssem nr 3 z dnia 23 lutego 2017 r.</i>
RPOWP 2014-2020	–	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2014-2020
Stowarzyszenie BOF	–	Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego
<i>Strategia ZIT BOF</i>	–	<i>Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020</i>
SZOOP RPOWP	–	Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020
UE	–	Unia Europejska
WLWK	–	Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych
ZIT	–	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

Wprowadzenie

Monitoring *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020* to proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych (analiza tendencji i zmian wskaźników) oraz jakościowych informacji dotyczących postępów i efektów wdrażania. Celem monitoringu jest zapewnienie zgodności realizowanych projektów w ramach działań i poddziałań *Strategii ZIT BOF* z założonymi celami rozwoju BOF. Monitoring pozwala na śledzenie i ostrzeganie jak kształtują się aktualne postępy w realizacji strategii i czy są osiągnięte zakładane rezultaty. Sporządzany corocznie *Raport z realizacji Strategii ZIT BOF* stanowić powinien podstawę do prac aktualizujących *Strategię ZIT BOF*.

W *Raporcie z realizacji Strategii ZIT BOF za 2018 r.* przedstawiono w Rozdziale 1. informacje dotyczące stanu wdrażania *Strategii ZIT BOF* z podziałem na tryb konkursowy, pozakonkursowy oraz projekty komplementarne w trybie pozakonkursowym z Krajowych Programów Operacyjnych. W tej części *Raportu z realizacji Strategii ZIT BOF za rok 2018* wykorzystano dane zawarte w informacjach kwartalnych z realizacji ZIT, sprawozdaniach kwartalnych z przygotowania projektów pozakonkursowych, informacji rocznej z realizacji ZIT oraz dane pochodzące z SL 2014, a także dane przekazane przez Beneficjentów.

W rozdziale 2. przeanalizowano stopień realizacji wskaźników *Strategii ZIT BOF*. Zgodnie z przyjętym system wskaźników *Strategii ZIT BOF* zaprezentowano listę wskaźników produktu i rezultatu na poziomie projektów realizowanych w formule ZIT wykorzystując dane głównie z SL 2014 oraz listę wybranych wskaźników ogólnego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, których źródłem jest głównie statystyka publiczna. Powyższe zbiory wskaźników uzupełniają informacje o sytuacji finansowej gmin BOF, gdyż dobra sytuacja finansowa gminy jest niezbędnym warunkiem do zrealizowania planowanych przedsięwzięć w ramach ZIT.

Z kolei rozdział 3. prezentuje głównie informacje przekazane przez Gminy – członków Stowarzyszenia BOF – o realizacji siedmiu celów rozwojowych *Strategii ZIT BOF*. Wszystkie działania podejmowane przez gminy BOF zarówno ze środków ZIT, jak i spoza ZIT, mają się przyczynić do stworzenia atrakcyjnego miejsca do pracy i życia w Białostockim Obszarze Funkcjonalnym.

Ostatnią część opracowania stanowią wnioski płynące z przeprowadzonych w poprzednich rozdziałach analiz. Wnioski te mogą być podstawą do prac aktualizujących *Strategię ZIT BOF*.

1. Informacje dotyczące stanu wdrażania Strategii ZIT BOF

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020 (wersja 3) została pozytywnie zaopiniowana przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 (IZ RPOWP) Uchwałą nr 119/1414/2016 Zarządu Województwa Podlaskiego z 23 lutego 2016 r., a przez Ministra Rozwoju Opinią z 3 marca 2016 r. W RPOWP 2014-2020 w ramach wybranych priorytetów inwestycyjnych na realizację *Strategii ZIT BOF* przeznaczono 76 mln EUR (6,26% alokacji RPOWP2014-2020), przy czym alokacja EFRR wynosi 67,2 mln EUR (7,70% alokacji RPOWP 2014-2020 z EFRR) i alokacja EFS wynosi 8,8 mln EUR (2,58% alokacji RPOWP 2014-2020 z EFS).

Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego Uchwałą nr 11/2018 z dnia 28 września 2018 r. przyjęło aktualizację *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020 (wersję 4)*. W ramach aktualizacji w *Strategii ZIT BOF* dokonano:

1. Podziału Załącznika 13.1. *Lista projektów zgłoszonych do dofinansowania w ramach instrumentu ZIT w trybie pozakonkursowym* na dwie części:
  - Część 1. Lista projektów zgłoszonych do dofinansowania w ramach instrumentu ZIT w trybie pozakonkursowym *Strategii ZIT BOF (wersja 3)*;
  - Część 2. Lista projektów zgłoszonych do dofinansowania w ramach instrumentu ZIT w trybie pozakonkursowym *Strategii ZIT BOF (wersja 4)* i w tej części wpisano nowy projekt *Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Sobolewie w gminie Supraśl*.
2. Aktualizacji opisów projektów zgłoszonych do identyfikacji w trybie pozakonkursowym i dodania opisu nowego projektu *Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Sobolewie w gminie Supraśl* w Działaniu 1.2. Stworzenie sieci terenów inwestycyjnych.
3. Zmian liczby uzyskanych punktów w rankingu projektów rekomendowanych IZ RPOWP do identyfikacji w trybie pozakonkursowym (Tabela 55.) zgodnie z zaleceniem pokontrolnym z kontroli systemowej przeprowadzonej w terminie 31.03.2016 – 30.06.2016r. i wpisania nowego projektu w Tabeli 55. z liczbą uzyskanych punktów.
4. Zmian dotyczących kierowania wsparcia do dzieci w wieku przedszkolnym bez ograniczenia wiekowego do 3-4 latków, co zostało wprowadzone w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020* z 31 lipca 2018 r. oraz Umowie Partnerstwa z 23 października 2017 r.
5. Dodania wskaźnika rezultatu bezpośredniego *Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu* w Poddziałaniu 2.4.1. *Podniesienie jakości edukacji przedszkolnej* zgodnie z pismem DRR-II.411.7.17.2016 z 5 lipca 2016 r. oraz pismem BZ-BOF-II-14-2016 z 12 lipca 2016 r.
6. Zmian wartości wskaźników:
  - w Poddziałaniu 1.2.1. *Uzbrojenie terenów inwestycyjnych*:

- *Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych* z 15 szt. na 16 szt. (wartość wskaźnika oszacowano na podstawie realizowanych projektów pozakonkursowych i przedstawionego do identyfikacji projektu pozakonkursowego),
- *Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych* z 50,75 ha na 69,36 ha (wartość wskaźnika oszacowano na podstawie realizowanych projektów pozakonkursowych i przedstawionego do identyfikacji projektu pozakonkursowego);
- w Poddziałaniu 1.2.2. *Zapewnienie dostępności terenów inwestycyjnych:*
  - *Całkowita długość nowych dróg* z 1,97 km na 2,72 km (wartość wskaźnika wyznaczono na podstawie realizowanych projektów pozakonkursowych),
  - *Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg* z 0,64 km na 1,14 km (wartość wskaźnika wyznaczono na podstawie realizowanych projektów pozakonkursowych);
- w Poddziałaniu 2.1.1. *Wzrost jakości kształcenia zawodowego i ustawicznego:*
  - *Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji i nabywania kwalifikacji w programie* zmniejszenie z 10 300 na 3 800 (Wartość oszacowana na podstawie podpisanych umów i przeprowadzonego naboru oraz po uwzględnieniu pozostałej alokacji),
  - *Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy* zmniejszenie z 4500 na 1400 (Wartość oszacowana na podstawie podpisanych umów i przeprowadzonego naboru oraz po uwzględnieniu pozostałej alokacji),
  - *Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie* z 40 na 200 (Wartość oszacowana na podstawie podpisanych umów i przeprowadzonego naboru oraz po uwzględnieniu pozostałej alokacji),
- w Poddziałaniu 2.1.2. *Rozwój infrastruktury szkolnictwa zawodowego i ustawicznego:*
  - *Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego* z 25 szt. na 10 szt. (po ustaleniach między IZ RPOWP i IP ZIT BOF definicji wskaźnika (pismo DRR-II.411.7.17.2016 z 22 lipca 2016 r. i pismo BZ-BOF-II-16-2016 z 26 lipca 2016 r.) przyjęto wartość wskaźnika 7 sztuk., a w związku z dużym zainteresowaniem szkół zawodowych, aby wzmocnić tego typu edukację, planowana jest do osiągnięcia wartość wskaźnika równa 10 szt.),
  - *Liczba wspartych jednostek kształcenia zawodowego* (po ustaleniach między IZ RPOWP i IP ZIT BOF definicji wskaźnika (pismo DRR-II.411.7.17.2016 z 22 lipca 2016 r. i pismo BZ-BOF-II-16-2016 z 26 lipca 2016 r.) przyjęto wartość wskaźnika 25 sztuk, przy czym należy podkreślić, że jest to wartość przeszacowana, gdyż planowane są (przy dostępnej alokacji) inwestycje w infrastrukturę szkolnictwa zawodowego obejmującą 20 jednostek kształcenia zawodowego),
  - *Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami* z 25 szt. na 7 szt. (konsekwencja wprowadzonych powyżej zmiany, przy czym

część wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego jest już dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i nie przewiduje się w projektach tego typu działań);

- w Poddziałaniu 2.4.2. Rozwój infrastruktury wychowania przedszkolnego:
    - *Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej* z 18 szt. na 10 szt. (w związku ze zmianami w systemie edukacji (Ustawy wprowadzające reformę edukacji z 2016 r.) gminy obszaru BOF, aby objąć wszystkie chętne dzieci edukacją przedszkolną, musiały zaplanować budowę nowych obiektów, bądź rozbudowę już istniejących, stąd przy dostępnej alokacji nie jest możliwe osiągnięcie zaplanowanego wcześniej wskaźnika),
    - *Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami* (konsekwencja wprowadzonej powyżej zmiany, przy czym część wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej jest już dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i nie przewiduje się w projektach tego typu działań);
  - w Poddziałaniu 5.1.1. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego i rowerowego w BOF:
    - *Długość wybudowanych dróg dla rowerów* z 52 km na 48,27 km (zgodnie z realizowanym projektem pozakonkursowym),
    - *Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach Bike&Ride* z 180 szt. na 188 szt. (zgodnie z realizowanymi projektami pozakonkursowymi),
    - *Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”* z 50 szt. na 78 szt. (zgodnie z realizowanym projektem pozakonkursowym),
    - *Długość nowych lub zmodernizowanych linii komunikacji miejskiej* z 22 km na 21,23 km (zgodnie z realizowanym projektem pozakonkursowym);
  - w Poddziałaniu 5.2.1. Wzrost efektywności gospodarowania energią w zakresie oświetlenia ulicznego:
    - *Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych* z 354 tony ekwiwalentu CO₂ na 606 ton ekwiwalentu CO₂ (zgodnie ze zrealizowanymi projektami pozakonkursowymi),
    - *Liczba nowych/zmodernizowanych punktów w oświetleniu ulicznym* z 2474 szt. na 2494 szt. (zgodnie ze zrealizowanymi projektami pozakonkursowymi);
  - w Poddziałaniu 5.2.5. Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej:
    - *Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych* z 2968 tony ekwiwalentu CO₂ na 5171,83 ton ekwiwalentu CO₂ (zgodnie z realizowanymi projektami pozakonkursowymi),
    - *Liczba gospodarstw domowych, w których zmodernizowano indywidualne źródła energii cieplnej lub elektrycznej* z 1220 szt. na 1561 szt. (zgodnie z realizowanymi projektami pozakonkursowymi).
7. Dodania akapitów w Rozdziale 7. Tryb i kryteria wyboru projektów przewidzianych do realizacji w ramach ZIT BOF, Podrozdziale 7.1. Tryb pozakonkursowy oraz 7.3. *Propozycje kryteriów wyboru projektów* prezentujących zmiany wprowadzone w procesie oceny projektów pozakonkursowych oraz projektów konkursowych Aneks nr 3 do *Porozumienia*

w sprawie powierzenia Instytucji Pośredniczącej zadań dotyczących realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 (RPOWP 2014-2020) oraz wdrażania Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020.

8. Dodania akapitu w Rozdziale 9. Monitoring i system wdrażania Strategii ZIT BOF prezentującego zadania IP ZIT BOF zawarte w Aneksie nr 3 do Porozumienia w sprawie powierzenia Instytucji Pośredniczącej zadań dotyczących realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 (RPOWP 2014-2020) oraz wdrażania Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020.
9. Dodania Rozdziału 14 Suplement - Kluczowe pola dalszej współpracy Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego.
10. Rozszerzenie opisu Działania 2.2 o wnioski wynikające z wdrażania Strategii ZIT BOF identyfikujące potrzebę stworzenia Ponadlokalnego Ośrodka Wiedzy o OZE.
11. Kilku zmian po korekcie technicznej dokumentu w 2016 r.

Strategia ZIT BOF (wersja 4) pismami z dnia 28 września 2018 r. została przekazana do zaopiniowania przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 oraz Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju. IZ RPOWP w piśmie z 7 listopada 2018 r. przekazało uwagi do dokumentu i w związku z powyższym IP ZIT BOF wystąpiło 8 listopada 2018 r. do MliR o wycofanie procedury opiniowania Strategii ZIT BOF. Do 31 grudnia 2018 r. nie zakończono prac w trybie roboczym nad aktualizacją Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020.

W ramach konsultacji z IZ RPOWP przygotowany został przez IP ZIT BOF zaktualizowany dokument i Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego Uchwałą nr 1/2019 z dnia 8 lutego 2019 r. przyjęło Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020 (wersję 5), która została przekazana do zaopiniowania przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 oraz Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju. W ramach przekazanych w trybie roboczym uwag przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 wprowadzone zostały w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020 (wersji 5), następujące zmiany:

1. Zmiana wartości wskaźników:
  - w Poddziałaniu 1.2.1. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych:
    - Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych z 16 szt. na 17 szt. (wartość wskaźnika oszacowano na podstawie realizowanych projektów pozakonkursowych i przedstawionego do identyfikacji projektu pozakonkursowego);
  - w Poddziałaniu 1.2.2. Zapewnienie dostępności terenów inwestycyjnych:
    - Całkowita długość nowych dróg z 2,72 km na 0,93 km (wartość wskaźnika wyznaczono na podstawie realizowanych projektów pozakonkursowych),

- *Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg z 1,14 km na 3,19 km (wartość wskaźnika wyznaczono na podstawie realizowanych projektów pozakonkursowych);*
  - w Poddziałaniu 2.4.2. Rozwój infrastruktury wychowania przedszkolnego:
    - *Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej z 10 szt. na 18 szt. (w związku z informacją, że IZ RPOWP nie widzi zasadności zmiany wprowadzonej w wersji 4 z 18 szt. na 10 szt., wartość wskaźnika pozostaje na poziomie 18 szt., przy czym podtrzymujemy przedstawione IZ RPOWP wyjaśnienia);*
    - *Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami z 8 szt. na 15 szt. (konsekwencja wprowadzonej powyżej zmiany, przy czym część wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej jest już dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i nie przewiduje się w projektach tego typu działań).*
2. Rozszerzenie i poprawienie opisu Działania 2.2. Stworzenie Centrum Kompetencji BOF o wnioski wynikające z wdrażania *Strategii ZIT BOF* identyfikujące potrzebę stworzenia branżowego centrum kompetencji w obszarze efektywności gospodarowania energią i zasobami (w wersji 4 stosowana była nazwa *Ponadlokalny Ośrodek Wiedzy o OZE*). W Działaniu 2.2 wpisano nowy typ projektu związany ze stworzeniem branżowego centrum kompetencji w obszarze efektywności gospodarowania energią i zasobami oraz zwiększono wartości wskaźników produktu:
- *Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie z 130 osób na 160 osób;*
  - *Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy z 600 osób na 700 osób.*
- Ponadto w ramach Działania 2.2 dodano nowy wskaźnik produktu RPOWP 2014-2020:
- *Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji i nabywania kwalifikacji w programie o wartości 150 osób;*
- oraz nowe projektowe wskaźniki produktu:
- *Liczba utworzonych laboratoriów, centrów demonstracyjnych w zakresie odnawialnych źródeł energii w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego o wartości 2 szt.*
  - *Liczba osób objętych szkoleniem zawodowym w zakresie efektywności gospodarowania energią i zasobami o wartości 100 osób;*
  - *Liczba zorganizowanych seminariów branżowych w zakresie efektywności gospodarowania energią i zasobami o wartości 2 szt.*
3. Dodanie Załącznika 13.11.2. Propozycje kryteriów wyboru projektów – priorytet inwestycyjny 10iv (tryb konkursowy w ramach ZIT), który dotyczy typu projektu: Stworzenie branżowego centrum kompetencji w zakresie efektywności gospodarowania energią i zasobami.
4. Uaktualnienie Rozdziału 11. w zakresie opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku wydanych w październiku 2018 r.

5. Aktualizacja Załącznika 13.2. Lokalizacja projektów planowanych do realizacji w formule ZIT (przedstawiony został na mapie nowy projekt pozakonkursowy *Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Sobolewie w gminie Supraśl*).
6. Przeniesienie Rozdziału 14. Suplement – Kluczowe pola dalszej współpracy Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego do załączników, jako Załącznik 13.13. Suplement.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020 (wersja 5) została pozytywnie zaopiniowana przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 Uchwałą nr 26/272/2019 Zarządu Województwa Podlaskiego z 5 marca 2019 r. oraz pozytywnie zaopiniowana przez Ministra Inwestycji i Rozwoju Opinią z 8 marca 2019 r. Poziom alokacji na realizację Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach RPOWP 2014-2020 nie uległ zmianie (Tabela 1.).

Tabela 1. Alokacja środków na ZIT z EFRR i EFS

Fundusz	Oś priorytetowa	Cel tematyczny	Priorytet inwestycyjny	Szacunkowa alokacja (w EUR)
EFRR	I	CT 3	PI 3a	12 146 051
EFRR	IV	CT 7	PI 7b	1 570 183
EFRR	V	CT 4	PI 4e	27 972 269
EFS	VII	CT 9	PI 9iv	2 989 950
EFRR	VIII	CT 9	PI 9a	2 776 382
EFS	III	CT 10	PI 10i	1 554 888
EFS	III	CT 10	PI 10iv	4 271 357
EFRR	VIII	CT 10	PI 10a	22 718 920
RAZEM EFRR + EFS				76 000 000

Źródło: *Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020 (wersja 5)*.

Zgodnie z *Porozumieniem*¹ do zadań Instytucji Pośredniczącej Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego (IP ZIT BOF) należą:

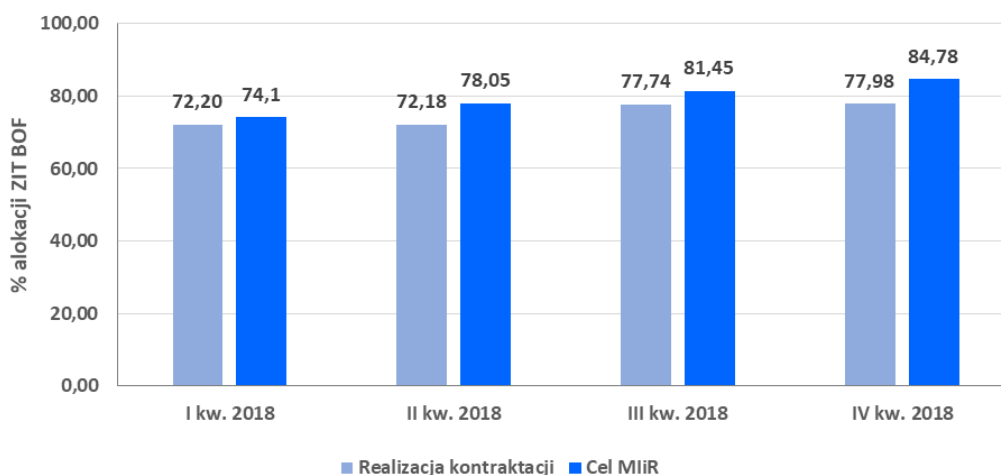
- 1) opracowanie *Strategii ZIT BOF* i jej aktualizacja;
- 2) realizacja zadań związanych z wyborem projektów;
- 3) sporządzanie i aktualizacja Instrukcji Wykonawczej dla Instytucji Pośredniczącej;

¹ Porozumienie w sprawie powierzenia Instytucji Pośredniczącej zadań dotyczących realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 (RPOWP 2014-2020) oraz wdrażania *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020* z dnia 20 lipca 2015 r. zmienione Aneksem nr 1 z dnia 13 kwietnia 2016 r., Aneksem nr 2 z dnia 28 listopada 2016 r. oraz Aneksem nr 3 z dnia 23 lutego 2017 r.

- 4) monitorowanie i sprawozdawanie z realizacji ZIT w ramach RPOWP 2014-2020 oraz *Strategii ZIT BOF*;
- 5) prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych;
- 6) współudział w kontrolach projektów w miejscu ich realizacji prowadzonych przez IZ RPOWP oraz przekazywanie IZ RPOWP wyników kontroli zewnętrznych prowadzonych w Instytucji Pośredniczącej w zakresie prawidłowości realizacji powierzonych zadań;
- 7) udział w badaniach ewaluacyjnych w zakresie wdrażania instrumentu ZIT;
- 8) udział w pracach grup roboczych powołanych przez IZ RPOWP w zakresie powierzonych zadań;
- 9) dokonywanie analizy ryzyka oraz zapobieganie nadużyciom finansowym;
- 10) prowadzenie archiwizacji dokumentów związanych z realizacją powierzonych zadań;
- 11) ochrona i przetwarzanie danych osobowych z zapewnieniem bezpieczeństwa i poufności danych oraz zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych, w zależności od zakresu zadań.

Stowarzyszenie BOF zgodnie z celami ustalonymi przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju² na 31 grudnia 2018 roku planowało do osiągnięcia kontraktację na poziomie 84,78%³. Informacje o celach kontraktacji i poziomie realizacji kontraktacji w poszczególnych kwartałach 2018 roku przedstawia wykres 1.

Wykres 1. Kontraktacja jako % alokacji ZIT BOF (realizacja i cele) wg kwartałów w 2018 r. (stan na 31 grudnia 2018 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z SL2014 oraz informacji wewnętrznych IP ZIT BOF, data dostępu do SL2014 – 4 stycznia 2019 r.

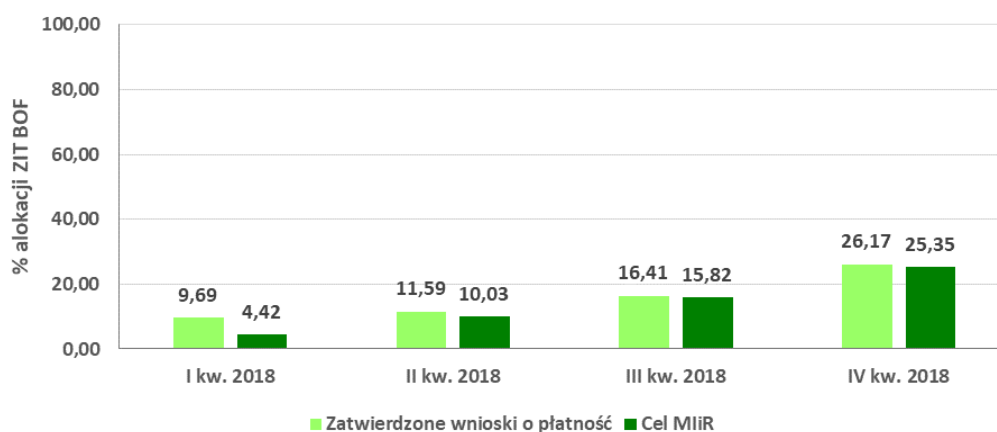
² Pismo DRP-IV.7440.2.25.2017.KSt.3 z dnia 19.04.2018 r.

³ W całym dokumencie poziom alokacji ZIT BOF we wszystkich kwartałach 2018 roku został przyjęty zgodnie z kursem 1 EUR=4,2072PLN z 29 marca 2018 r.

W ramach alokacji ZIT BOF do 31 grudnia 2018 roku podpisano 37 umów o dofinansowanie projektów konkursowych i pozakonkursowych na kwotę dofinansowania ze środków UE wynoszącą 249 344 969,12 zł, co stanowi 77,98% całkowitej alokacji ZIT, co oznacza, że nie wykonano wskaźnika kontraktacji narzuconego przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, przy czym do zrealizowania wskaźnika zabrakło 6,80 punktu procentowego. Należy podkreślić, że do 31 grudnia 2018 roku zatwierdzone zostały 3 projekty (podjęte zostały uchwały o wybraniu do dofinansowania przez Zarząd Województwa Podlaskiego oraz Zarząd Stowarzyszenia BOF) na kwotę dofinansowania ze środków UE wynoszącą 22 358 409,56 zł, co stanowi 6,99% całkowitej alokacji ZIT. Niestety nie zostały podpisane umowy o dofinansowanie w przypadku tych projektów, co pozwoliłoby na zrealizowanie postawionych przez MliR celów. Spowolnienie prac w IV kwartale 2018 roku można w pewnym stopniu tłumaczyć zmianami władz samorządowych, które dokonywały się na przełomie listopada i grudnia 2018 r.

Na 2018 rok postawione zostały przez MliR również cele dotyczące zatwierdzonych wniosków o płatność. Zgodnie z celami MliR na 31 grudnia 2018 roku zatwierdzone wnioski o płatność miały stanowić 25,35% alokacji ZIT BOF. Według stanu na 31 grudnia 2018 roku w ramach ZIT BOF wkład UE w wydatkach z zatwierdzonych wniosków o płatność wynosił 83 679 935,36 zł, co stanowiło 26,17% całkowitej alokacji ZIT. Na wykresie 2 zaprezentowano informacje o zatwierdzonych wnioskach o płatność w 2018 r. We wszystkich kwartałach cele MliR dotyczące zatwierdzonych wniosków o płatność były realizowane, a na koniec IV kwartału 2018 roku cel został zrealizowany w wysokości wyższej od narzuconej przez MliR o ponad 0,82 punktu procentowego.

Wykres 2. Zatwierdzone wnioski o płatność jako % alokacji ZIT BOF (realizacja i cele) według kwartałów w 2018 r. (stan na 31 grudnia 2018 r.)

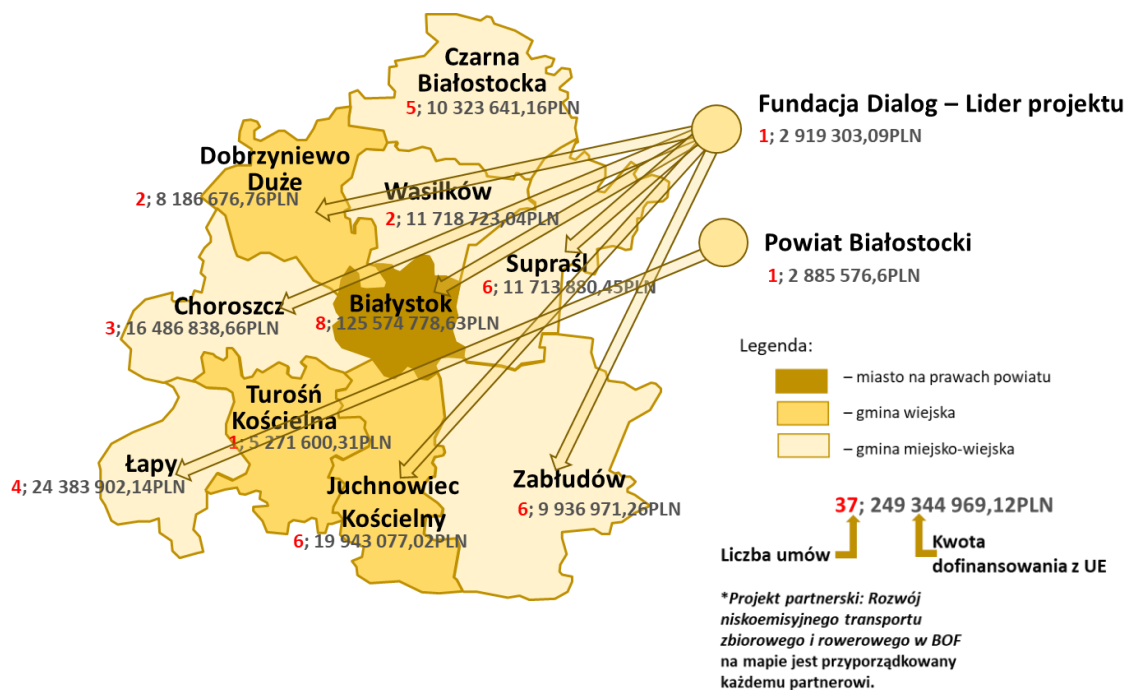

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SL2014 oraz informacji wewnętrznych IP ZIT BOF, data dostępu do SL2014 – 4 stycznia 2019 r.

Na mapie 1. zaprezentowano informacje o przestrzennym wykorzystaniu środków przeznaczonych na realizację Zintegrowanych inwestycji Terytorialnych w Białostockim Obszarze Funkcjonalnym, a na wykresie 3 kwotę dofinansowania UE w ramach ZIT w poszczególnych

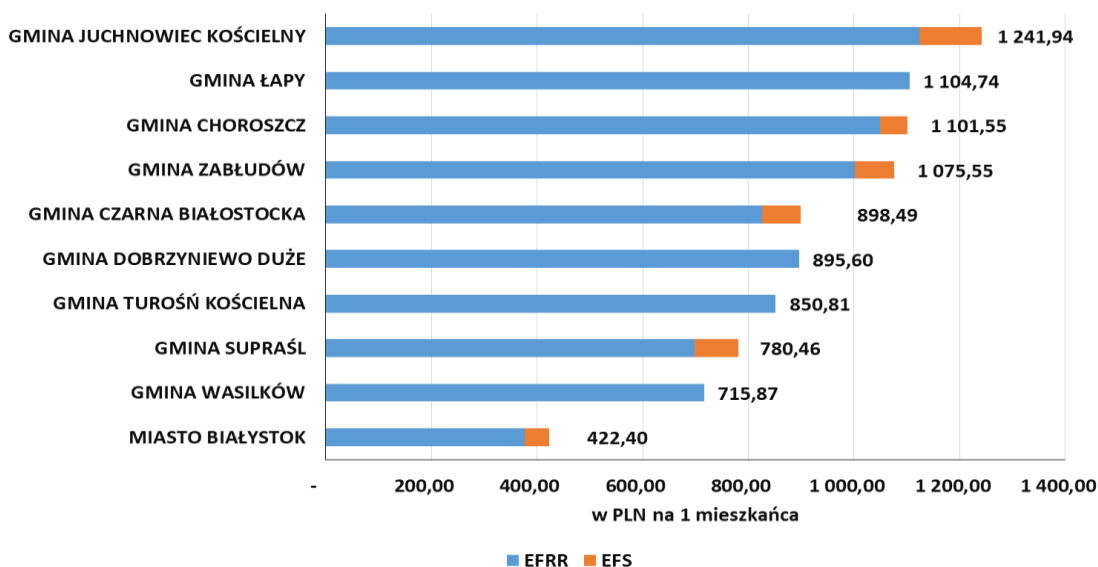
gminach BOF w PLN na 1 mieszkańca. Do 31 grudnia 2018 roku najwięcej środków UE na 1 mieszkańca wykorzystwała Gmina Juchnowiec Kościelny – 1 241,94 zł na 1 mieszkańca, a najmniej Miasto Białystok – 422,40 zł na 1 mieszkańca.

Mapa 1. Umowy w ramach ZIT wg gmin (liczba umów i kwota dofinansowania UE w PLN) – stan na 31 grudnia 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SL2014, data dostępu 4 stycznia 2019 r.

Wykres 3. Umowy w ramach ZIT wg gmin – kwota dofinansowania UE w PLN na 1 mieszkańca (stan na 31 grudnia 2018 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SL2014, data dostępu 4 stycznia 2019 r.

W 2018 roku IP ZIT BOF prowadziło sprawozdawczość zgodnie z procedurą zawartą w Instrukcji Wykonawczej. Sporządzane były sprawozdania kwartalne z realizacji ZIT zawierające m.in. informacje nt. postępu finansowego i rzeczowego z wdrażania ZIT i jego priorytetów; realizacji działań informacyjno-promocyjnych; informacji o wynikach kontroli zewnętrznych. IP ZIT BOF opracowało i przekazało do IZ RPOWP za 2018 rok sprawozdanie roczne w zakresie powierzonych zadań (data przekazania sprawozdania rocznego 6 marca 2019r.). W 2018 roku IP ZIT BOF nie prowadziło sprawozdawczości w zakresie stanu przygotowania projektów pozakonkursowych do realizacji, w związku z tym, że zostały podpisane umowy na realizację wszystkich zidentyfikowanych tego typu projektów.

1.1. Tryb pozakonkursowy

W *Strategii ZIT BOF* w Załączniku 13.1.⁴ została przedstawiona lista projektów zgłoszonych do dofinansowania w trybie pozakonkursowym w ramach instrumentu ZIT w RPOWP 2014-2020. Na etapie opiniowania *Strategii ZIT BOF (wersja 3)* zostało zidentyfikowanych przez IZ RPOWP 19 projektów (w tym 3 projekty zintegrowane finansowane z dwóch priorytetów inwestycyjnych), które zostały wpisane do SZOOP RPOWP do Załącznika 5 – Wykaz projektów zidentyfikowanych przez IZ RPOWP w ramach trybu pozakonkursowego. Wszystkie umowy zostały podpisane do końca 2017 roku, a dofinansowanie ze środków UE projektów pozakonkursowych wynosi 193 241 638,54 zł, co stanowi 100,53% alokacji pozakonkursowej ZIT, natomiast wkład UE w wydatkach z zatwierdzonych wniosków o płatność projektów pozakonkursowych wynosił 63 867 843,99 zł, co stanowi 33,23% alokacji pozakonkursowej ZIT (Tabela 2.).

Tabela 2. Umowy z naborów w trybie pozakonkursowym w ramach ZIT wg poddziałań RPOWP 2014-2020 (stan na 31 grudnia 2018 r.)

Poddziałanie	Projekty objęte umowami o dofinansowanie			Wnioski o płatność	
	Liczba projektów	Wartość wkładu UE (w PLN)	Procent realizacji ¹⁾ (w %)	Wartość wkładu UE (w PLN)	Procent realizacji ¹⁾ (w %)
RPPD.01.04.02	4	50 241 327,80	98,32	22 859 373,16	44,73
RPPD.04.01.02	3	6 604 909,12	99,98	6 462 225,38	97,82
RPPD.05.04.02	11	118 950 557,18	101,08	34 546 245,45	29,35
RPPD.08.02.02	1	17 444 844,44	103,66	0,00	0,00
RAZEM	19	193 241 638,54	100,53	63 867 843,99	33,23

1) Procent realizacji jako udział danej wartości w alokacji pozakonkursowej wg poddziałań przeliczonej wg kursu z 29 marca 2018r. 1EUR = 4,2072 PLN.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SL2014 oraz informacji wewnętrznych IP ZIT BOF, data dostępu do SL2014 – 4 stycznia 2019 r.

⁴ Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020 (wersja 3), Białostocki Obszar Funkcjonalny, Białystok 2016, s.269-270.

W marcu 2019 roku w procesie aktualizacji *Strategii ZIT BOF (wersja 5)* został zidentyfikowany jeden nowy projekt *Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Sobolewie w gminie Supraśl* w ramach Celu 1. Atrakcyjność inwestycyjna, Działanie 1.2. Stworzenie sieci terenów inwestycyjnych.

Do końca 2018 roku zakończono realizację (zostały zatwierdzone końcowe wnioski o płatność) 12 projektów pozakonkursowych w ramach *Strategii ZIT BOF*:

1. Poprawa dostępności do terenów inwestycyjnych przy ul. Kodeksu Supraskiego w Supraślu – Gmina Supraśl (Poddziałanie 1.4.2. w ramach RPOWP 2014-2020);
2. Poprawa dostępności do terenów inwestycyjnych przy ul. Kodeksu Supraskiego w Supraślu – Gmina Supraśl (Poddziałanie 4.1.2. w ramach RPOWP 2014-2020);
3. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Zabłudowie – Gmina Zabłudów (Poddziałanie 1.4.2. w ramach RPOWP 2014-2020);
4. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Zabłudowie – Gmina Zabłudów (Poddziałanie 4.1.2. w ramach RPOWP 2014-2020);
5. Poprawa dostępności komunikacyjnej terenów inwestycyjnych w Łapach – Gmina Łapy;
6. Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w gminie Dobrzyniewo Duże – Gmina Dobrzyniewo Duże;
7. Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w gminie Juchnowiec Kościelny – Gmina Juchnowiec Kościelny;
8. Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w gminie Supraśl – Gmina Supraśl;
9. Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w gminie Turośń Kościelna – Gmina Turośń Kościelna;
10. Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w gminie Wasilków – Gmina Wasilków;
11. Realizacja planu gospodarki niskoemisyjnej na terenie gminy Czarna Białostocka – Gmina Czarna Białostocka;
12. Realizacja planu gospodarki niskoemisyjnej na terenie gminy Zabłudów – Gmina Zabłudów.

Podstawowe informacje o projektach pozakonkursowych, których realizację zakończono przedstawiono w tabeli 3. Pozostałe zidentyfikowane przez IZ RPOWP projekty pozakonkursowe (7 projektów) są realizowane, a informacje o nich przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 3. Podstawowe informacje o zakończonych projektach pozakonkursowych w ramach instrumentu ZIT (stan na 31 grudnia 2018 r.)

Lp.	Poddziałanie w RPOWP 2014-2020	Tytuł lub zakres projektu	Beneficjent wiodący	Data podpisania umowy pierwotnej	Wartość projektu w zł	Wkład UE ¹⁾ w zł	Zakładane efekty projektu wyrażone wskaźnikami		
							Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika	Wartość docelowa
1.	1.4.2	Projekt zintegrowany Poprawa dostępności do terenów inwestycyjnych przy ul. Kodeksu Suprańskiego w Supraślu	Gmina Supraśl	2017-04-03	2 208 941,01	1 136 513,69	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych (w szt.)	RB	3
							Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych (w ha)	P	2,98
2.	4.1.2	Poprawa dostępności do terenów inwestycyjnych przy ul. Kodeksu Suprańskiego w Supraślu	Gmina Supraśl	2017-04-03	4 400 004,74	1 650 800,14	Długość przebudowanych dróg gminnych (w km)	P	2,05
3.	1.4.2	Projekt zintegrowany Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Zabłudowie	Gmina Zabłudów	2017-09-28	1 556 176,24	1 089 618,20	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych (w szt.)	RB	2
							Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych (w ha)	P	4,60
4.	4.1.2	Projekt zintegrowany Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Zabłudowie	Gmina Zabłudów	2017-09-28	3 475 883,58	1 060 183,84	Długość przebudowanych dróg krajowych (w km)	P	0,23
							Długość wybudowanych dróg gminnych (w km)	P	0,38
5.	4.1.2	Poprawa dostępności komunikacyjnej terenów inwestycyjnych w Łapach	Gmina Łapy	2016-10-07	6 638 005,01	3 751 241,4	Długość wybudowanych dróg gminnych (w km)	P	0,70
							Długość przebudowanych dróg gminnych (w km)	P	0,76
6.	5.4.2	Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w gminie Dobrzyniewo Duże	Gmina Dobrzyniewo Duże	2017-06-28	2 367 030,11	1 850 450,07	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w tonach ekwiwalentu CO ₂)	RB	200,00
							Liczba gospodarstw domowych, w których zmodernizowano indywidualne źródła energii cieplnej lub elektrycznej	P	190
7.	5.4.2	Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w gminie Juchnowiec Kościelny	Gmina Juchnowiec Kościelny	2017-01-30	1 322 841,60	974 240,36	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w tonach ekwiwalentu CO ₂)	RB	121,39
							Liczba gospodarstw domowych, w których zmodernizowano indywidualne źródła energii cieplnej lub elektrycznej	P	133

L.p.	Poddziałanie w RPOWP 2014-2020	Tytuł lub zakres projektu	Beneficjent wiodący	Data podpisania umowy pierwotnej	Wartość projektu w zł	Wkład UE ¹⁾ w zł	Zakładane efekty projektu wyrażone wskaźnikami		
							Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika	Wartość docelowa
8.	5.4.2	Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w gminie Supraśl	Gmina Supraśl	2016-12-29	1 240 180,73	929 389,28	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w tonach ekwiwalentu CO ₂)	RB	72,00
							Liczba gospodarstw domowych, w których zmodernizowano indywidualne źródła energii cieplnej lub elektrycznej	P	100
9.	5.4.2	Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w gminie Turośl Kościelna	Gmina Turośl Kościelna	2017-02-27	6 888 382,96	5 271 600,3	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w tonach ekwiwalentu CO ₂)	RB	857,11
							Liczba gospodarstw domowych, w których zmodernizowano indywidualne źródła energii cieplnej lub elektrycznej	P	372
10.	5.4.2	Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w gminie Wasilków	Gmina Wasilków	2017-09-25	1 245 979,48	878 923,97	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w tonach ekwiwalentu CO ₂)	RB	83,20
							Liczba gospodarstw domowych, w których zmodernizowano indywidualne źródła energii cieplnej lub elektrycznej	P	101
11.	5.4.2	Realizacja planu gospodarki niskoemisyjnej na terenie gminy Czarna Białostocka	Gmina Czarna Białostocka	2016-10-18	2 611 738,58	2 088 464,07	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w tonach ekwiwalentu CO ₂)	RB	247,00
							Liczba nowych/zmodernizowanych punktów w oświetleniu ulicznym	P	1374
12.	5.4.2	Realizacja planu gospodarki niskoemisyjnej na terenie gminy Zabłudów	Gmina Zabłudów	2016-12-30	2 289 653,35	1 672 773,24	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w tonach ekwiwalentu CO ₂)	RB	359,00
							Liczba nowych/ zmodernizowanych punktów w oświetleniu ulicznym	P	1 120

1) Wkład UE w zł w zatwierdzonym końcowym wniosku o płatność.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SL2014 na 31 grudnia 2018 r. oraz danych wewnętrznych IP ZIT BOF.

Tabela 4. Podstawowe informacje o realizowanych projektach pozakonkursowych w ramach instrumentu ZIT (stan na 31 grudnia 2018 r.)

Lp.	Poddziałanie w RPOWP 2014-2020	Tytuł lub zakres projektu	Beneficjent wiodący	Data podpisania umowy pierwotnej	Wartość projektu w zł	Wkład UE w zł	Zakładane efekty projektu wyrażone wskaźnikami		
							Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika	Wartość docelowa
1.	1.4.2	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Białymstoku	Miasto Białystok	2017-09-28	52 059 536,93	35 420 527,86	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych (w szt.)	RB	6
							Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych (w ha)	P	47,19
2.	1.4.2	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Łapach	Gmina Łapy	2016-10-07	18 002 789,34	12 477 503,20	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych (w szt.)	RB	4
							Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych (w ha)	P	12,79
3.	5.4.2	Projekt partnerski: Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego i rowerowego w BOF	Lider projektu: Miasto Białystok	2017-11-07	159 335 612,90	90 382 473,62	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w tonach ekwiwalentu CO ₂)	RB	11 213,00
							Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (w os.)	P	720
							Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (w szt.)	P	12
							Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach „Bike&Ride” (w szt.)	P	140
							Długość wybudowanych dróg dla rowerów (w km)	P	48,27
							Długość nowych lub zmodernizowanych linii komunikacji miejskiej (w km)	P	21,23
4.	5.4.2	Utworzenie centrum przesiadkowego w Łapach (dworzec i teren PKS)	Gmina Łapy	2017-10-25	7 517 097,50	5 892 654,01	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w tonach ekwiwalentu CO ₂)	RB	10 625,00
							Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź” (w szt.)	RB	928
							Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych (w szt.)	P	1

L.p.	Poddziałanie w RPOWP 2014-2020	Tytuł lub zakres projektu	Beneficjent wiodący	Data podpisania umowy pierwotnej	Wartość projektu w zł	Wkład UE w zł	Zakładane efekty projektu wyrażone wskaźnikami		
							Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika	Wartość docelowa
							Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach „Bike&Ride” (w szt.)	P	48
							Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź” (w szt.)	P	78
5.	5.4.2	Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w Białymstoku	Gmina Białystok	2017-11-23	8 728 663,77	6 845 045,69	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w tonach ekwiwalentu CO ₂)	RB	2644,21
							Liczba gospodarstw domowych, w których zmodernizowano indywidualne źródła energii cieplnej lub elektrycznej	P	450
6.	5.4.2	Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w gminie Czarna Białostocka	Gmina Czarna Białostocka	2017-04-21	2 472 041,50	1 839 446,06	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w tonach ekwiwalentu CO ₂)	RB	1 193,92
							Liczba gospodarstw domowych, w których zmodernizowano indywidualne źródła energii cieplnej lub elektrycznej	P	215
7.	8.2.2	Laboratorium Młodego Mistrza i Odkrywcy w Białymstoku	Miasto Białystok	2017-09-28	25 399 228,88	17 444 844,44	Liczba osób objętych działaniami instytucji popularyzujących naukę i innowacje (w os.)	RB	20 000
							Liczba wspartych instytucji popularyzujących naukę i innowacje (w szt.)	P	1
							Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (w szt.)	P	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SL2014 na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz danych wewnętrznych IP ZIT BOF.

1.2. Tryb konkursowy

Zgodnie z *Porozumieniem* do zadań Instytucji Pośredniczącej związanych z wyborem projektów w trybie konkursowym należą:

- 1) przygotowanie propozycji kryteriów wyboru projektów uwzględniających postanowienia RPOWP 2014-2020, w tym w zakresie zgodności ze *Strategią ZIT BOF*;
- 2) udział w opracowaniu przez IZ RPOWP harmonogramu konkursów;
- 3) pełnienie roli Instytucji Organizującej Konkurs wspólnie z IZ RPOWP, w tym udział w przygotowaniu regulaminu konkursu;
- 4) dokonywanie oceny wniosków o dofinansowanie projektów w ramach Komisji Oceny Projektów (KOP) w zakresie kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, zwany dalej „Komitetem Monitorującym RPOWP 2014-2020” jako jednej pełnej oceny w ramach zasady „dwóch par oczu” na zasadach określonych przez IZ RPOWP oraz w regulaminach pracy właściwych Komisji Oceny Projektów;
- 5) dokonywanie pełnej oceny uproszczonych wniosków o dofinansowanie projektów zintegrowanych w zakresie kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący RPOWP 2014-2020 na zasadach określonych przez IZ RPOWP oraz w regulaminach pracy właściwych Komisji Oceny Projektów;
- 6) zamieszczanie na stronie internetowej Instytucji Pośredniczącej, w wymaganym terminie, informacji o naborze wniosków o dofinansowanie, wynikach konkursów, a po rozstrzygnięciu konkursu również informacji o składzie Komisji Oceny Projektów, której członkami byli przedstawiciele IP;
- 7) zatwierdzanie listy projektów, o której mowa w art. 44 ust. 4 ustawy wdrożeniowej (w art. 45 ust. 6 ustawy wdrożeniowej po zmianie z 2.09.2017 r.) wspólnie z IZ RPOWP i na zasadach przez nią określonych.

Do 31 grudnia 2018 roku zostało podpisanych 18 umów o dofinansowanie projektów konkursowych na kwotę dofinansowania ze środków UE wynoszącą 56 103 330,58 zł, co stanowi 43,99% alokacji konkursowej ZIT, natomiast wkład UE w wydatkach z zatwierdzonych wniosków o płatność projektów konkursowych wynosił 19 812 091,37 zł, co stanowi 15,54% alokacji konkursowej ZIT (Tabela 5.).

Tabela 5. Umowy z naborów w trybie konkursowym w ramach ZIT wg poddziałań RPOWP 2014-2020 (stan na 31 grudnia 2018 r.).

Poddziałanie	Projekty objęte umowami o dofinansowanie			Wnioski o płatność	
	Liczba projektów	Wartość wkładu UE (w PLN)	Procent realizacji ¹⁾ (w %)	Wartość wkładu UE (w PLN)	Procent realizacji ¹⁾ (w %)
RPPD.03.01.03	6	5 447 977,38	83,28	482 832,28	7,38
RPPD.03.03.02	1	13 607 735,75	75,72	2 087 631,67	11,62

Poddziałanie	Projekty objęte umowami o dofinansowanie			Wnioski o płatność	
	Liczba projektów	Wartość wkładu UE (w PLN)	Procent realizacji ¹⁾ (w %)	Wartość wkładu UE (w PLN)	Procent realizacji ¹⁾ (w %)
RPPD.07.02.02	1	2 919 303,09	23,21	828 982,16	6,59
RPPD.08.02.02	10	34 128 314,36	43,34	16 412 645,26	20,84
RPPD.08.04.02	0	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM	18	56 103 330,58	43,99	19 812 091,37	15,54

1) Procent realizacji jako udział danej wartości w alokacji konkursowej wg podziałów przeliczonej wg kursu z 29 marca 2018r. 1EUR = 4,2072 PLN.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SL2014 oraz informacji wewnętrznych IP ZIT BOF, data dostępu do SL2014 – 4 stycznia 2019 r.

W 2018 roku ogłoszono wszystkie konkursy (Tabela 6.) zaplanowane w harmonogramie, przy czym terminy ogłoszeń i naborów w przypadku trzech konkursów były przesuwane:

- 1) konkurs niezintegrowany w ramach Poddziałania 7.2.2 z RPOWP 2014-2020, którego nabór planowany był na czerwiec 2018 r. – z uwagi na dużą liczbę zmian w stosunku do poprzednich kryteriów, wydłużony czas konieczny do przeprowadzenia prawidłowych i efektywnych konsultacji (z uwzględnieniem konsultacji w ramach spotkań Grupy Roboczej ds. Efektywności EFS działającej przy KM RPOWP, które było zaplanowane na maj 2018 r.) oraz zmianę w tym czasie długości czasu (wydłużono do 14 dni roboczych) przeznaczonego na konsultacje przez KM RPOWP, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego jako Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 oraz Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego jako Instytucja Pośrednicząca postanowiły, że planowany na czerwiec 2018 roku nabór wniosków zostanie przełożony na lipiec 2018 r.;
- 2) konkurs zintegrowany w ramach Poddziałania 3.1.3/8.2.2 z RPOWP 2014-2020, którego nabór planowano na luty 2018 rok – zmiany *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020* (zmiana w Podrozdziale 3.1 pkt 1) ust. b)) wymusiły zmiany w zapisach RPOWP 2014-2020, w tym dotyczące celu szczegółowego Poddziałania 3.1.3 „Wzrost upowszechnienia wysokiej jakości edukacji przedszkolnej wśród dzieci w wieku 3-4 lata”. Zgodnie z nowymi zapisami w Wytycznych nie mógł się on odnosić jedynie do 3-4 latków. Proces aktualizacji RPOWP 2014-2020 zakończył się w lipcu 2018 roku i zaktualizowany dokument został przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Podlaskiego nr 310/4517/2018 z dnia 31 lipca 2018 r. W konsekwencji musiały być zmienione zapisy w SZOOP RPOWP i dokument zawierający aktualne zapisy został przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Podlaskiego nr 317/4654/2018 z dnia 12 września 2018 r. W tym samym czasie opracowano kryteria wyboru projektów zintegrowanych w ramach Poddziałania 3.1.3/8.2.2 uwzględniających między innymi ww. zmiany, aby były spójne z nowym SZOOP RPOWP. Zostały one skonsultowane przez Grupę Roboczej ds. Efektywności EFS działającej przy KM RPOWP na lata 2014 – 2020, zostały też poddane konsultacjom KM RPOWP. Kryteria zostały zatwierdzone Uchwałą Nr 30/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny

Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 z dnia 26 września 2018 r. Niezwłocznie po tym opracowano dokumentację konkursową i 30 października 2018 r. ogłoszono nabór. Data ta została zatwierdzona przez KM RPOWP wraz z kryteriami (jako Roczny Plan Działań na 2018 rok dla ww. konkursu). Nowy termin konkursu został też dostosowany do potrzeb zgłaszanych przez potencjalnych beneficjentów zainteresowanych udziałem w tym konkursie;

- 3) konkurs zintegrowany w ramach Poddziałań 3.3.1/8.2.2 z ROPWP, którego nabór był planowany na maj 2018 - z uwagi na złożenie wniosków na dofinansowanie projektów zintegrowanych w ramach poprzednich konkursów w ramach Poddziałań 3.3.1/8.2.2 przekraczających dostępną alokację w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych z Poddziałań 8.2.2 IOK w dniu 17.04.2018 roku zamieściło Komunikat z informacją, że zostanie on ogłoszony w późniejszym terminie, czyli po ogłoszeniu wyników dotychczasowych naborów w ramach Poddziałań 3.3.1/8.2.2, pod warunkiem dostępnej alokacji w Poddziałaniu 8.2.2. „Uwolnienie” alokacji nastąpiło z końcem listopada, a nowy konkurs ogłoszono 20 grudnia 2018 roku (po dokonaniu aktualizacji RPD z nowymi datami i kwotami z uwolnionej alokacji). Rozpoczęcie naboru zostało przesunięte na luty 2019 r.

Konkurs na projekty zintegrowane w ramach Poddziałań 7.2.2/8.4.2 z ROPWP dotyczący rozwoju usług społecznych oraz infrastruktury usług socjalnych w ramach BOF ogłoszono zgodnie z planowanym terminem w październiku 2018 r.

Należy podkreślić, że trzy z czterech konkursów wg harmonogramu na 2018 rok ogłaszane przez IP ZIT BOF wraz z IZ RPOWP były w formule konkursów na projekty zintegrowane (dwufunduszowe) – ubiegające się o dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), gdzie IP ZIT BOF pełni rolę Sekretariatu konkursu. Konkursy składały się z dwóch etapów: I etapu (etapu preselekcji), w ramach którego składany jest uproszczony wniosek o dofinansowanie projektu zintegrowanego oraz II etapu, w którym składane są dwa pełne wnioski o dofinansowanie właściwe dla EFRR i EFS. W przypadku wszystkich konkursów ogłaszanych od 1 marca 2017 roku (po wdrożeniu *Planu naprawczego*) uproszczone wnioski o dofinansowanie składane są przez Wnioskodawców w Sekretariacie w IP ZIT BOF. Po wdrożeniu *Planu naprawczego* pracownicy IP ZIT BOF w konkursach na projekty zintegrowane dokonują pełnej oceny na etapie preselekcji (w ramach KOP). Dzięki przeprowadzaniu naboru i oceny projektów na etapie preselekcji w konkursach na projekty zintegrowane tylko przez pracowników IP ZIT BOF, skróceniu uległ czas oceny pomiędzy terminem zakończenia naboru wniosków uproszczonych a ogłoszeniem wyników oceny z etapu preselekcji.

Tabela 6. Informacje o konkursach w ramach ZIT BOF wg poddziałań RPOWP 2014-2020 w roku 2018.

Numer Poddziałania w SZOOP RPOWP	Fundusz	Nazwa Poddziałania w SZOOP RPOWP	Data ogłoszenia o konkursie i termin naboru wniosków	Orientacyjna kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursu (UE i budżet państwa jeśli dotyczy w zł)	Etap, na którym jest konkurs
OŚ VII: Poprawa spójności społecznej					
7.2.2	EFS	Rozwój usług społecznych w ramach BOF	Ogłoszenie o konkursie: 29.06.2018 Nabór wniosków: 30.07.2018 (pierwotnie planowany na czerwiec 2018) - 20.08.2018	2,5 mln	W trakcie oceny
PROJEKTY ZINTEGROWANE					
3.1.3/8.2.2	EFS	Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej na terenie BOF	Ogłoszenie o konkursie: 30.10.2018 Nabór wniosków: 30.11.2018 (pierwotnie planowany na luty 2018) - 10.12.2018 (przedłużono do 31.01.2019)	1,5 mln	Trwa nabór
	EFRR	Infrastruktura edukacyjna na obszarze Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego		5 mln	
3.3.1/8.2.2	EFS	Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki	Ogłoszenie o konkursie: 20.12.2018 Nabór wniosków: 28.02.2019 (pierwotnie planowany na maj 2018) - 28.03.2019	20 mln	Ogłoszono nabór
	EFRR	Infrastruktura edukacyjna na obszarze Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego		15 mln	
7.2.2/8.4.2	EFS	Rozwój usług społecznych w ramach BOF	Ogłoszenie o konkursie: 30.10.2018 Nabór wniosków: 30.11.2018 - 10.12.2018 (przedłużono do 31.01.2019)	2,5 mln	Trwa nabór
	EFRR	Infrastruktura usług socjalnych w obszarze BOF		4,5 mln	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych wewnętrznych IP ZIT BOF, stan na 31 grudnia 2018 r.

Tabela 7. Harmonogram naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym w ramach ZIT BOF (RPOWP 2014-2020) na rok 2019

Numer Poddziałania w SZOOP RPOWP	Fundusz	Nazwa Działania w SZOOP RPOWP	Planowany termin (miesiąc i rok) rozpoczęcia naboru wniosków	Typ projektów mogących uzyskać dofinansowanie	Orientacyjna kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursu (UE i budżet państwa jeśli dotyczy w zł)	Institucja ogłaszająca konkurs
OŚ III: Kompetencje i kwalifikacje						
3.1.3	EFS	Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej na terenie BOF		Brak przewidzianych naborów w 2019 r.		IZ RPOWP/ IP ZIT BOF
3.3.2	EFS	Stworzenie Centrum Kompetencji BOF		Brak przewidzianych naborów w 2019 r.		IZ RPOWP/ IP ZIT BOF
OŚ VII: Poprawa spójności społecznej						
7.2.2	EFS	Rozwój usług społecznych w ramach BOF		Brak przewidzianych naborów w 2019 r.		IZ RPOWP/ IP ZIT BOF
OŚ VIII: Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej						
8.2.2	EFRR	Infrastruktura edukacyjna na obszarze Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego		Brak przewidzianych naborów w 2019 r.		IZ RPOWP/ IP ZIT BOF
8.4.2	EFRR	Infrastruktura usług socjalnych w obszarze BOF		Brak przewidzianych naborów w 2019 r.		IZ RPOWP/ IP ZIT BOF
PROJEKTY ZINTEGROWANE						
7.2.2/8.4.2	EFS	Rozwój usług społecznych w ramach BOF	październik 2019	Pełen zakres poddziałania – zgodnie z SZOOP RPOWP	2 mln	IZ RPOWP/ IP ZIT BOF
	EFRR	Infrastruktura usług socjalnych w obszarze BOF		Pełen zakres poddziałania – zgodnie z SZOOP RPOWP	4,5 mln	

Źródło: opracowanie własne na podstawie Harmonogramu naboru wniosków o dofinansowanie projektów w trybie konkursowym na rok 2019 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 przyjętego Uchwałą nr 323/4803/2018 Zarządu Województwa Podlaskiego dnia 16 października 2018 r. i zaktualizowanej Uchwałą nr 17/132/2019 Zarząd Województwa Podlaskiego w dniu 29 stycznia 2019 r.

Tabela 8. Lista projektów konkursowych, na realizację których podpisano umowy o dofinansowanie w ramach instrumentu ZIT do 31 grudnia 2018 r.

L.p.	Poddziałanie w RPOWP	Tytuł lub zakres projektu	Beneficjent wiodący	Data podpisania umowy pierwotnej	Wartość projektu w zł	Wkład UE w zł
1.	RPPD.03.01.03	Bajkowe przedszkole- atrakcyjne dla wszystkich dzieci	GMINA JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	2017-07-27	930 770,77	790 760,43
2.	RPPD.03.01.03	Przyjaciele dzieci - nowe przedszkole w Grabówce	GMINA SUPRAŚL	2017-08-11	1 464 311,37	1 244 664,66
3.	RPPD.03.01.03	Przedszkola marzeń	GMINA JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	2018-08-07	1 329 453,68	1 104 703,68
4.	RPPD.03.01.03	Przedszkole dobre na start	GMINA ZABŁUDÓW	2018-08-21	808 434,12	687 168,12
5.	RPPD.03.01.03	Dobry start - edukacja przedszkolna w Gminie Choroszcz	GMINA CHOROSZCZ	2018-08-31	927 450,00	788 175,00
6.	RPPD.03.01.03	Przygotowanie przedszkola "Kraina Marzeń" w Czarnej Białostockiej do świadczenia wysokiej jakości usług na rzecz dzieci w wieku przedszkolnym	GMINA CZARNA BIAŁOSTOCKA	2018-10-16	1 445 022,82	832 505,49
7.	RPPD.03.03.02	Centrum Kompetencji BOF - kompleksowy model wsparcia i modernizacji systemu kształcenia zawodowego na terenie BOF	MIASTO BIAŁYSTOK	2016-12-19	16 009 100,89	13 607 735,75
8.	RPPD.07.02.02	Razem możemy więcej - lokalny program wsparcia rodzin	FUNDACJA DIALOG	2017-04-06	3 434 474,22	2 919 303,09
9.	RPPD.08.02.02	Bajkowe przedszkole- atrakcyjne dla wszystkich dzieci	GMINA JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	2017-07-20	2 415 355,73	1 991 950,62
10.	RPPD.08.02.02	Przyjaciele dzieci - nowe przedszkole w Grabówce	GMINA SUPRAŚL	2017-08-01	7 386 856,12	3 625 696,44
11.	RPPD.08.02.02	Kompleksowa inwestycja w kształcenie zawodowe – projekt zintegrowany Powiatu Białostockiego	POWIAT BIAŁOSTOCKI	2017-08-24	3 400 916,00	2 885 576,60
12.	RPPD.08.02.02	Gastronomik Białystok. Przepis na sukces!	MIASTO BIAŁYSTOK	2017-09-28	6 308 037,68	5 300 772,43
13.	RPPD.08.02.02	Wiemy więcej - budujemy więcej	MIASTO BIAŁYSTOK	2017-09-28	16 264 188,59	10 359 561,06
14.	RPPD.08.02.02	Przedszkola marzeń	GMINA JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	2018-07-24	5 348 915,30	3 038 894,86
15.	RPPD.08.02.02	Projekt Zintegrowany: Przedszkole dobre na start	GMINA ZABŁUDÓW	2018-07-24	2 683 883,16	1 452 634,07
16.	RPPD.08.02.02	Dobry start-edukacja przedszkolna w Gminie Choroszcz	GMINA CHOROSZCZ	2018-08-07	1 434 470,32	1 110 825,15
17.	RPPD.08.02.02	Zespół Szkół Zawodowych Nr 2 w Białymstoku- Szkoła inteligentnych specjalizacji	MIASTO BIAŁYSTOK	2018-09-18	3 175 802,31	2 698 343,89
18.	RPPD.08.02.02	Przygotowanie Przedszkola „Kraina Marzeń” w Czarnej Białostockiej do świadczenia wysokiej jakości usług na rzecz dzieci w wieku przedszkolnym.	GMINA CZARNA BIAŁOSTOCKA	2018-09-25	4 106 586,44	1 664 059,24
RAZEM					78 874 029,52	56 103 330,58

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SL2014, data dostępu 4 stycznia 2019 r.

1.3. Projekty komplementarne w trybie pozakonkursowym z Krajowych Programów Operacyjnych

Projekty komplementarne w trybie pozakonkursowym zostały wskazane w *Strategii ZIT BOF* w Załączniku 13.3.⁵ Na etapie opiniowania *Strategii ZIT BOF* zostały zidentyfikowane przez Instytucję Zarządzającą Programem Operacyjnym Polska Wschodnia trzy projekty, które zostały wpisane do SzOOP POPW 2014-2020 do Załącznika 4 – Wykaz projektów zidentyfikowanych przez właściwą instytucję w ramach trybu pozakonkursowego, natomiast przez Instytucję Zarządzającą Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko – dwa projekty i wpisane do SzOOP POIiŚ 2014-2020 do Załącznika 5 – Wykaz projektów zidentyfikowanych przez właściwą instytucję w ramach trybu pozakonkursowego.

Do 31 grudnia 2017 roku zostały podpisane umowy o dofinansowanie wszystkich projektów komplementarnych do *Strategii ZIT BOF*. W ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia są to następujące projekty:

- 1) *Intermodalny węzeł komunikacyjny w Białymstoku (centrum przesiadkowe wraz z korytarzami publicznego transportu zbiorowego),*
- 2) *Poprawa dostępności centrum Białegostoku dla komunikacji miejskiej,*
- 3) *Rozwój infrastruktury transportu miejskiego w Białymstoku,*

natomiast w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko:

- 1) *Przebudowa sieci ciepłowniczej w Białymstoku w celu zmniejszenia strat energii – etap II,*
- 2) *Budowa sieci ciepłowniczych w celu podłączenia nowych odbiorców oraz zwiększenia produkcji ciepła w kogeneracji.*

Podstawowe informacje o tych projektach zaprezentowano w tabelach 9 i 10.

W ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia Miasto Białystok podpisało umowy o dofinansowanie trzech projektów pozakonkursowych komplementarnych do *Strategii ZIT BOF*. Zakres projektu *Poprawa dostępności centrum Białegostoku dla komunikacji miejskiej* obejmuje: budowę ul. Sitarskiej, przebudowę ul. 1000-lecia Państwa Polskiego, przebudowę ul. Jurowieckiej, zakup 20 szt. niskoemisyjnego taboru oraz kampanię promocyjną komunikacji miejskiej, a także opracowanie dokumentacji, wykup gruntów, wprowadzanie systemu informacyjnego dla obsługi przewoźników osób niepełnosprawnych, nadzór inżynierski, działania informacyjno-promocyjne. W roku 2018 zakończono zadanie dotyczące budowy przedłużenia ul. Sitarskiej w Białymstoku na odcinku od skrzyżowania z ul. Kozłową do skrzyżowania z ul. Świętokrzyską z dwupoziomowym skrzyżowaniem z torami kolejowymi w kierunku Kuźnicy, a także zakupiono 20 szt. taboru niskoemisyjnego. W 2018 roku wdrożono system do obsługi osób niepełnosprawnych. Miasto Białystok ocenia procent realizacji projektu na 62,94 %. W grudniu 2018 r. został podpisany aneks do umowy o dofinansowanie projektu wydłużający termin zakończenia przedsięwzięcia i obecnie zakończenie realizacji projektu planowane jest na sierpień 2020 r.

---

⁵ Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020 (wersja 3), Białostocki Obszar Funkcjonalny, Białystok 2016, s.272.

Kolejny projekt pozakonkursowy z POPW to *Rozwój infrastruktury transportu miejskiego w Białymstoku*. Zakres projektu obejmuje przebudowę ulic w Białymstoku oraz zakup 20 szt. niskoemisyjnego i niskopodłogowego taboru autobusowego, a także budowę infrastruktury i dodatkowych udogodnień na potrzeby pasażerów komunikacji miejskiej, w tym:

- montaż urządzeń i infrastruktury towarzyszącej komunikacji zbiorowej (wiaty przystankowe);
- rozbudowę systemu dynamicznej informacji pasażerskiej z automatyczną emisją zapowiedzi głosowych;
- zakup biletomatów stacjonarnych i mobilnych w autobusach;
- budowę parkingu P&R w okolicy ul. Kawaleryjskiej;
- wprowadzenie nowoczesnego systemu kontroli biletowej i windykacji;
- modernizację systemu poboru opłat (zakup komputerów i czytników do sprzedaży biletu elektronicznego i doładowań portmonetki, bramek liczących w autobusach, kasowników biletów papierowych);
- wymianę systemu karty miejskiej w związku z postępem technicznym i moralnym życiem się obecnego systemu.

W ramach projektu w 2018 roku zakończono zadanie dotyczące budowy ul. Legionowej i Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego na odcinku od ul. M. Skłodowskiej-Curie do ul. Cieszyńskiej, a także zakończono rozbudowę ul. Wiosennej na odcinku od ul. Kawaleryjskiej do skrzyżowania ul. K. Ciołkowskiego. Rozpoczęto prace związane z budową i przebudową ulicy Klepackiej na odcinku od Al. Niepodległości do granic miasta. Zrealizowano zadania dot. infrastruktury na potrzeby pasażerów komunikacji miejskiej, w tym: zakup komputerów i czytników do obsługi systemu elektronicznego, zakup aplikacji i terminali do kontroli biletów, zakup terminali do doładowania portmonetki. W ramach projektu kontynuowane są procedury wyłonienia wykonawców kolejnych zadań w projekcie. Miasto Białystok ocenia procent realizacji projektu na 19,2%. W 2018 r. Miasto Białystok wystąpiło z wnioskiem o zmianę zakresu rzeczowego projektu oraz o wydłużenie terminu realizacji zaplanowanych zadań (do końca 2020 r.), a podpisanie aneksu powinno nastąpić w 2019 roku.

W roku 2018 trwało opracowanie dokumentacji dla zadań objętych projektem pozakonkursowym z POPW *Intermodalny węzeł komunikacyjny w Białymstoku (centrum przesiadkowe wraz z korytarzami publicznego transportu zbiorowego)*, a w roku 2019 przewiduje się rozpoczęcie prac budowlanych, których zakończenie zaplanowano w 2021 r. Ponadto w roku 2018 Beneficjent wystąpił z wnioskiem o zmianę zakresu rzeczowego projektu oraz przesunięcie oszczędności (dofinansowania) do projektów: *Rozwój infrastruktury transportu miejskiego w Białymstoku* oraz *Poprawa dostępności centrum Białegostoku dla komunikacji miejskiej*. Podpisanie aneksu powinno nastąpić w 2019 r.

Umowa o dofinansowanie projektu pozakonkursowego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko *Przebudowa sieci ciepłowniczej w Białymstoku w celu zmniejszenia strat energii – etap II* została podpisana 13 września 2017 r. przez Enea Ciepło sp. z o.o. w Białymstoku. Realizacja projektu przewidziana jest poprzez wykonanie 27 zadań w terminie od II kwartału 2017 roku do IV kwartału 2020 roku. Do 31 grudnia 2018 roku zakończono w ujęciu rzeczowym realizację 14 zadań, co pozwoliło na przebudowanie 8,7 km

liniowej sieci ciepłowniczej czyli wykonano 37,18% zaplanowanej wartości wskaźnika produktu: *Długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej (w km)*. W 2019 i 2020 roku kontynuowana będzie przebudowa sieci w ramach kolejnych zadań, co umożliwi na osiągnięcie wartości docelowych wskaźników rezultatu w 2021 roku.

Drugi projekt pozakonkursowy w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowany przez Enea Ciepło sp. z o.o. w Białymstoku to *Budowa sieci ciepłowniczych w celu podłączenia nowych odbiorców oraz zwiększenia produkcji ciepła w kogeneracji*, a umowę na jego realizację podpisano 27 września 2017 r. W projekcie zaplanowano budowę sieci ciepłowniczej oraz sześciu węzłów ciepłowniczych w okresie od III kwartału 2017 roku do IV kwartału 2019 roku. Realizację projektu podzielono na dwa etapy wykonawcze i obecnie wykonywany jest etap I, co pozwoliło na wybudowanie 1,06 km liniowej sieci ciepłowniczej czyli wykonano 44% zaplanowanej wartości wskaźnika produktu: *Długość wybudowanej sieci ciepłowniczej (w km)*. W 2019 roku planowane jest przystąpienie do wykonania II etapu, którego zakończenie powinno nastąpić 31 grudnia 2019 r.

Tabela 9. Podstawowe informacje o projektach w trybie pozakonkursowym komplementarnych do *Strategii ZIT BOF z POPW 2014-2020*

L.p.	Działanie w POPW	Tytuł lub zakres projektu	Beneficjent wiodący	Data podpisania umowy pierwotnej	Wartość projektu w zł	Wkład UE w zł	Zakładane efekty projektu wyrażone wskaźnikami			
							Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.	2.1	Intermodalny węzeł komunikacyjny w Białymstoku (centrum przesiadkowe wraz z korytarzami publicznego transportu zbiorowego)	Miasto Białystok	22.12.2017	183 008 630,30	135 102 251,30	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (w szt.)	P	0	20
							Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (w os.)	P	0	1 985
							Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii komunikacji miejskiej (w km)	P	0	65,67
							Długość wyznaczonych buspasów (w km)	P	0	2,81
							Długość wybudowanych dróg dla rowerów (w km)	P	0	2,27
							Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych (w szt.)	P	0	1
							Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej (w szt./rok)	RB	13 965 120	14 104 771
2.	2.1	Poprawa dostępności centrum Białegostoku dla komunikacji miejskiej	Miasto Białystok	28.02.2017	109 420 808,11	84 455 651,52	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (w szt.)	P	0	20
							Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (w os.)	P	0	2 405
							Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii autobusowych komunikacji miejskiej (w km)	P	0	65,56
							Długość wyznaczonych buspasów (w km)	P	0	6,76
							Długość wybudowanych dróg dla rowerów (w km)	P	0	6,30

L.p.	Działanie w POPW	Tytuł lub zakres projektu	Beneficjent wiodący	Data podpisania umowy pierwotnej	Wartość projektu w zł	Wkład UE w zł	Zakładane efekty projektu wyrażone wskaźnikami			
							Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa
3.	2.1	Rozwój infrastruktury transportu miejskiego w Białymstoku	Miasto Białystok	27.06.2017	161 658 471,87	105 225 993,75	Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych(w szt.)	P	0	1
							Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej (w szt./rok)	RB	6 991 140	7 061 051
							Liczba obiektów dostosowanych do osób niepełnosprawnych (w szt.)	P	0	33
							Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (w szt.)	P	0	20
							Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (w os.)	P	0	2 230
							Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii autobusowych komunikacji miejskiej (w km)	P	0	62,86
							Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych (w szt.)	P	0	1
							Długość wyznaczonych buspasów (w km)	P	0	1,73
							Długość wspartej infrastruktury rowerowej (w km)	P	0	4,64
							Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź” (w szt.)	P	0	1
							Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź” (w szt.)	P	0	100
							Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź” (w szt.)	P	0	6
Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej (w szt./rok)	R	18 747 690	18 935 167							
Liczba pojazdów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź” (w szt.)	RB	0	30 360							

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych wewnętrznych IP ZIT BOF, stan na 31 grudnia 2018 r.

Tabela 10. Podstawowe informacje o projektach w trybie pozakonkursowym komplementarnych do *Strategii ZIT BOF z POIiŚ 2014-2020*

L.p.	Działanie w POIiŚ	Tytuł lub zakres projektu	Beneficjent wiodący	Data podpisania umowy pierwotnej	Wartość projektu w zł	Wkład UE w zł	Zakładane efekty projektu wyrażone wskaźnikami			
							Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.	1.5	Przebudowa sieci ciepłowniczej w Białymstoku w celu zmniejszenia strat energii - etap II	Enea Ciepło sp. z o.o. w Białymstoku	13.09.2017	62 074 275,25	25 800 000,00	Długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej (w km)	P	0	23,40
							Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (w szt.)	P	0	1
							Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej (w GJ/rok)	RB	0	17 065,63
							Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w Mg CO ₂ /rok)	RB	0	4 270,57
							Redukcja emisji pyłów całkowitych zawieszonych (w Mg/rok)	RB	0	1,09
2.	2.1	Budowa sieci ciepłowniczych w celu podłączenia nowych odbiorców oraz zwiększenia produkcji ciepła w kogeneracji	Enea Ciepło sp. z o.o. w Białymstoku	27.09.2017	4 663 334,89	590 000,00	Długość wybudowanej sieci ciepłowniczej (w km)	P	0	2,36
							Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (w szt.)	P	0	1
							Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej (w GJ/rok)	RB	0	16 741,44
							Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w Mg CO ₂ /rok)	RB	0	1 209,86

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych wewnętrznych IP ZIT BOF, stan na 31 grudnia 2018 r.

2. Stopień realizacji wskaźników Strategii ZIT BOF

System wskaźników *Strategii ZIT BOF* powinien stanowić jedno z najważniejszych narzędzi zarządzania rozwojem Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego. Zastosowane mierniki zostały określone w sposób spójny z logiką interwencji, ale również należy pamiętać, że wpisują się w system wskaźników w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020. Zastosowane w *Strategii ZIT BOF* wskaźniki, w większości ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK), dotyczą efektów rzeczowych osiągniętych bezpośrednio na skutek realizacji projektów – wskaźniki produktu oraz wpływu projektów na otoczenie, bezpośrednio po ich zakończeniu – wskaźniki rezultatu bezpośredniego. Wskaźniki te będą monitorowane na poziomie działań i poddziałań *Strategii ZIT BOF*. W ramach RPOWP 2014-2020 efekty interwencji funduszy europejskich są monitorowane na poziomie każdego z Priorytetów Inwestycyjnych – z wykorzystaniem wskaźników rezultatu strategicznego, które w obszarach realizacji ZIT, powinny również podlegać monitorowaniu. System wskaźników *Strategii ZIT BOF* uzupełnia lista wybranych wskaźników ogólnego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, których źródłem jest przede wszystkim statystyka publiczna.

Przygotowanie rocznej informacji o stanie realizacji *Strategii ZIT BOF* na podstawie porównania wskaźników planowanych do osiągnięcia z postępem rzeczowym w ramach *Strategii ZIT BOF*, powinno dostarczyć informacji, by w razie potrzeby podjąć działania w kierunku aktualizacji dokumentu.

2.1. Informacje o realizacji wskaźników RPOWP 2014-2020 w ramach ZIT

W *Strategii ZIT BOF* zaprezentowano listę wskaźników produktu i rezultatu na poziomie projektów realizowanych w formule ZIT, które należy wykorzystać w procesie monitorowania. Należy podkreślić, że są one powiązane z systemem wskaźników RPOWP 2014-2020 oraz wpisują się w system monitorowania postępów i efektów wdrażania programu. Wartości docelowe wskaźników zostały określone na podstawie zakładanych w fizekach projektów pozakonkursowych, na podstawie których IZ RPOWP dokonało ich identyfikacji oraz szacunków na podstawie *Metodologii szacowania wartości docelowych dla wskaźników wybranych do realizacji w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020* (dokument z sierpnia 2018 roku) w przypadku projektów konkursowych.

W tabeli 11. zaprezentowano wszystkie wskaźniki rezultatu bezpośredniego (RB), wskaźniki produktu (P) oraz projektowe wskaźniki produktu (PP), które zostały wpisane do *Strategii ZIT BOF*. Należy podkreślić, że na etapie przygotowywania projektów pozakonkursowych, Wnioskodawcy występowały o zmianę wskaźników produktu i rezultatu w odniesieniu do zidenty-

fikowanych projektów pozakonkursowych. Beneficjenci oprócz zawartych w tabeli 11. wskaźników w ramach realizowanych projektów (przede wszystkim projektów ze środków EFS) zastosowali dodatkowe specyficzne wskaźniki projektowe. Wskaźniki te dotyczą najczęściej jednego projektu, stąd nie zostały ujęte w poniższej tabeli. Z uwagi na brak możliwości agregowania i porównywania wskaźników projektowych pomiędzy projektami wskaźniki te mają charakter monitoringowo-rozliczeniowy na poziomie projektu.

Działanie 1.2. Stworzenie sieci terenów inwestycyjnych związane jest z realizacją siedmiu projektów, w tym w trzech przypadkach są to projekty zintegrowane z Priorytetu Inwestycyjnego 3a oraz Priorytetu Inwestycyjnego 7b. W ramach Działania 1.2. Stworzenie sieci terenów inwestycyjnych do końca 2018 roku zakończono realizację pięciu z siedmiu projektów pozakonkursowych w formule ZIT dofinansowanych ze środków EFRR, w tym wszystkich dotyczących zapewnienia dostępu do terenów inwestycyjnych w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 7b. W przypadku wskaźników produktu z tej części działania: *Całkowita długość nowych dróg* oraz *Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg* zrealizowano 47,2% planowanej wartości ze *Strategii ZIT BOF* pierwszego z nich oraz 498,4% drugiego z nich. Zmiany te związane są z właściwym przyporządkowaniem realizowanej drogi do „nowych”, bądź „przebudowanych lub zmodernizowanych”, co było wykonane przy aneksowaniu umów. Wskaźnik produktu *Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych* został zrealizowany w 14,8%, a realizacja pozostałej części zostanie dokonana po zakończeniu dwóch pozostałych projektów.

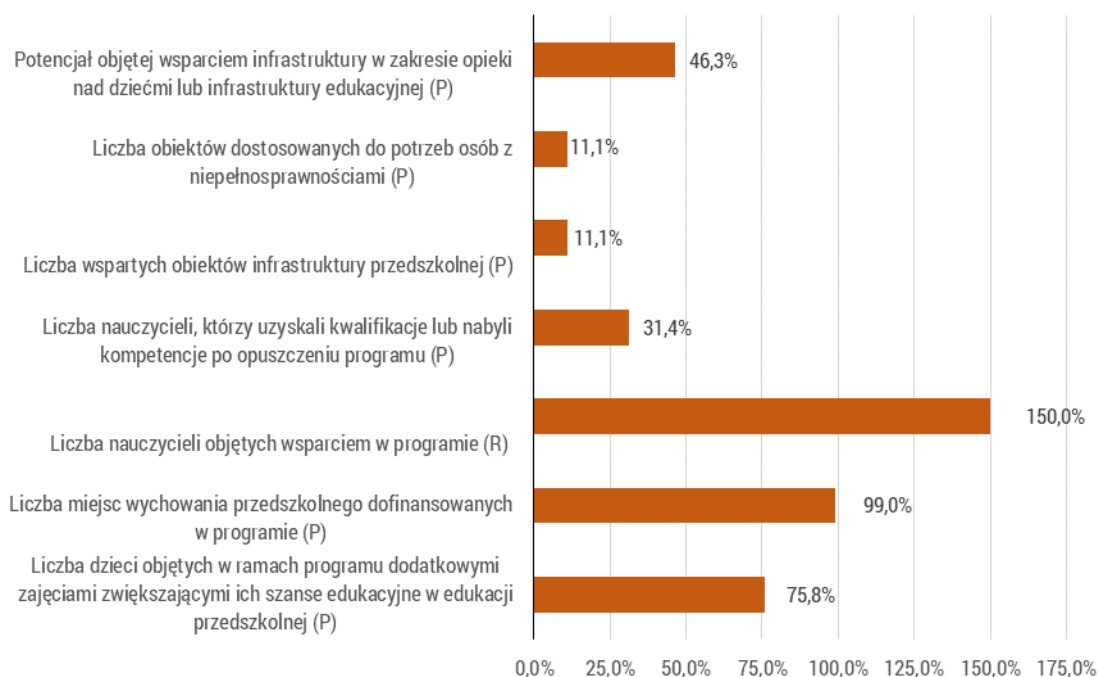
W ramach Działania 2.1. Rozwój potencjału kształcenia zawodowego i ustawicznego realizowane są cztery projekty wybrane w procedurze konkursowej, na wykonanie których podpisano umowy o dofinansowaniu do 31 grudnia 2018 roku, a osiągnięte wartości wskaźników produktu i rezultatu wynoszą 0, ponieważ nie został zakończony żaden z tych projektów.

W 2018 roku w ramach Działania 2.2. Stworzenie Centrum Kompetencji BOF realizowany był jeden projekt konkursowy *Centrum Kompetencji BOF - kompleksowy model wsparcia i modernizacji systemu kształcenia zawodowego na terenie BOF*. Udział wartości osiągniętej do 31 grudnia 2018 roku w wartości docelowej wg *Strategii ZIT BOF* w przypadku wskaźników dotyczących tego działania waha się od 0% do 46,7%, przy czym należy podkreślić, że termin zakończenia powyższego projektu zaplanowano na 31 grudnia 2021 roku.

Podniesienie jakości wychowania przedszkolnego warunkowane jest poprawieniem infrastruktury w tym obszarze, stąd w przypadku Działania 2.4. Rozwój wychowania przedszkolnego realizowane są projekty zintegrowane EFS+EFRR. Działania zwiększające dostępność i atrakcyjność wychowania przedszkolnego są prowadzone w następujących gminach: Choroszcz, Czarna Białostocka, Juchnowiec Kościelny, Supraśl i Zabłudów. Dopiero w 2018 roku, w związku ze zmianami w systemie edukacji, dokonano aktualizacji RPOWP 2014-2020, co spowodowało, że wsparciem mogą być objęte dzieci w wieku przedszkolnym, a nie wyłącznie dzieci 3-4 letnie. Wszystkie projekty, na realizację których umowy podpisano do 31 grudnia 2018 roku, ograniczały wsparcie do 3-4 letnich dzieci objętych edukacją przedszkolną. Stopień realizacji wartości docelowej wskaźników ze *Strategii ZIT BOF* w ramach Działania 2.4.

prezentuje wykres 4. W sześciu projektach, na realizację których podpisane są umowy o dofinansowanie, wkład UE wynosi 12 943 319,25 zł i stanowi 63,3% alokacji ZIT BOF z Poddziałania 8.2.2 z RPOWP 2014-2020 w części dotyczącej infrastruktury przedszkolnej (stan na koniec 2018 r.). W projektach tych zaplanowana jest realizacja wskaźnika *Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej* na poziomie 7 szt. Należy podkreślić, że prowadzone i planowane działania dotyczące rozwoju wychowania przedszkolnego na obszarze BOF są podyktowane między innymi reformą w systemie edukacji (Ustawy wprowadzającej reformę edukacji z 2016 r.). Gminy BOF, aby objąć wszystkie chętne dzieci edukacją przedszkolną, musiały zaplanować głównie budowę nowych obiektów, bądź rozbudowę już istniejących, co właśnie powoduje, że przy dostępnej alokacji nie jest możliwe osiągnięcie wartości zaplanowanego w *Strategii ZIT BOF* wskaźnika *Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej* na poziomie 18 szt.

Wykres 4. Realizacja wskaźników (% realizacji wartości docelowej ze *Strategii ZIT BOF*) w ramach Działania 2.4. Rozwój wychowania przedszkolnego na 31 grudnia 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SL2014 na dzień 31 grudnia 2018 r., data dostępu 4 stycznia 2018 r. oraz *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020 (wersja 3)*, Białostocki Obszar Funkcjonalny, Białystok 2016, s. 248-250.

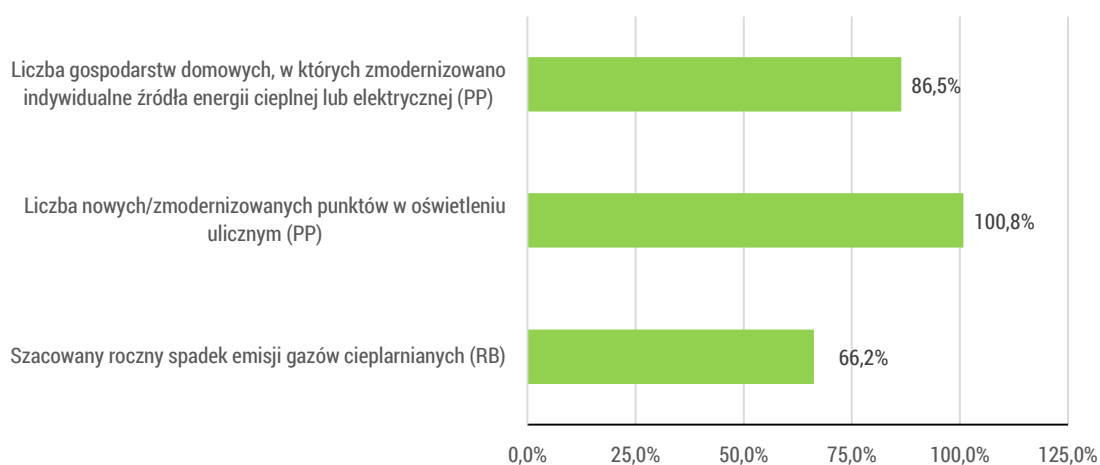
W ramach Działania 2.5. Podniesienie jakości kształcenia dzieci i młodzieży ze środków ZIT z RPOWP 2014-2020 realizowany jest jeden pozakonkursowy projekt, który zakłada stworzenie Laboratorium Młodego Mistrza i Odkrywcy, które będzie stanowić wyjątkowe miejsce spotkań dzieci, młodzieży i dorosłych, inspirowane do odkrywania i zrozumienia świata poprzez samodzielne eksperymentowanie. Głównym celem projektu jest wspieranie rozwoju

gospodarki opartej na wiedzy na obszarze Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez utworzenie w Białymstoku w 2019 roku ośrodka popularyzującego naukę i innowacje, umożliwiającego rozwój myśli technicznej oraz świadczenie usług dydaktycznych wykorzystujących nowoczesne technologie. Do 31 grudnia 2018 roku osiągnięte wartości wskaźników produktu i rezultatu wynoszą 0.

W Celu 4. Aktywna integracja społeczna w ramach konkursów o tematyce społecznej można zauważyć małe zainteresowanie ze strony potencjalnych beneficjentów (mała jest zatem liczba wniosków składanych w ramach ogłaszanych konkursów). Do 31 grudnia 2018 roku podpisano jedną umowę o dofinansowanie ze środków EFS projektu *Razem możemy więcej – lokalny program wsparcia rodzin* obejmującego obszar sześciu gmin BOF: Miasta Białystok, Gminy Choroszcz, Gminy Dobrzyniewo Duże, Gminy Juchnowiec Kościelny, Gminy Supraśl oraz Gminy Zabłudów. Projekt realizowany jest przez następujących partnerów: Fundacja Dialog, Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie "DROGA", ELEOS Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia Diecezji Białostocko-Gdańskiej, CARITAS Archidiecezji Białostockiej, Federacja Organizacji Pozarządowych Miasta Białystok, Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów Klanza Oddział Białostocki, a zakończenie projektu planowane jest na 31 marca 2020 roku. Wskaźnik produktu *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie* zrealizowany został na poziomie 489 osób, a wskaźnik rezultatu bezpośredniego *Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu* – 57 sztuk.

W ramach Celu 5. Gospodarka niskoemisyjna i ochrona środowiska realizowane są ze środków ZIT w ramach RPOWP 2014-2020 trzy poddziałania: Poddziałanie 5.1.1. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego i rowerowego w BOF, Poddziałanie 5.2.1. Wzrost efektywności gospodarowania energią w zakresie oświetlenia ulicznego oraz Poddziałanie 5.2.5. Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej i elektrycznej. W Poddziałaniu 5.1.1. realizowane są dwa projekty pozakonkursowe, w tym Projekt partnerski: Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego i rowerowego w BOF, w którego zakres wchodzi zadania realizowane w dziewięciu gminach BOF, które mają być zakończone dopiero w 2020 roku. W przypadku prawie wszystkich wskaźników produktu i rezultatu osiągnięte wartości wynoszą 0. Natomiast w projektach z Działania 5.2. zakończono siedem z dziewięciu projektów, stąd osiągnięte wartości na koniec 2018 roku są bliskie wartościom docelowym ze *Strategii ZIT BOF* (Wykres 5.).

Wykres 5. Realizacja wskaźników (% realizacji wartości docelowej ze Strategii ZIT BOF) w ramach Działania 5.2. Poprawa efektywności energetycznej i ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza na 31 grudnia 2018r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SL2014 na dzień 31 grudnia 2018 r., data dostępu 4 stycznia 2018 r. oraz Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020 (wersja 3), Białostocki Obszar Funkcjonalny, Białystok 2016, s. 248-250.

Tabela 11. Wskaźniki rezultatu bezpośredniego (RB), wskaźniki produktu (P) oraz projektowe wskaźniki produktu (PP) na poziomie projektów realizowanych w formule ZIT

Wskaźnik	Rodzaj wskaźnika (RB/P/PP)	Jednostka pomiaru	Wartość osiągnięta na 31.12.2018r.	Wartość docelowa wg podpisanych umów	Wartość docelowa wg Strategii ZIT BOF (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
CEL 1. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA							
DZIAŁANIE 1.2. STWORZENIE SIECI TERENÓW INWESTYCYJNYCH							
Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych	RB	sztuka	0	15	15	SL 2014	Roczna
Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	P	ha	7,49	67,47	50,75	SL 2014	Roczna
Całkowita długość nowych dróg	P	km	0,93	0,93	1,97	SL 2014	Roczna
Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	P	km	3,19	3,19	0,64	SL 2014	Roczna
CEL 2. KOMPETENCJE DO PRACY							
DZIAŁANIE 2.1. ROZWÓJ POTENCJAŁU KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO							
Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego	P	sztuka	0	7	7	SL 2014	Roczna
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	P	sztuka	0	5	7	SL 2014	Roczna
Liczba wspartych jednostek kształcenia zawodowego	P	sztuka	0	8	25	SL 2014	Roczna
Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej	P	osoba	0	1 845	3 500	SL 2014	Roczna
DZIAŁANIE 2.2. STWORZENIE CENTRUM KOMPETENCJI BOF							
Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje lub uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	RB	osoba	0	670	67%	SL 2014	Roczna
Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	RB	osoba	2	104	78%	SL 2014	Roczna
Liczba firm objętych badaniem potrzeb kompetencyjnych/luk kompetencyjnych BOF	PP	sztuka	140	600	300	Beneficjenci	Roczna
Liczba osób objętych doradztwem edukacyjno-zawodowym w zakresie luki kompetencyjnej BOF	PP	osoba	710	3000	3000	Beneficjenci	Roczna
Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego (zespołów szkół zawodowych) współpracujących z pracodawcami w programie, objętych wsparciem w zakresie modernizacji oferty kształcenia oraz w zakresie wdrażania systemów jakości kształcenia	PP	sztuka	0	13	13	Beneficjenci	Roczna

Wskaźnik	Rodzaj wskaźnika (RB/P/PP)	Jednostka pomiaru	Wartość osiągnięta na 31.12.2018r.	Wartość docelowa wg podpisanych umów	Wartość docelowa wg Strategii ZIT BOF (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie	P	osoba	8	130	130	SL 2014	Roczna
Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	P	osoba	199	600	600	SL 2014	Roczna
Liczba osób objętych wsparciem w zakresie walidacji i/lub certyfikacji kompetencji	PP	osoba	0	600	600	Beneficjenci	Roczna
Liczba osób objętych szkoleniem zawodowym w zakresie zdiagnozowanej luki kompetencyjnej BOF	PP	osoba	0	1000	1000	Beneficjenci	Roczna
DZIAŁANIE 2.4. ROZWÓJ WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO							
Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	P	osoba	303	850	400	SL 2014	Roczna
Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	P	sztuka	99	484	100	SL 2014	Roczna
Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	P	osoba	30	71	20	SL 2014	Roczna
Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	R	osoba	22	70	78%	SL 2014	Roczna
Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej	P	sztuka	2	7	18	SL 2014	Roczna
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	P	sztuka	2	7	18	SL 2014	Roczna
Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej	P	osoba	417	1 188	900	SL 2014	Roczna
DZIAŁANIE 2.5. PODNIESIENIE JAKOŚCI KSZTAŁCENIA DZIECI I MŁODZIEŻY							
Liczba osób objętych działaniami instytucji popularyzujących naukę i innowacje	RB	osoba	0	20 000	20 000	SL 2014	Roczna
Liczba wspartych instytucji popularyzujących naukę i innowacje	P	sztuka	0	1	1	SL 2014	Roczna
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	P	sztuka	0	1	1	SL 2014	Roczna
CEL 4. AKTYWNA INTEGRACJA SPOŁECZNA							
DZIAŁANIE 4.2. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO USŁUG SPOŁECZNYCH							
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	RB	sztuka	57	130	95%	SL 2014	Roczna
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	P	osoba	489	620	1 100	SL 2014	Roczna

Wskaźnik	Rodzaj wskaźnika (RB/P/PP)	Jednostka pomiaru	Wartość osiągnięta na 31.12.2018r.	Wartość docelowa wg podpisanych umów	Wartość docelowa wg Strategii ZIT BOF (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
DZIAŁANIE 4.3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY POPRAWIAJĄCEJ INTEGRACJĘ SPOŁECZNĄ							
Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	P	sztuka	0	0	10	SL 2014	Roczna
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	P	sztuka	0	0	10	SL 2014	Roczna
CEL 5. GOSPODARKA NISKOEMISyjNA I OCHRONA ŚRODOWISKA							
DZIAŁANIE 5.1. NISKOEMISyjNY PUBLICZNY TRANSPORT MIEJSKI I NIEZMOTORYZOWANY							
Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	RB	tony ek. CO ₂	0	12 141	12 141	SL 2014	Roczna
Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”	RB	sztuka	0	10 625	10 625	SL 2014	Roczna
Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	P	osoba	0	720	720	SL 2014	Roczna
Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	P	sztuka	0	12	12	SL 2014	Roczna
Długość wybudowanych dróg dla rowerów	P	km	0	48,27	52	SL 2014	Roczna
Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	P	sztuka	0	1	1	SL 2014	Roczna
Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach Bike&Ride	P	sztuka	18	188	180	SL 2014	Roczna
Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”	P	sztuka	0	78	50	SL 2014	Roczna
Długość nowych lub zmodernizowanych linii komunikacji miejskiej	PP	km	0	21,23	22	SL 2014	Roczna
DZIAŁANIE 5.2. POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ I OGRANICZANIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA							
Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	RB	tony ek. CO ₂	2 200,76	5 777,83	3 322	SL 2014	Roczna
Liczba nowych/zmodernizowanych punktów w oświetleniu ulicznym	PP	sztuka	2 494	2 494	2 474	Beneficjenci	Roczna
Liczba gospodarstw domowych, w których zmodernizowano indywidualne źródła energii cieplnej lub elektrycznej	PP	gospodarstwo domowe	1 055	1 561	1 220	Beneficjenci	Roczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SL2014 na dzień 31 grudnia 2018 r., data dostępu 4 stycznia 2018 r. oraz Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020 (wersja 3), Białostocki Obszar Funkcjonalny, Białystok 2016, s. 248-250.

W ramach RPOWP 2014-2020 efekty interwencji funduszy europejskich są monitorowane na poziomie każdego działania związanego z Priorytetem Inwestycyjnym – z wykorzystaniem wskaźników rezultatu strategicznego oraz rezultatu długoterminowego w przypadku EFS, które w obszarach realizacji ZIT, powinny również podlegać monitorowaniu. W ramach EFS wskaźniki rezultatu długoterminowego będą szacowane w trakcie badań ewaluacyjnych, które do końca 2018 roku nie były jeszcze przeprowadzone. W związku z tym w tabeli 12. zaprezentowano wartości wskaźników rezultatu strategicznego bazowe, docelowe i osiągnięte w 2017 roku w odniesieniu do działań realizowanych w formule ZIT, przy czym wszystkie mierzone są na poziomie województwa podlaskiego.

Tabela 12. Wskaźniki rezultatu strategicznego określone w RPOWP 2014-2020 dla działań, w które wpisują się cele realizowane w formule ZIT

Cel Strategii ZIT BOF	Wskaźnik	Wartość bazowa (2012)	Wartość w roku 2017		Wartość docelowa (2023)
OŚ PRIORYTETOWA I: WZMOCNIENIE POTENCJAŁU I KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI REGIONU					
DZIAŁANIE 1.4. PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ WOJEWÓDZTWA					
Cel 1. Atrakcyjność inwestycyjna	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB (w %)	5,28	7,1		11,10
OŚ PRIORYTETOWA VIII: INFRASTRUKTURA DLA USŁUG UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ					
DZIAŁANIE 8.2. UZUPEŁNIENIE DEFICYTÓW W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY EDUKACYJNEJ I SZKOLENIOWEJ					
Cel 2. Kompetencje do pracy	Udział dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym (przedszkola, punkty i zespoły przedszkolne) (w %)	56,7	78,1		66,0
	Zdawalność egzaminów zawodowych – zasadnicze szkoły zawodowe (w %)	77,7 ^a	100 ^b	74,6 ^c	85,9
	Zdawalność egzaminów zawodowych – technika (w %)	63,6 ^a	64,1 ^b	84,0 ^c	72,6
	Odsetek studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych (bez cudzoziemców) (w %)	24,3	23,3 ^d		32,9
DZIAŁANIE 8.4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA					
Cel 4. Aktywna integracja społeczna	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (w %)	10,3 ^e	7,3		9,5
OŚ PRIORYTETOWA V: GOSPODARKA NISKOEMISYJNA					
DZIAŁANIE 5.4. STRATEGIE NISKOEMISYJNE					
Cel 5. Gospodarka niskoemisyjna i ochrona środowiska	Średnie roczne stężenie pyłu PM10 na stacjach pomiarowych (średnia dla: Białegostoku, Suwałk i Łomży) (µg/m ³)	25,93	22,6		22,52

^a dane z roku 2014 dotyczące tzw. egzaminu zawodowego „starego” przeprowadzonego w czerwcu i lipcu;

^b dane z roku 2017 dotyczące tzw. egzaminu zawodowego „starego” przeprowadzonego w czerwcu i lipcu;

^c dane z roku 2017 dotyczące tzw. egzaminu zawodowego „FORMUŁA 2012” przeprowadzonego w czerwcu i lipcu;

^d od 2014 roku pomiar jest dokonywany wg zmodyfikowanej definicji wskaźnika;

^e dane z roku 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych: www.bdl.stat.gov.pl, styczeń 2019 r., Banku danych pomiarowych Inspekcji Ochrony Środowiska: www.powietrze.gios.gov.pl/pjp/archives, marzec 2019 r. oraz Informacji o wynikach egzaminów zawodowych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży, www.oke.lomza.pl, marzec 2019 r.

Obecnie dostępne są jedynie wstępne szacunki produktu krajowego brutto w przekroju regionów za 2017 roku, stąd podaną w tabeli 12. wartość wskaźnika *Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB* należy traktować jako wstępny szacunek, który może być przedmiotem rewizji (dane ostateczne produktu krajowego brutto w przekroju regionów za 2017 rok będą dostępne w październiku 2019 r.). W 2017 roku w stosunku do roku 2012 nastąpił wzrost wskaźnika *Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB* w województwie podlaskim o ok. 1,8 punktu procentowego, przy czym by osiągnąć wartość docelową z 2023 roku musi nastąpić wzrost jeszcze o 4 punkty procentowe.

W ramach Celu 2. Kompetencje do pracy zaplanowana wartość wskaźnika *Udział dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym (przedszkola, punkty i zespoły przedszkolne)* w woj. podlaskim już w roku 2017 przekroczył planowaną do osiągnięcia wartość na 2023 r.

Analiza zmian wskaźników dotyczących zdawalności egzaminów zawodowych jest bardzo utrudniona w związku z częstymi zmianami dotyczącymi sposobu przeprowadzania egzaminów zawodowych i co za tym idzie podawania informacji o wynikach egzaminów zawodowych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Łomży. W „starej” formule wskaźnik zdawalności egzaminów zawodowych (zasadnicze szkoły zawodowe) obejmował absolwentów zasadniczych szkół zawodowych i szkół policealnych kształcących w tych samych zawodach, w których kształcą zasadnicze szkoły zawodowe, a wskaźnik zdawalności egzaminów zawodowych (technika) obejmował absolwentów techników i szkół policealnych kształcących w tych samych zawodach, w których kształcą technika. W informacjach o wynikach egzaminów zawodowych „FORMUŁA 2012” wskaźniki zdawalności egzaminów podawane są dla trzech grup oddzielnie – zasadnicze szkoły zawodowe, technika i szkoły policealne. Należy nadmienić, że już wprowadzono kolejną zmianę i egzaminy zawodowe są prowadzone w „FORMULE 2017”. Wskaźnik zdawalności egzaminów zawodowych (zasadnicze szkoły zawodowe) w województwie podlaskim dotyczący tzw. egzaminu zawodowego „starego” przeprowadzonego w czerwcu i lipcu i wynoszący 100% dotyczył jedynie 2 uczniów, a wskaźnik zdawalności egzaminów zawodowych (technika) wynoszący 64,1% dotyczył 152 uczniów, gdy w kolejnych latach do egzaminu w województwie podlaskim przystępuje ponad 8 tys. osób. W związku z powyższymi problemami można prześledzić zmiany wskaźnika zdawalności egzaminów zawodowych ogółem (Tabela 13.), przede wszystkim egzaminu zawodowego w formule 2012, który pokazuje pozytywną tendencję, czyli z roku na rok wzrasta odsetek osób zdających egzamin.

Tabela 13. Wskaźnik zdawalności egzaminów zawodowych ogółem (w%) wg typu egzaminu w województwie podlaskim w latach 2012-2018.

Wyszczególnienie	Lata						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Egzamin zawodowy „stary”	65,3	67,5	65,9	63,9	47,0	63,6	
Egzamin zawodowy „FORMUŁA 2012”		58,2	65,0	72,5	73,7	75,1	76,2
Egzamin zawodowy „FORMUŁA 2017”							78,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Informacji o wynikach egzaminów zawodowych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży*, www.oke.lomza.pl, marzec 2019 r.

Od 2014 roku GUS dokonał zmian metodologicznych dotyczących wskaźnika *Odsetek studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych (bez cudzoziemców)*, o czym należy pamiętać w analizach porównawczych. W roku 2014 w województwie podlaskim na kierunkach technicznych i przyrodniczych studiowało 27,2% ogółu studentów i w kolejnych latach do 2016 roku następował wzrost wskaźnika, a w 2017 roku wskaźnik znacznie zmalał. W roku 2017 w województwie podlaskim na kierunkach technicznych i przyrodniczych studiowało 23,3% ogółu studentów.

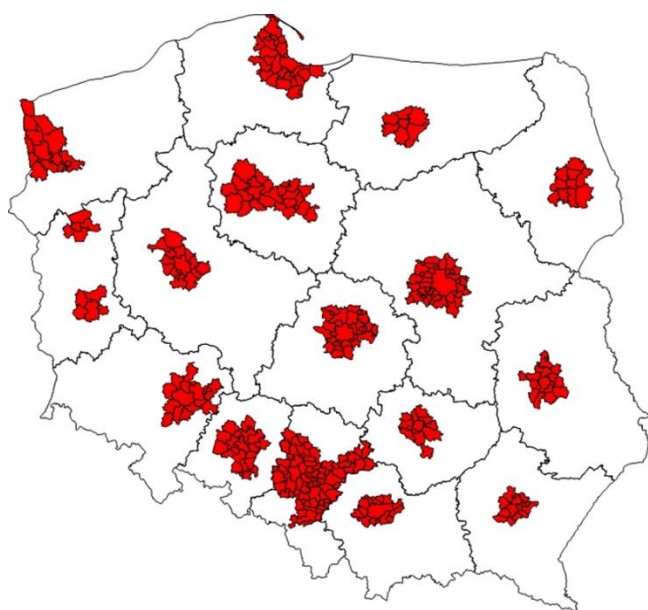
W ramach Celu 4. Aktywna integracja społeczna wskaźnik rezultatu strategicznego to *Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem*, którego wartość w 2013 roku w województwie podlaskim wynosiła 10,3%, a w 2017 roku – 7,3% czyli poniżej zaplanowanej wartości docelowej na 2023 rok. Należy zatem przyjąć, że zmniejsza się skala korzystania z pomocy społecznej.

Osiągnięcie Celu 5. Gospodarka niskoemisyjna i ochrona środowiska związane jest z poprawą jakości powietrza dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych poprzez rozwój niskoemisyjnego publicznego transportu zbiorowego i rowerowego oraz poprawą efektywności energetycznej. Do pomiaru realizacji tego celu zastosowano wskaźnik: *Średnie roczne stężenie pyłu PM10 na stanowiskach pomiarowych (średnia dla: Białegostoku, Suwałk i Łomży ($\mu\text{g}/\text{m}^3$))* z wartością w 2012 roku wynoszącą $25,93 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i wartością docelową w 2023 r. – $22,52 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W 2017 roku wartość powyższego wskaźnika wynosiła $22,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i został on wyznaczony na podstawie informacji z Banku danych pomiarowych Inspekcji Ochrony Środowiska: www.powietrze.gios.gov.pl/pjp/archives.

2.2. Informacje o sytuacji społeczno-gospodarczej BOF w latach 2012-2017

Białostocki Obszar Funkcjonalny jest jednym z siedemnastu Miejskich Obszarów Funkcjonalnych Ośrodków Wojewódzkich (MOF OW) w Polsce (Mapa 2.). Miejskie Obszary Funkcjonalne Ośrodków Wojewódzkich zajmują ponad 38,5 tys. km², co stanowi 12,3% powierzchni kraju i na ich terenie mieszka około 15 mln mieszkańców, co stanowi 38,9% ludności Polski.

Mapa 2. Miejskie Obszary Funkcjonalne Ośrodków Wojewódzkich w Polsce

Wyszczególnienie	Skrót
Aglomeracja Opolska	AO
Białostocki Obszar Funkcjonalny	BOF
Bydgosko-Toruński Obszar Funkcjonalny	BTOF
Kielecki Obszar Funkcjonalny	KOF
Krakowski Obszar Funkcjonalny	KrOF
Lubelski Obszar Funkcjonalny	LOF
Łódzki Obszar Metropolitalny	ŁOM
Miejski Obszar Funkcjonalny Gorzowa Wielk.	MOF GW
Miejski Obszar Funkcjonalny Olsztyna	MOF O
Miejski Obszar Funkcjonalny Poznań	MOF P
Miejski Obszar Funkcjonalny Zielonej Góry	MOF ZG
Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot	OM GGS
Rzeszowski Obszar Funkcjonalny	ROF
Subregion Centralny Województwa Śląskiego	SCWS
Szczeciński Obszar Metropolitalny	SOM
Warszawski Obszar Funkcjonalny	WOF
Wrocławski Obszar Funkcjonalny	WrOF

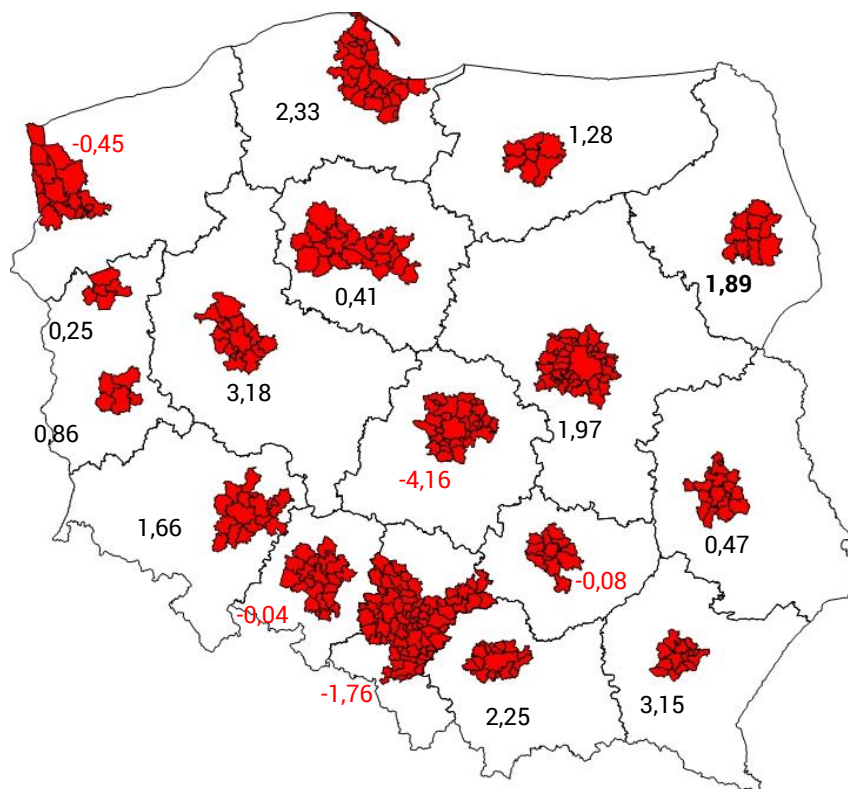
Źródło: opracowanie własne.

MOF OW nie jest jednostką statystyczną w badaniach statystyki publicznej i jak dotychczas nie były prowadzone systematyczne badania tego typu obszarów. W 2018 roku we współpracy Urzędu Statystycznego w Białymstoku ze Stowarzyszeniem Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego została przygotowana publikacja⁶, w której zestawiono informacje statystyczne dotyczące Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego. Publikacja ta zawiera również dane statystyczne umożliwiające porównanie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego do pozostałych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych Ośrodków Wojewódzkich w Polsce. Zakres tych danych nie jest zbyt szeroki, z uwagi na dostępność danych statystycznych na poziomie gminy, które można następnie zagregować na poziom Miejskich Obszarów Funkcjonalnych Ośrodków Wojewódzkich.

⁶ Białostocki Obszar Funkcjonalny w latach 2014-2016, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2018.

W porównaniu do Miejskich Obszarów Funkcjonalnych Ośrodków Wojewódzkich w Polsce potencjał demograficzny Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego kształtuje się względnie dobrze. W 2016 roku przyrost naturalny w BOF wynosił 1,89 osoby na 1000 mieszkańców, a wyższy był tylko w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Poznania, Rzeszowskim Obszarze Funkcjonalnym, Obszarze Metropolitalnym Gdańsk-Gdynia-Sopot, Krakowskim Obszarze Funkcjonalnym oraz Warszawskim Obszarze Funkcjonalnym. Należy też zwrócić uwagę, że w pięciu obszarach funkcjonalnych w 2016 roku przyrost naturalny na 1000 ludności był ujemny i wynosił w Aglomeracji Opolskiej: -0,04, w Kieleckim Obszarze Funkcjonalnym: -0,08, w Szczecińskim Obszarze Metropolitalnym: -0,45, w Subregionie Centralnym Województwa Śląskiego: -1,76 oraz w Łódzkim Obszarze Metropolitalnym: -4,16 (Mapa 3.).

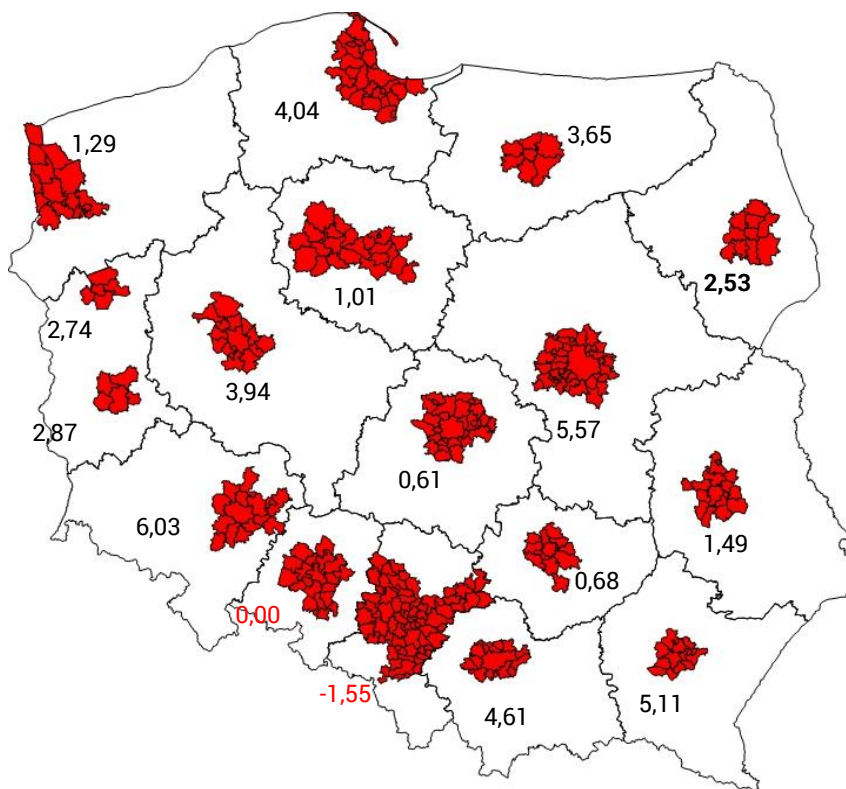
Mapa 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności w MOF OW w Polsce w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z publikacji *Białostocki Obszar Funkcjonalny w latach 2014-2016*, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2018, s.68-71.

W 2016 roku jedynie w Subregionie Centralnym Województwa Śląskiego występowało ujemne saldo migracji ogółem, a w Aglomeracji Opolskiej saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności wynosiło 0,00, zaś w pozostałych MOF OW wskaźnik ten jest dodatni. Białostocki Obszar Funkcjonalny z saldem migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności wynoszącym 2,53, znajduje się w połowie zbiorowości MOF OW (Mapa 4.).

Mapa 4. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w MOF OW w Polsce w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z publikacji Białostocki Obszar Funkcjonalny w latach 2014-2016, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2018, s.68-71.

Niestety niezbyt korzystnie zmienia się struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w Polsce, wskazując na spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym w stosunku do ogółu ludności, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa. W 2016 roku udział ludności w wieku produkcyjnym w stosunku do ogółu ludności w Białostockim Obszarze Funkcjonalnym wnosił 63,2% i jest to druga po Aglomeracji Opolskiej najwyższa wartość wskaźnika w MOF OW (Tabela 14.). W Białostockim Obszarze Funkcjonalnym mamy relatywnie dobrą sytuację struktury ludności na tle MOF OW, ale niekorzystne zmiany w tym zakresie postępują, co potwierdzają dane o udziale ludności w wieku produkcyjnym w stosunku do ogółu ludności w latach 2012-2017 (Tabela 15.)

Tabela 14. Struktura mieszkańców według ekonomicznych grup wieku w MOF OW w Polsce w 2016 r.

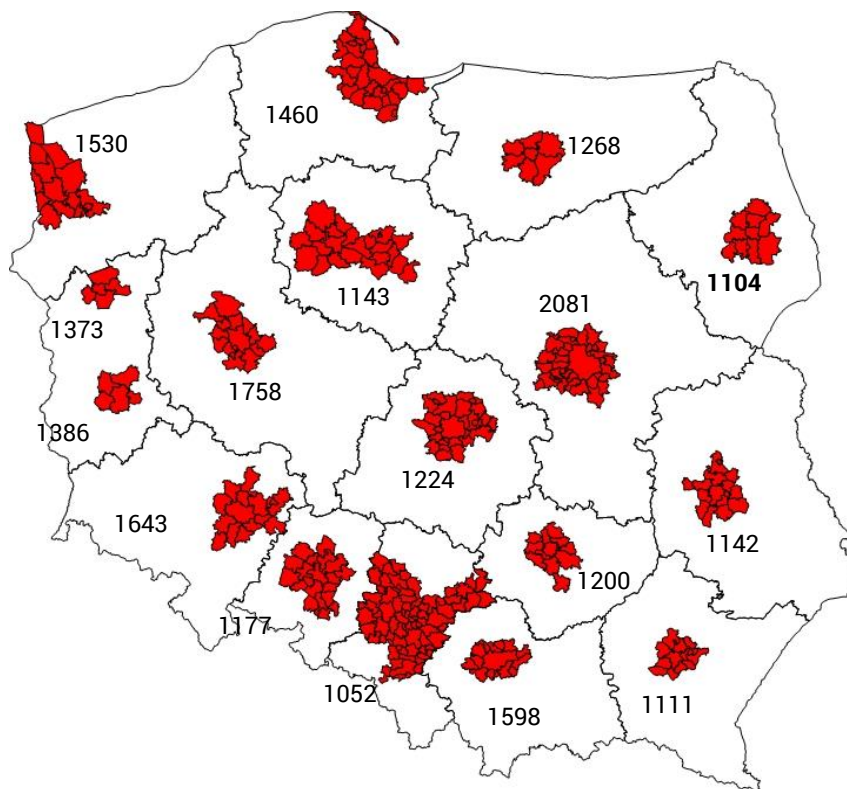
Wyszczególnienie	W % ogółu ludności – ludność w wieku:		
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
AO	15,7	63,5	20,9
BOF	17,5	63,2	19,3
BTOF	17,6	61,7	20,7
KOF	17,2	62,0	20,8
KrOF	17,3	61,5	21,1
LOF	17,6	61,2	21,2

Wyszczególnienie	W % ogółu ludności – ludność w wieku:		
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
ŁOM	15,5	59,7	24,9
MOF GW	17,9	61,5	20,7
MOF O	17,7	62,8	19,5
MOF P	18,8	61,4	19,8
MOF ZG	17,6	61,6	20,8
OM GGS	18,7	60,9	20,4
ROF	18,9	62,4	18,7
SCWS	16,4	61,9	21,8
SOM	16,7	61,7	21,7
WOF	18,4	59,7	21,9
WrOF	17,0	61,6	21,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z publikacji Białostocki Obszar Funkcjonalny w latach 2014-2016, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2018, s.68-71

Aktywność gospodarczą i przedsiębiorczość mieszkańców odzwierciedla wskaźnik prezentujący liczbę podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. ludności. W Białostockim Obszarze Funkcjonalnym wartość tego wskaźnika wzrasta z roku na rok w latach 2012-2017 (Tabela 15.), to jednak w 2016 roku BOF zajmuje przedostatnie miejsce wśród MOF OW w Polsce i wartość wskaźnika w BOF stanowi zaledwie 53,1% wartości w Warszawskim Obszarze Funkcjonalnym.

Mapa 5. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w MOF OW w Polsce w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z publikacji Białostocki Obszar Funkcjonalny w latach 2014-2016, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2018, s.68-71.

Uzupełnieniem powyższych informacji, analogicznie jak w raportach z poprzednich lat prezentowana jest lista wybranych wskaźników ogólnego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego, jako dodatek do listy wskaźników produktu i rezultatu. Jeśli nie są dostępne dane statystyczne na poziomie BOF, to do analiz jako jednostkę terytorialną przyjęto miasto Białystok, bądź województwo podlaskie. W tabeli 15. przedstawiono dane statystyczne z wykorzystaniem wskaźników ogólnego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego w latach 2012-2017.

Poprawę (wzrost w przypadku stymulanty, spadek w przypadku destymulanty) wartości wskaźnika w roku 2017 względem roku 2012 oznaczono w tabeli w kolumnie *Ocena kierunku zmian* kropką w kolorze zielonym, natomiast pogorszenie (spadek w przypadku stymulanty, wzrost w przypadku destymulanty) wartości wskaźnika w roku 2017 względem roku 2012 oznaczono w tabeli kropką w kolorze czerwonym.

Analiza informacji przedstawionych w tabeli 15. wskazuje na potrzebę wsparcia Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego, aby nie zachodziły niekorzystne procesy demograficzne oraz obszar stawał się bardziej atrakcyjny inwestycyjnie i otwarty na współpracę wewnętrzną i zewnętrzną, o dynamicznie rozwijającej się gospodarce, opartej w znacznym stopniu na kapitale ludzkim o wysokich specjalistycznych kompetencjach do pracy, zapewniający wysoki poziom i jakość życia, w tym zdrowe środowisko.

Tabela 15. Wskaźniki monitorowania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego w BOF w latach 2012-2016

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa 2012	2013	2014	2015	2016	2017	Źródło danych	Jednostki terytorialne	Zakładany trend	Ocena kierunku zmian
1.	Przyrost naturalny	osoby na 1000 mieszkańców	1,43	0,68	1,30	1,20	1,88	2,52	obliczenia z danych GUS	BOF	↑	
2.	Udział ludności w wieku produkcyjnym w stosunku do ogółu ludności	%	65,40	64,90	64,41	63,83	63,22	62,38	obliczenia z danych GUS	BOF	↑	
3.	Liczba podmiotów gospodarczych	jednostek gosp. na 10 000 mieszkańców	1025	1048	1073	1092	1104	1 121	obliczenia z danych GUS	BOF	↑	
4.	Liczba podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego	jednostek gosp. na 10 000 mieszkańców	1,51	1,53	1,53	1,65	1,78	1,60	GUS	województwo podlaskie	↑	
5.	Wskaźnik bezrobocia liczony jako liczba bezrobotnych w relacji do osób w wieku produkcyjnym	%	8,8	9,1	7,9	7,1	6,1	5,0	obliczenia z danych GUS	BOF	↓	
6.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)	%	93,3	93,5	92,6	92,6	92,5	92,0	GUS	Białystok	↑	
7.	Produkcja sprzedana przemysłu (podmioty o liczbie pracujących powyżej 9)	zł na mieszkańca	11 280	10 532	9 628	9 389	10 724	11 279	GUS	Białystok	↑	
8.	Produkcja sprzedana przemysłu	zł na mieszkańca	16 323	17 493	18 372	18 435	19 484	21 440	GUS	województwo podlaskie	↑	
9.	Nakłady na działalność innowacyjną przypadające na jedno przedsiębiorstwo przemysłowe, które poniosło nakłady na tego typu działalność	tys. zł na przedsiębiorstwo	3 640	b.d.	2 674,5	3 563,7	3 962,6	3 645,1	GUS	województwo podlaskie	↑	
10.	Nakłady na działalność innowacyjną przypadające na jedno przedsiębiorstwo z sektora usług, które poniosło nakłady na tego typu działalność	tys. zł na przedsiębiorstwo	314	b.d.	519,7	381,1	656,8	60,9	GUS	województwo podlaskie	↑	

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa 2012	2013	2014	2015	2016	2017	Źródło danych	Jednostki terytorialne	Zakładany trend	Ocena kierunku zmian
11.	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach	zł na mieszkańca	1 975,0	1 827,2	2 353,8	2 684,4	2 118,4	2 650,0	GUS	województwo podlaskie	↑	
			2 874,0	2 721,5	3 401,0	3 516,0	2 363,3	2 739,0	GUS	Białystok	↑	
12.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem	%	21,2	21,6	21,7	22,0	22,1	22,2	obliczenia z danych GUS	BOF	↑	
13.	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem według ustawowej granicy ubóstwa	%	10,7	17,6	18	13,4	14,7	16,6	GUS	województwo podlaskie	↓	
14.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych	t na km ²	1,26	1,21	1,11	1,29	1,27	0,76	obliczenia z danych GUS	Białystok	↓	
15.	Emisja zanieczyszczeń gazowych	t na km ²	7 442	8 282	8 914	9 029	8 526	6 975	obliczenia z danych GUS	Białystok	↓	

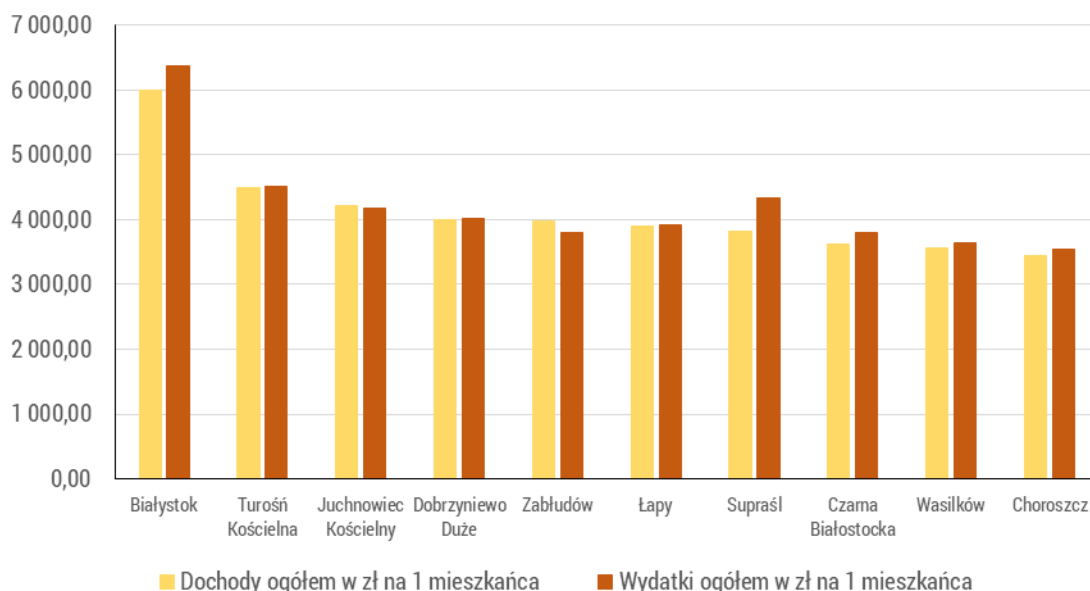
Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020 (wersja 3), Białostocki Obszar Funkcjonalny, Białystok 2016, s.254 oraz Banku Danych Lokalnych, www.bdl.stat.gov.pl, styczeń 2019 r.

2.3. Informacje o sytuacji finansowej gmin BOF w latach 2015-2017

Podstawowe informacje o sytuacji finansowej gmin Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego były prezentowane w *Strategii ZIT BOF* i obejmowały lata 2012-2014. W *Raporcie z realizacji Strategii ZIT BOF, 2017 r.* analogiczne informacje o sytuacji finansowej gmin BOF przedstawiono w okresie 2014-2016, natomiast w niniejszej części *Raportu* zaprezentowane zostały podstawowe informacje o sytuacji finansowej w latach 2015-2017 (Tabela 16., Tabela 17. i Tabela 18.). Dobra sytuacja finansowa sektora samorządowego jest niezbędnym warunkiem do zrealizowania planowanych przedsięwzięć w ramach ZIT, ponieważ gmina musi wygospodarować środki z przeznaczeniem na wkład własny.

W 2017 roku najwyższym poziomem dochodów ogółem i wydatków ogółem na 1 mieszkańca w gminach BOF charakteryzowało się Miasto Białystok i wynosiły one odpowiednio – 6 005,48 zł i 6 379,05 zł. Natomiast najniższe w 2017 roku dochody ogółem na 1 mieszkańca oraz wydatki ogółem na 1 mieszkańca były w Gminie Choroszcz na poziomie 3 448,08 zł oraz 3 553,67 zł. W 2017 roku w porównaniu do roku 2016 zarówno dochody, jak i wydatki wzrosły we wszystkich gminach BOF. W większości gmin BOF, oprócz gmin: Juchnowiec Kościelny i Zabłudów, wydatki ogółem na 1 mieszkańca były wyższe od dochodów (wykres 6.). Różnica między dochodami ogółem na 1 mieszkańca a wydatkami ogółem na 1 mieszkańca w gminach BOF nie są znaczne, przy czym najwyższe w Mieście Białystok i Gminie Supraśl.

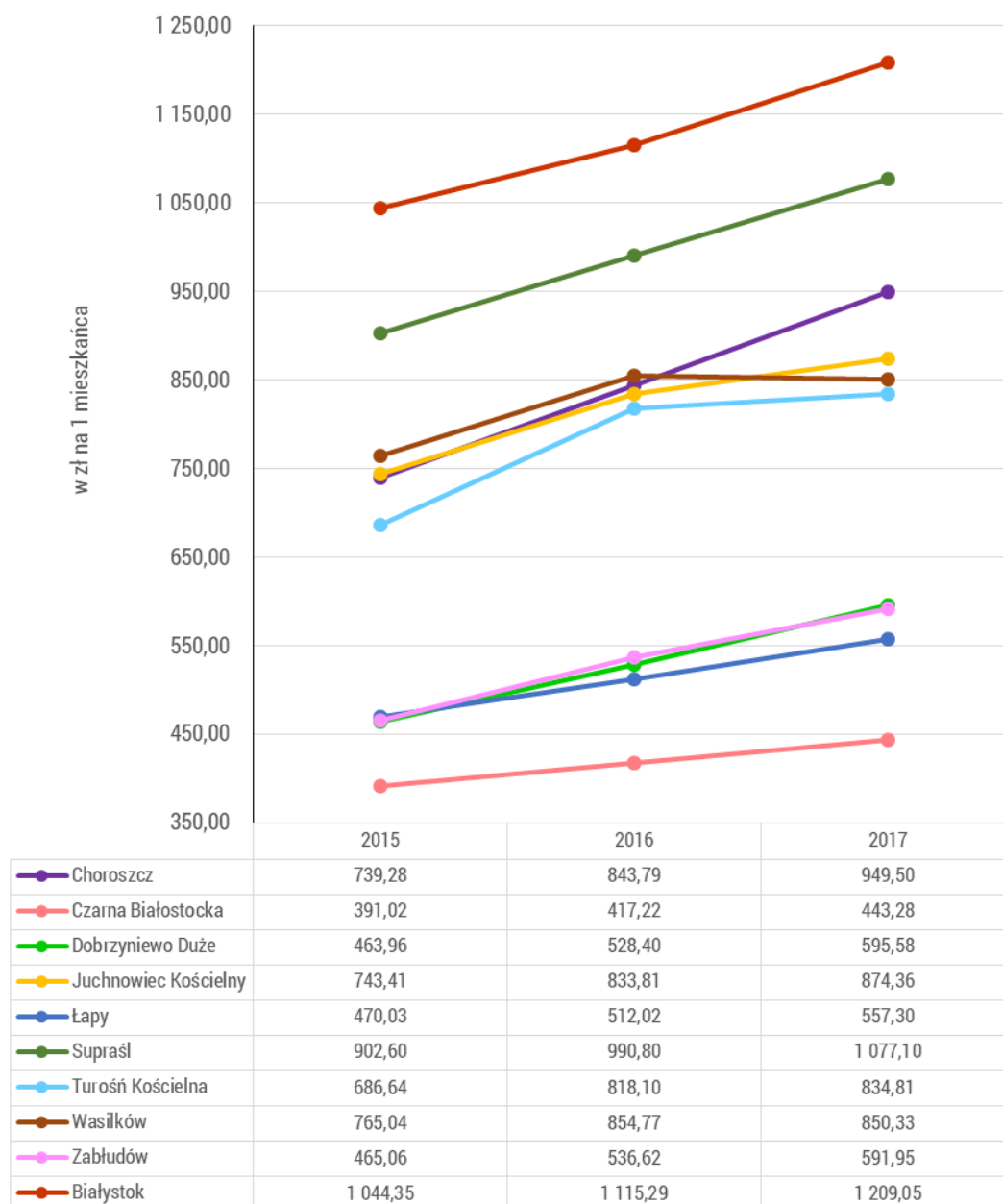
Wykres 6. Dochód i wydatki ogółem na 1 mieszkańca (w zł) gmin BOF w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, www.bdl.stat.gov.pl, styczeń 2018.

Jednym z elementów dochodów gminy są dochody własne, których wysoki poziom i jednocześnie wysoki udział w dochodach ogółem świadczy o zamożności jednostki samorządu terytorialnego i wskazuje na zdolność do samofinansowania. Na dochody własne gminy składają się między innymi wpływy z tytułu udziału w podatkach od osób fizycznych (PIT) i prawnych (CIT). Na wykresach 7 i 8 można przeanalizować, jak zmieniają się udziały gmin BOF w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych oraz prawnych – w zł na 1 mieszkańca w latach 2015-2017.

Wykres 7. Udziały gmin BOF w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych – w zł na 1 mieszkańca w latach 2015-2017.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, www.bdl.stat.gov.pl, styczeń 2019 r.

Na podstawie wykresu 7. można stwierdzić, że w latach 2015-2017 nastąpił wzrost udziału gmin BOF w podatku dochodowy od osób fizycznych stanowiącym dochody budżetu państwa. Jedynie w gminie Wasilków nastąpił nieznaczny spadek badanego wskaźnika. W latach 2015-2017 najwyższy udział w podatku PIT na 1 mieszkańca był w Mieście Białystok i w Gminie Supraśl. Kolejną grupę stanowią gminy: Turośń Kościelna, Wasilków, Juchnowiec Kościelny i Choroszcz, gdzie wartość wskaźnika w analizowanych latach mieści się w przedziale pomiędzy 650 zł a 950 zł na 1 mieszkańca. W kolejnych trzech gminach: Dobrzyniewo Duże, Zabłudów i Łapy udział w podatku dochodowy od osób fizycznych wynosi od 450 zł do 600 zł na 1 mieszkańca, natomiast najniższy udział w podatku PIT na 1 mieszkańca był w gminie Czarna Białostocka. Z analizy danych statystycznych w latach 2015-2017 nie można stwierdzić, że na badanym obszarze poziom udziału w podatku PIT na 1 mieszkańca jest zależny od rodzaju gminy: miejska, miejsko-wiejska, wiejska, przy czym to rdzeń obszaru – Miasto Białystok ma najwyższy udział w podatku dochodowym od osób fizycznych stanowiącym dochody budżetu państwa.

Udziały gmin BOF w podatku dochodowym od osób prawnych – w zł na 1 mieszkańca w latach 2015-2017 były najwyższe w gminach: Juchnowiec Kościelny, Białystok i Choroszcz. Wśród gmin BOF to Gmina Juchnowiec Kościelny miała w badanych latach najwyższą wartość analizowanego wskaźnika od 55,19 zł na 1 mieszkańca w 2015 roku do 76,91 zł na 1 mieszkańca w 2017 r. W 2015 roku wartość udziału w podatku CIT na 1 mieszkańca w Mieście Białystok była nieznacznie niższa niż w Juchnowcu Kościelnym i wynosiła 54,86 zł, natomiast w 2017 roku w rdzeniu obszaru udział w podatku CIT na 1 mieszkańca był niższy o prawie 23% w porównaniu z Gminą Juchnowiec Kościelny. W pozostałych gminach (oprócz gmin: Juchnowiec Kościelny, Białystok i Choroszcz) wartość udziału w podatku CIT była znacznie niższa i w latach 2015-2017 nie przekroczyła 20 zł na 1 mieszkańca (Wykres 8.)

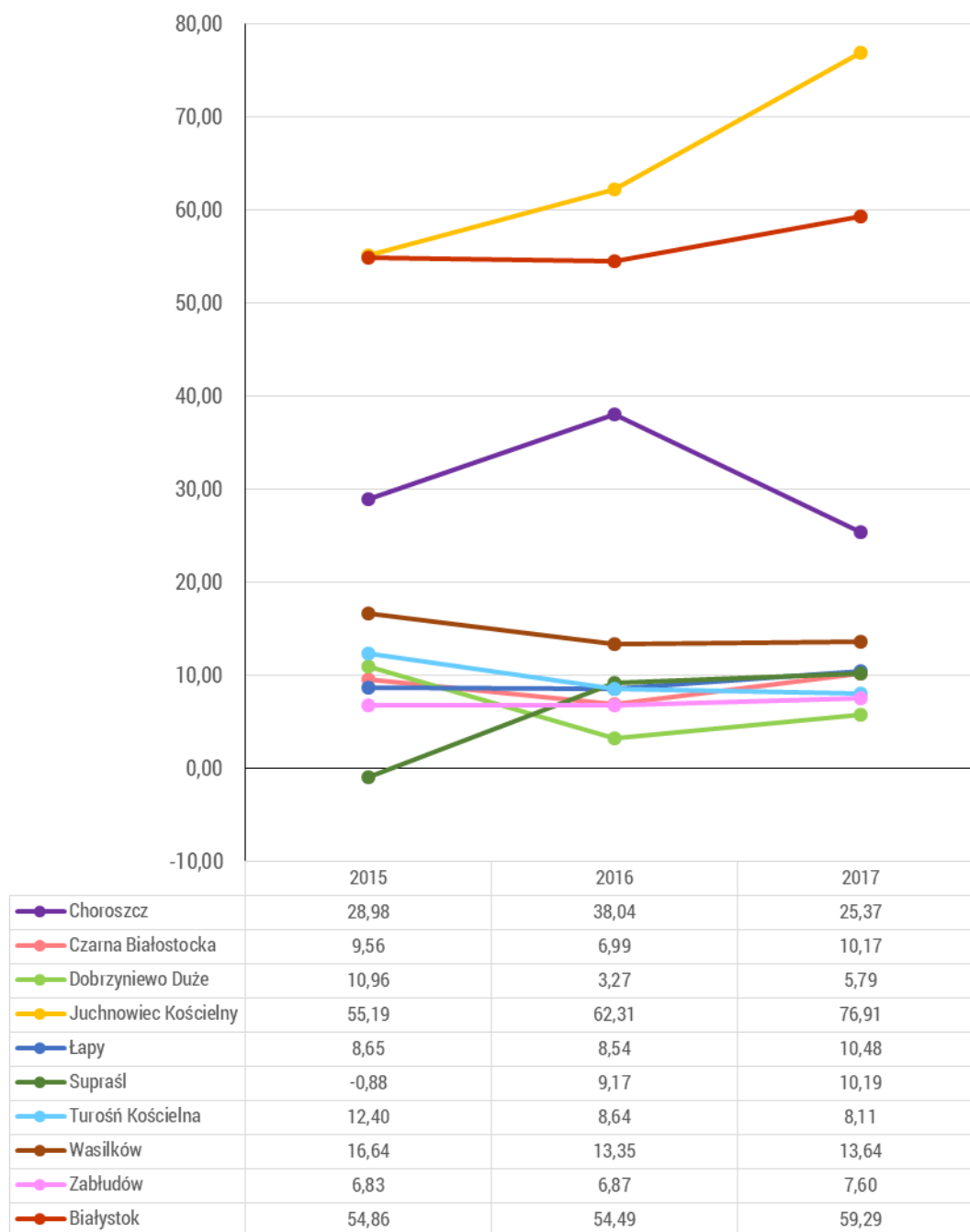
Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych ustanawia kilka limitów oraz warunków formalnych odnoszących się do możliwości zadłużania się przez samorząd terytorialny. Do 2014 r. wszystkie samorządy terytorialne obowiązywały dwa ilościowe limity zadłużenia lokalnego (art. 169 i art. 170 Ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych):

- 15% limit relacji spłat kredytów, pożyczek i wykupu obligacji wraz z odsetkami i dyskontem w danym roku budżetowym do dochodów ogółem;
- 60% limit relacji łącznej kwoty długu do dochodów ogółem.

Powyższe zasady przestały obowiązywać z początkiem 2014 r. i zostały zastąpione przez tzw. indywidualny wskaźnik zadłużenia (art. 234 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r.), czyli relację, w której stosunek spłaty długu i odsetek w danym roku (rozchodów z tytułu spłaty rat kapitałowych oraz wykupu obligacji powiększonych o wydatki bieżące na obsługę długu obejmujące odsetki i dyskonto) do dochodów ogółem danego roku nie może przekroczyć średniej arytmetycznej obliczanej odrębnie dla każdego roku z ostatnich trzech lat poprzedzających dany rok (w 2019 roku definicję wskaźnika zmodyfikowano). Zgodnie z informacjami zawartymi w sporządzanej przez gminy wieloletniej prognozie finansowej w latach 2015-2017

gminy BOF spełniały powyższą zasadę, a także obowiązujące do 2014 roku dwa wyżej wskazane ilościowe limity zadłużenia lokalnego ⁷.

Wykres 8. Udziały gmin BOF w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych – w zł na 1 mieszkańca w latach 2015-2017.

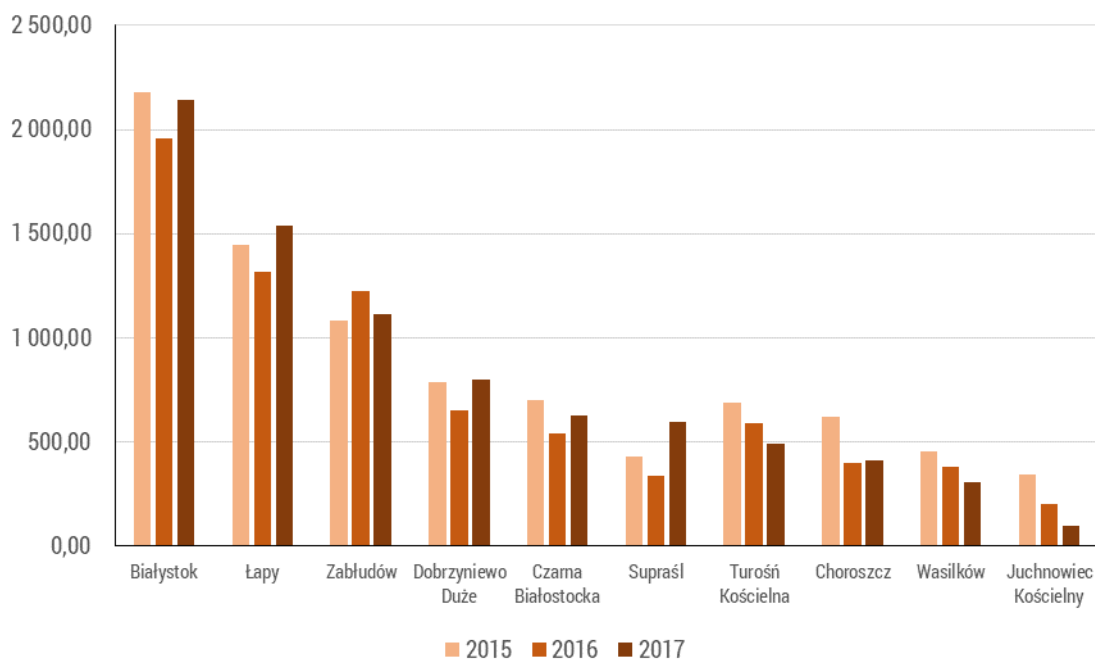

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, www.bdl.stat.gov.pl, styczeń 2019 r.

⁷ Wieloletnia prognoza finansowa jednostek samorządu terytorialnego, <https://www.gov.pl/web/finanse/wieloletnia-prognoza-finansowa-jednostek-samorzadu-terytorialnego>, luty 2019 r.

Analiza poziomego zadłużenia gmin BOF wskazuje, że jest on dosyć stabilny, przy czym w gminach: Białystok, Łapy, Dobrzyniewo Duże, Czarna Białostocka, Supraśl, Choroszcz, kwota długu na 1 mieszkańca wzrosła, a w gminach Turośń Kościelna, Zabłudów, Wasilków, Juchnowiec Kościelny zmalała w 2017 roku w porównaniu do roku 2016 (Wykres 9.). W analizowanych latach najwyższa kwota długu na 1 mieszkańca występowała w Mieście Białystok (w 2015 – 2 176,39 zł na 1 mieszkańca, w 2016 roku – 1 959,14 zł na 1 mieszkańca i w 2017 roku – 2 140,64 zł na 1 mieszkańca), natomiast najniższa w Gminie Juchnowiec Kościelny (w 2015 – 341,36 zł na 1 mieszkańca, w 2016 roku – 202,54 zł na 1 mieszkańca i w 2017 roku – 96,35 zł na 1 mieszkańca).

Wykres 9. Kwota długu w zł na 1 mieszkańca gmin BOF w latach 2015-2017.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, www.bdl.stat.gov.pl oraz Wieloletniej prognozy finansowej jednostek samorządu terytorialnego, <https://www.gov.pl/web/finanse/wieloletnia-prognoza-finansowa-jednostek-samorzadu-terytorialnego>, luty 2019 r.

Tabela 16. Podstawowe informacje o sytuacji finansowej gmin wchodzących w skład BOF w latach 2015-2017.

Jednostka terytorialna	Lata	Dochody ogółem	Dochody własne	Wydatki ogółem	Wydatki majątkowe	Udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem	Wynik budżetu	Wynik budżetu operacyjny	Kwota długu	Wskaźnik łącznej kwoty spłaty zobowiązań na dany rok do dochodów ogółem	Wskaźnik dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów ogółem
		w zł	w zł	w zł	w zł	w %	w zł	w zł	w zł	w %	w zł
Białystok	2015	1 364 410 560,31	818 616 319,09	1 419 573 764,03	186 379 089,90	11,73%	-55 163 203,72	54 683 995,77	643 394 213,48	4,29%	7,21%
	2016	1 566 060 712,53	849 708 342,78	1 522 131 934,89	155 424 593,39	17,83%	43 928 777,64	144 212 905,69	580 512 499,15	5,31%	11,56%
	2017	1 784 420 094,35	868 005 396,85	1 975 653 503,00	503 346 515,00	25,48%	-123 000 000,00	84 830 831,16	636 053 851,00	5,04%	7,17%
Choroszcz	2015	39 659 456,57	24 277 998,11	32 069 583,68	2 754 081,78	8,59%	7 589 872,89	9 490 330,68	9 124 803,33	6,21%	24,56%
	2016	48 225 326,53	25 384 804,79	43 806 395,06	6 134 187,47	14,00%	4 418 931,47	9 629 033,76	5 924 464,99	7,10%	19,97%
	2017	51 431 519,78	27 717 358,72	52 757 640,00	11 491 237,00	21,78%	-2 458 736,00	8 757 418,74	6 160 298,00	3,71%	17,58%
Czarna Białostocka	2015	31 090 708,55	13 179 593,22	27 592 305,93	2 936 146,20	10,64%	3 498 402,62	6 153 178,56	8 169 103,66	6,66%	19,81%
	2016	36 911 004,96	13 427 103,20	36 645 992,98	6 337 135,89	17,29%	265 011,98	6 356 678,83	6 245 000,00	5,72%	17,26%
	2017	41 808 516,52	14 831 348,19	45 081 028,00	11 695 553,00	25,94%	-3 065 136,00	6 381 335,65	7 253 000,00	5,11%	15,67%
Dobrzyniewo Duże	2015	27 967 903,95	13 584 647,93	25 400 580,26	2 781 369,18	10,95%	2 567 323,69	4 226 386,16	6 967 014,48	5,13%	15,62%
	2016	33 102 234,39	12 408 311,88	30 082 767,28	2 518 666,95	8,37%	3 019 467,11	4 893 757,58	5 865 885,32	3,92%	15,40%
	2017	36 326 136,40	13 757 592,77	43 224 924,00	9 483 869,00	21,94%	-5 898 016,00	3 845 662,38	7 235 064,00	3,61%	11,36%
Juchnowiec Kościelny	2015	48 688 628,07	28 734 177,62	46 025 595,66	10 829 241,64	23,53%	2 663 032,41	11 492 429,42	5 322 195,00	5,23%	24,14%
	2016	62 511 633,71	33 221 505,65	53 105 105,96	7 401 565,40	13,94%	9 406 527,75	15 185 405,13	3 189 556,00	3,60%	24,53%
	2017	66 996 461,55	34 363 010,82	65 876 329,00	14 551 842,00	21,78%	-2 316 349,00	15 078 975,73	1 531 746,00	2,58%	23,42%

Jednostka terytorialna	Lata	Dochody ogółem	Dochody własne	Wydatki ogółem	Wydatki majątkowe	Udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem	Wynik budżetu	Wynik budżetu operacyjny	Kwota długu	Wskaźnik łącznej kwoty spłaty zobowiązań na dany rok do dochodów ogółem	Wskaźnik dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów ogółem
		w zł	w zł	w zł	w zł	w %	w zł	w zł	w zł	w %	w zł
Łapy	2015	68 686 288,31	25 397 054,03	70 309 441,35	14 654 939,74	20,84%	-1 623 153,04	3 726 864,69	32 149 974,00	7,48%	6,22%
	2016	74 919 130,54	27 883 498,41	71 107 401,95	6 000 935,53	8,44%	3 811 728,59	6 100 980,58	29 238 570,00	8,00%	10,57%
	2017	86 180 442,10	27 979 828,56	95 985 517,00	25 550 879,00	26,62%	-5 181 835,00	8 537 618,79	34 080 405,00	7,87%	10,63%
Supraśl	2015	40 326 436,61	26 849 274,94	40 875 306,18	10 608 391,37	25,95%	-548 869,57	8 279 417,66	6 274 235,00	4,17%	21,01%
	2016	52 032 269,92	30 531 024,95	47 512 648,25	10 903 422,31	22,95%	4 519 621,67	13 085 352,25	4 973 845,09	3,26%	25,64%
	2017	56 881 677,94	30 460 049,64	67 874 830,00	24 525 653,00	36,13%	-13 462 015,00	12 345 087,98	8 880 427,09	2,91%	21,94%
Turośń Kościelna	2015	21 535 604,00	12 643 752,98	20 501 069,56	4 985 784,38	24,32%	1 034 534,44	2 570 600,94	4 153 565,75	0,82%	12,75%
	2016	23 946 005,00	11 607 698,03	21 157 447,50	1 372 083,77	6,49%	2 788 557,50	3 376 012,89	3 593 978,00	0,92%	15,05%
	2017	27 724 952,17	11 146 528,93	29 896 479,00	7 304 534,00	24,43%	-2 347 871,00	3 098 399,43	3 034 390,00	0,77%	11,24%
Wasilków	2015	44 228 155,41	25 694 302,80	45 503 449,03	7 634 854,52	16,78%	-1 275 293,62	2 032 589,25	7 052 790,00	2,82%	4,94%
	2016	52 966 755,99	28 571 179,25	51 394 577,56	3 221 394,85	6,27%	1 572 178,43	3 597 395,53	5 966 690,00	2,40%	8,14%
	2017	57 460 969,88	28 951 752,88	59 339 236,83	6 470 544,83	10,90%	-1 393 754,00	3 872 655,53	4 995 247,00	1,98%	7,53%
Zabłudów	2015	27 699 099,88	15 023 557,46	26 485 053,42	3 107 334,24	11,73%	1 214 046,46	2 684 159,75	9 950 000,00	3,23%	10,67%
	2016	33 651 799,41	16 424 588,28	36 060 101,68	6 428 384,66	17,83%	-2 408 302,27	3 086 470,55	11 290 000,00	2,72%	10,15%
	2017	36 786 685,37	16 269 706,09	36 533 000,00	3 680 000,00	10,07%	218 000,00	2 137 508,25	10 300 000,00	3,50%	6,19%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, www.bdl.stat.gov.pl oraz Wieloletniej prognozy finansowej jednostek samorządu terytorialnego <https://www.gov.pl/web/finanse/wieloletnia-prognoza-finansowa-jednostek-samorzadu-terytorialnego>, luty 2019 r.

Tabela 17. Podstawowe informacje o sytuacji finansowej na 1 mieszkańca gmin wchodzących w skład BOF w latach 2015-2017

Jednostka terytorialna	Lata	Dochody ogółem	Udziały gmin w podatku dochodowym od osób fizycznych	Udziały gmin w podatku dochodowym od osób prawnych	Wydatki ogółem	Wydatki majątkowe	Wynik budżetu	Wynik budżetu operacyjny	Kwota długu
Białystok	2015	4 615,36	1 044,35	54,86	4 801,96	630,46	-186,60	184,98	2 176,39
	2016	5 285,21	1 115,29	54,49	5 136,96	524,53	148,25	486,70	1 959,14
	2017	6 005,48	1 209,05	59,29	6 649,08	1 694,02	-413,96	285,50	2 140,64
Choroszcz	2015	2 706,21	739,28	28,98	2 188,30	187,93	517,90	647,58	622,64
	2016	3 258,91	843,79	38,04	2 960,29	414,53	298,62	650,70	400,36
	2017	3 448,08	949,50	25,37	3 536,98	770,40	-164,84	587,12	413,00
Czarna Białostocka	2015	2 667,36	391,02	9,56	2 367,22	251,90	300,14	527,90	700,85
	2016	3 185,00	417,22	6,99	3 162,14	546,82	22,87	548,51	538,87
	2017	3 633,00	443,28	10,17	3 917,36	1 016,30	-266,35	554,51	630,26
Dobrzyniewo Duże	2015	3 162,00	463,96	10,96	2 871,74	314,46	290,26	477,83	787,68
	2016	3 694,45	528,40	3,27	3 357,45	281,10	336,99	546,18	654,67
	2017	4 007,74	595,58	5,79	4 768,86	1 046,32	-650,71	424,28	798,22
Juchnowiec Kościelny	2015	3 122,87	743,41	55,19	2 952,06	694,58	170,81	737,12	341,36
	2016	3 969,50	833,81	62,31	3 372,18	470,00	597,32	964,28	202,54
	2017	4 214,14	874,36	76,91	4 143,69	915,33	-145,70	948,48	96,35
Łapy	2015	3 093,56	470,03	8,65	3 166,66	660,04	-73,11	167,85	1 448,00
	2016	3 375,19	512,02	8,54	3 203,47	270,35	171,72	274,86	1 317,23
	2017	3 896,04	557,30	10,48	4 339,31	1 155,10	-234,26	385,97	1 540,71

Jednostka terytorialna	Lata	Dochody ogółem	Udziały gmin w podatku dochodowym od osób fizycznych	Udziały gmin w podatku dochodowym od osób prawnych	Wydatki ogółem	Wydatki majątkowe	Wynik budżetu	Wynik budżetu operacyjny	Kwota długu
Supraśl	2015	2 777,49	902,60	-0,88	2 815,30	730,66	-37,80	570,25	432,14
	2016	3 548,30	990,80	9,17	3 240,09	743,55	308,21	892,35	339,19
	2017	3 817,05	1 077,10	10,19	4 554,75	1 645,80	-903,37	828,42	595,92
Turośń Kościelna	2015	3 556,66	686,64	12,40	3 385,81	823,42	170,86	424,54	685,97
	2016	3 940,43	818,10	8,64	3 481,56	225,78	458,87	555,54	591,41
	2017	4 496,42	834,81	8,11	4 848,60	1 184,65	-380,78	502,50	492,12
Wasilków	2015	2 845,17	765,04	16,64	2 927,21	491,15	-82,04	130,76	453,70
	2016	3 358,49	854,77	13,35	3 258,80	204,26	99,69	228,10	378,33
	2017	3 558,62	850,33	13,64	3 674,94	400,73	-86,32	239,84	309,36
Zabłudów	2015	3 018,32	465,06	6,83	2 886,03	338,60	132,29	292,49	1 084,23
	2016	3 658,20	536,62	6,87	3 920,00	698,81	-261,80	335,52	1 227,31
	2017	3 983,83	591,95	7,60	3 956,36	398,53	23,61	231,48	1 115,44

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, www.bdl.stat.gov.pl oraz Wieloletniej prognozy finansowej jednostek samorządu terytorialnego <https://www.gov.pl/web/finanse/wieloletnia-prognoza-finansowa-jednostek-samorzadu-terytorialnego>, luty 2019 r.

Tabela 18. Dynamika podstawowych wskaźników dotyczących sytuacji finansowej gmin wchodzących w skład BOF w latach 2015-2017

Jednostka terytorialna	Lata	Wskaźnik dynamiki (rok poprzedni = 100)				
		Dochody ogółem	Dochody własne	Wydatki ogółem	Wydatki majątkowe	Kwota długu
Białystok	2015	78,68%	74,83%	94,42%	61,65%	94,58%
	2016	114,78%	103,80%	107,22%	83,39%	90,23%
	2017	113,94%	102,15%	129,80%	323,85%	109,57%
Choroszcz	2015	115,70%	116,19%	85,06%	31,44%	61,76%
	2016	121,60%	104,56%	136,60%	222,73%	64,93%
	2017	104,30%	109,19%	120,43%	187,33%	103,98%
Czarna Białostocka	2015	101,52%	104,02%	92,39%	52,48%	89,67%
	2016	118,72%	101,88%	132,81%	215,83%	76,45%
	2017	113,83%	110,46%	123,02%	184,56%	116,14%
Dobrzyniewo Duże	2015	112,15%	112,51%	105,36%	108,00%	85,30%
	2016	118,36%	91,34%	118,43%	90,55%	84,20%
	2017	112,76%	110,87%	143,69%	376,54%	123,34%
Juchnowiec Kościelny	2015	102,28%	101,06%	107,12%	119,42%	80,28%
	2016	128,39%	115,62%	115,38%	68,35%	59,93%
	2017	101,68%	103,44%	124,05%	196,60%	48,02%
Łapy	2015	94,72%	97,68%	98,42%	89,11%	99,39%
	2016	109,07%	109,79%	101,13%	40,95%	90,94%
	2017	121,20%	100,35%	134,99%	425,78%	116,56%
Supraśl	2015	105,64%	107,02%	100,17%	89,98%	95,78%
	2016	129,03%	113,71%	116,24%	102,78%	79,27%
	2017	106,65%	109,19%	142,86%	224,94%	178,54%

Jednostka terytorialna	Lata	Wskaźnik dynamiki (rok poprzedni = 100)				
		Dochody ogółem	Dochody własne	Wydatki ogółem	Wydatki majątkowe	Kwota długu
Turośń Kościelna	2015	114,01%	135,86%	103,46%	94,74%	89,07%
	2016	111,19%	91,81%	103,20%	27,52%	86,53%
	2017	115,04%	96,03%	141,30%	532,37%	84,43%
Wasilków	2015	103,88%	95,77%	116,85%	199,15%	87,30%
	2016	119,76%	111,20%	112,95%	42,19%	84,60%
	2017	109,40%	101,33%	115,46%	200,86%	83,72%
Zabłudów	2015	103,27%	102,99%	95,63%	59,28%	103,78%
	2016	121,49%	109,33%	136,15%	206,88%	113,47%
	2017	109,21%	99,06%	101,31%	57,25%	91,23%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, www.bdl.stat.gov.pl oraz Wieloletniej prognozy finansowej jednostek samorządu terytorialnego <https://www.gov.pl/web/finanse/wieloletnia-prognoza-finansowa-jednostek-samorzadu-terytorialnego>, luty 2019 r.

3. Informacja o realizacji celów Strategii ZIT BOF w Gminach BOF

W niniejszym rozdziale zaprezentowano informacje przekazane przez Gminy – członków Stowarzyszenia BOF – o realizacji celów rozwojowych *Strategii ZIT BOF*. Realizacja siedmiu celów rozwojowych *Strategii ZIT BOF* ma się przyczynić do stworzenia atrakcyjnego miejsca do pracy i życia w Białostockim Obszarze Funkcjonalnym. W 2018 r. zadania podejmowane w poszczególnych Gminach BOF przyczyniły się do realizacji tych celów w poniżej wskazanym zakresie.

CEL 1. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA

❖ DZIAŁANIE 1.1. WSPARCIE INWESTORÓW

Na obszarze BOF nie były podejmowane przez Gminy działania w tym zakresie. Podmioty gospodarcze z obszaru BOF realizują projekty w ramach RPOWP 2014-2020, POPW, POWER i innych.

❖ DZIAŁANIE 1.2. STWORZENIE SIECI TERENÓW INWESTYCYJNYCH

❖ PODDZIAŁANIE 1.2.1. UZBROJENIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH

❖ PODDZIAŁANIE 1.2.2. ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI TERENÓW INWESTYCYJNYCH

1. Projekty finansowane w ramach ZIT z RPOWP 2014-2020

Miasto Białystok

Uzbrojenie terenów inwestycyjnych

Okres realizacji projektu: 19.12.2016 r. - 03.12.2018 r.

Wartość projektu: 52 059 536,93 PLN

Dofinansowanie: 35 420 527,86 PLN

Głównym celem jest poprawa warunków prowadzenia i rozwoju działalności gospodarczej na terenach Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego wyróżniających się dogodną lokalizacją, poprzez kompleksowe przygotowanie terenów pod inwestycje tj., uzbrojenie 44 h terenów w: infrastrukturę techniczną (kanalizację deszczową, sanitarną, teletechniczną, sieci wodociągowe), nawierzchnie ulic, chodniki, drogi rowerowe, parkingi, oświetlenie. Zapewnienie dogodnych warunków inwestycyjnych sprzyja długookresowej stabilności wzrostu gospodarczego, a w dalszej kolejności przekłada się na tworzenie miejsc pracy, utrzymanie istniejących, podnoszenie zasobności mieszkańców, aktywizację przedsiębiorczości.

Gmina Łapy

Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Łapach

Okres realizacji: 01.01.2014 r. – 19.07.2019 r.

Wartość projektu: 18 002 789,34 PLN

Dofinansowanie: 12 477 503,20 PLN

Celem strategicznym projektu jest stymulowanie rozwoju konkurencyjnej gospodarki lokalnej i jej wsparcie innowacyjnymi technologiami. Projekt dotyczy uzbrojenia i przygotowania pod inwestycję terenów przemysłowych, stanowiących niegdyś tzw. akumulacyjny zbiornik wodno-ściekowy po dawnej Cukrowni Łapy, co doprowadzi do powstania obszaru przygotowanego na przyjmowanie nowych inwestycji typu „brown field”. W ramach inicjatywy urządzone zostaną tereny inwestycyjne o powierzchni 12,79 ha, z czego 10,78 ha zostanie udostępnionych przedsiębiorstwom. Zadania w ramach projektu: przygotowanie dokumentacji projektowej, prace związane z makroniwelacją terenu, prace w branży drogowej – budowa dróg wewnętrznych i chodników, budowa sieci sanitarnej, prace w branży elektrycznej – budowa linii oświetleniowej oraz budowa kanału technologicznego.

Poprawa dostępności komunikacyjnej terenów inwestycyjnych w Łapach

Okres realizacji: 01.01.2014 r. – 31.08.2018 r.

Wartość projektu: 6 090 569,31 PLN

Dofinansowanie: 3 751 241,40 PLN

Celem głównym projektu jest stworzenie korzystnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie Łapy poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej do terenów inwestycyjnych w Łapach. Projekt dotyczy budowy drogi gminnej – ul. Niłskiego-Łapińskiego oraz 2 odcinków ul. Cukrowniczej zapewniających poprawę dostępności komunikacyjnej do terenów inwestycyjnych w Łapach. W ramach inicjatywy powstanie 700 mb nowej drogi, a 762 mb dróg zostanie przebudowanych. Zadania w ramach projektu: przygotowanie dokumentacji projektowej, prace rozbiórkowe kolidujących budynków, prace w branży drogowej, budowa sieci sanitarnej, prace w branży elektrycznej – budowa linii oświetleniowej oraz przebudowa urządzeń, prace w branży telekomunikacyjnej.

Gmina Supraśl

Projekt zintegrowany: Poprawa dostępności do terenów inwestycyjnych przy ul. Kodeksu Supraskiego

Okres realizacji projektu: 01.12.2015 r. – 08.10.2018 r.

Wartość projektu: 2 208 941,01 PLN

Dofinansowanie: 1 196 330,20 PLN

Głównym celem projektu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej białostockiego obszaru funkcjonalnego poprzez uzbrojenie terenu i zapewnienie dostępu do terenów inwestycyjnych w uzdrowisku Supraśl. Wsparcie obejmie działania związane z uzbrojeniem dróg zapewniających dostęp do terenów inwestycyjnych. Zgodnie z wytycznymi Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, wsparcie będzie nakierowane na działania dotyczące budowy i przebudowy dróg umożliwiających odpowiedni dostęp do terenów inwestycyjnych. Zwiększenie mobilności komunikacyjnej będzie prowadziło do poprawy spójności przestrzennej w wymiarze międzyregionalnym. Jest to szczególnie istotne ze względu na znaczne dysproporcje w poziomie rozwoju gospodarczego pomiędzy województwem podlaskim a innymi regionami Unii Europejskiej.

Projekt zintegrowany: Poprawa dostępności do terenów inwestycyjnych przy ul. Kodeksu Supraskiego

Okres realizacji projektu: 01.12.2015 r. – 22.10.2018 r.

Wartość projektu: 4 400 004,74 PLN

Dofinansowanie: 1 737 684,72 PLN

Głównym celem projektu jest poprawa warunków prowadzenia i rozwoju działalności gospodarczej poprzez dostępność do terenów inwestycyjnych położonych na terenie gminy Supraśl należącej do Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego. Wsparcie obejmie działania związane z budową i przebudową dróg zapewniających dostęp do terenów inwestycyjnych.

Gmina Zabłudów

Projekt zintegrowany: Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Zabłudowie"

Okres realizacji projektu: 06.04.2016 r. – 28.12.2018 r.

Wartość projektu: 3 682 879,05 PLN

Dofinansowanie: 1 139 721,32 PLN

W ramach projektu podjęte zostaną działania inwestycyjne mające na celu przebudowę drogi krajowej nr 19 wraz z niezbędną przebudową infrastruktury. W tym zakresie prace obejmować będą następujący zakres: przebudowę drogi krajowej, budowę oświetlenia i przebudowę elektroenergetyki, budowę rury osłonowej w drodze krajowej, przebudowę sieci gazowej. Głównym celem tych działań będzie zwiększenie dostępności terenów inwestycyjnych położonych przy trasie krajowej S19 oraz poprawa bezpieczeństwa i zapewnienie płynności ruchu drogowego na drodze krajowej S19. Zakładane efekty projektu: długość wybudowanych dróg gminnych – 0,23 km; długość przebudowanych dróg krajowych – 0,38 km; całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg – 0,61 km.

Projekt zintegrowany: Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Zabłudowie

Okres realizacji projektu: 06.04.2016 r. – 28.12.2018 r.

Wartość projektu: 1 570 257,08 PLN

Dofinansowanie: 1 175 850,10 PLN

W ramach projektu wykonane zostanie uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Zabłudowie, zlokalizowanych bezpośrednio przy przebudowanym odcinku drogi krajowej, polegające na przebudowie drogi gminnej, budowie kanalizacji sanitarnej oraz sieci wodociągowej, przebudowie drenaży, budowie niskoemisyjnego oświetlenia ulicznego, przebudowie telefonicznej linii kablowej oraz budowie kanału technologicznego. Głównym celem projektu w przedmiotowym zakresie będzie poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy Zabłudów oraz podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy, a tym samym Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego. Zakładane efekty projektu: powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych – 4,60 ha; liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych – 2 szt.

CEL 2. KOMPETENCJE DO PRACY

- ❖ **DZIAŁANIE 2.1. ROZWÓJ POTENCJAŁU KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO**
  - ❖ **PODDZIAŁANIE 2.1.1. WZROST JAKOŚCI KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO**
  - ❖ **PODDZIAŁANIE 2.1.2. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO**

1. Projekty finansowane w ramach ZIT z RPOWP 2014-2020

Miasto Białystok

Gastronomik Białystok. Przepis na sukces! – projekt zintegrowany EFRR+EFS

Okres realizacji projektu (EFRR): 19.06.2017 r. - 30.09.2019 r.

Wartość projektu (EFRR): 6 308 037,68 PLN

Dofinansowanie (EFRR): 5 063 545,81 PLN

Okres realizacji projektu (EFS): 01.09.2017 r. - 31.12.2021 r.

Wartość projektu (EFS): 3 340 580,49 PLN

Dofinansowanie (EFS): 3 173 551,46 PLN

Celem głównym projektu jest podniesienie poziomu kształcenia zawodowego w dziedzinie gastronomii na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego oraz dostosowanie go do oczekiwań i potrzeb regionalnego rynku pracy. Projekt zakłada przebudowę z rozbudową istniejącego obiektu dydaktycznego Centrum Kształcenia Praktycznego Nr 3 przy Zespole

Szkół Gastronomicznych w Białymstoku przy ul. Knyszyńskiej 12 w Białymstoku, wraz z adaptacją niewykorzystanej infrastruktury na potrzeby placówki (pomieszczenia w przyziemiu) i z zagospodarowaniem terenu. Przebudowa z rozbudową istniejącego obiektu budowlanego i dydaktycznego wraz z infrastrukturą techniczną będzie polegała na dostosowaniu budynku do aktualnie obowiązujących przepisów prawa budowlanego i warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, systemów bezpieczeństwa jakości żywności i dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych sal dydaktycznych obsługi konsumenta (wykonanie podjazdów dla osób niepełnosprawnych oraz przebudowa łazienek w parterze budynku). Przebudowane zostaną również fragmenty istniejących zewnętrznych instalacji infrastruktury technicznej oraz zostanie wyremontowana nawierzchnia przy budynku, ze wskazaniem miejsc parkingowych dla samochodów osobowych. Dodatkowo w ramach projektu zostanie zakupione nowoczesne i specjalistyczne wyposażenie z branży gastronomicznej. Założeniem niniejszego projektu jest podniesienie poziomu kształcenia zawodowego w dziedzinie gastronomii na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego oraz dostosowanie go do oczekiwań i potrzeb regionalnego rynku pracy. Przewidywanym rezultatem projektu będzie rozszerzenie ofert ydukacyjnej ZSGwB. Wsparciem zostaną objęci uczniowie ZSGwB z ZSZ z kierunków Kucharz i Cukiernik z roczników 2018/2019, 2020/2021 oraz TG z kierunków TŻiUG, Kelner z roczników 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 tj. łącznie 350 uczniów (200K – około 57% i 150M – około 43%) oraz 20 nauczycieli (18K i 2M). Projekt skierowany jest do obu płci, podział ilościowy osób będzie wynikał bezpośrednio z przeprowadzonej rekrutacji z uwzględnieniem zasad równości szans płci i zasad niedyskryminacji oraz pośrednio z aktualnych proporcji w zakresie podziału uczniów i nauczycieli na płeć w szkole. Projekt przewiduje m.in. realizację staży, praktyk, studiów podyplomowych, kursów zawodowych, kursów podnoszących mobilność na rynku pracy, pomoc stypendialną, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, nowoczesne poradnictwo kariery, kursy kwalifikacyjne dla nauczycieli zawodowych ZSG.

Wiemy więcej – budujemy więcej – projekt zintegrowany EFRR+EFS

Okres realizacji projektu (EFRR): 28.09.2017 r. – 31.12.2019 r.

Wartość projektu (EFRR): 16 264 188,59 PLN

Wydatki kwalifikowane (EFRR): 14 831 154,00 PLN

Dofinansowanie (EFRR): 10 359 561,06 PLN

Okres realizacji projektu (EFS): 01.09.2017 r. - 30.06.2022 r.

Wartość projektu (EFS): 4 675 127,20 PLN

Wydatki kwalifikowalne (EFS): 4 675 127,20 PLN

Dofinansowanie (EFS): 4 440 067,20 PLN

Projekt zintegrowany „Wiemy więcej – budujemy więcej” obejmuje swoim zakresem projekt miękki, którego celem jest podniesienie kompetencji uczniów i nauczycieli ZSB-G zwiększających szanse absolwentów na regionalnym i lokalnym rynku pracy oraz projekt twardy, którego efektem będzie rozbudowa budynku szkoły o Centrum Kształcenia Praktycznego, wyposażenie w sprzęt techno-dydaktyczny pracowni, adaptacja Sali 205 w istniejącym budynku szkoły na salę ćwiczeniową w zawodzie technik geodeta oraz sali praktycznych spotkań zawodowych z pracodawcą, modernizacja i wyposażenie pracowni językowej, budowa sieci WiFi, doposażenie sal dydaktycznych w istniejącym budynku szkoły w sprzęt komputerowy i multimedialny. W ramach projektu miękkiego realizowane będą zadania w trzech obszarach: podniesienie jakości i trafności kształcenia praktycznego, wspieranie ucznia w jego rozwoju zawodowym, wykorzystanie narzędzi ICT do poprawy efektywności kształcenia. Projekt skierowany jest do uczniów ZSB-G oraz nauczycieli ZSB-G.

Zespół Szkół Zawodowych Nr 2 – Szkoła inteligentnych specjalizacji – projekt zintegrowany EFRR+EFS

Okres realizacji projektu (EFRR): II kw. 2017 r. - IV kw. 2019 r.

Wartość projektu (EFRR): 3 175 802,31 PLN

Dofinansowanie (EFRR): 2 698 343,89 PLN

Okres realizacji projektu (EFS): I kw. 2019 r. - III kw. 2021 r.

Wartość projektu (EFS): 1 037 500,00 PLN

Dofinansowanie (EFS): 985 625,00 PLN

Celem głównym projektu zintegrowanego jest podniesienie poziomu kształcenia zawodowego oraz kształtowanie kompetencji uczniów w Zespole Szkół Zawodowych Nr 2 na terenie BOF wraz z dostosowaniem go do oczekiwań i potrzeb regionalnego rynku pracy (w tym istniejących i powstających miejsc pracy) w latach 2018-2020. Projekt zintegrowany składa się z dwóch projektów współfinansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, z których pierwszy realizowany będzie w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Oś priorytetowa VIII Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej, Działania 8.2 Uzupełnienie deficytów w zakresie infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej, Poddziałanie 8.2.2 Infrastruktura edukacyjna na obszarze Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego, zaś drugi w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Oś priorytetowa III Kompetencje i kwalifikacje, Działanie 3.3 Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki, Poddziałanie 3.3.1 Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki. W ramach projektu inwestycyjnego planowany jest remont budynku warsztatowo-dydaktycznego oraz sali B12 w budynku szkoły przy ul. Świętojańskiej 1 i dostosowania ich do potrzeb kształcenia w zakresie zawodów operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych oraz technik automatyk, a także zakup wyposażenia bazy dydaktyczno-technicznej oraz pomocy dydaktycznych IT. Realizacja projektu pozwoli na pełny rozwój szkolnictwa zawodowego na obszarze woj. podlaskiego i BOF, podniesienie jego atrakcyjności, zwiększy poziom kształcenia

zawodowego w regionie. W ramach projektu nieinwestycyjnego planowane jest podniesienie poziomu kształcenia zawodowego oraz kształtowanie kompetencji 165 uczniów i 15 nauczycieli w Zespole Szkół Zawodowych Nr 2 w Białymstoku, czyli na terenie BOF wraz z dostosowaniem go do oczekiwań i potrzeb regionalnego rynku pracy (w tym istniejących i powstających miejsc pracy) oraz utworzenie nowych kierunków nauczania tj. Operator maszyn i urządzeń do przetwórstw sztucznych oraz Technik Automatyk, w latach 2018-2021.

Powiat Białostocki

Kompleksowa inwestycja w kształcenie zawodowe – projekt zintegrowany Powiatu Białostockiego

Okres realizacji projektu:: 01.09.2017 r. – 30.06.2018 r.

Wartość ogółem: 3 400 916,00 PLN

Dofinansowanie:: 2 885 576,60 PLN

Projekt partnerski pomiędzy: Powiatem białostockim, Zespołem Szkół Mechanicznych im. Stefana Czarnieckiego w Łapach i Centrum Kształcenia Praktycznego w Łapach.

Celem projektu jest podniesienie jakości oferty edukacyjnej Zespołu Szkół Mechanicznych im. St. Czarnieckiego w Łapach oraz Centrum Kształcenia Praktycznego w Łapach skierowanej do 315 uczniów (67K, 248M) i 20 nauczycieli (5K, 15M) uczestniczących w projekcie do 30.06.2020 r. Zakres projektu obejmuje dostosowanie pracowni komputerowej i elektrycznej ZSM oraz wyposażenia dla kierunku mechanicznego, elektrycznego i samochodowego w CKP na potrzeby kształcenia w zawodach.

Projekt skierowany jest do:

- 1) uczniów ZSM kształcących się w zawodach Technikum Zespołu Szkół Mechanicznych im. St. Czarnieckiego w Łapach;
- 2) uczniów w wieku powyżej 16 lat z wykształceniem gimnazjalnym, którzy uczą się i/lub zamieszkują na obszarze BOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego (w tym 40% z ob. wiejskiego);
- 3) nauczycieli kształcenia zawodowego ZSM i CKP - 20os. (w tym 5K) z wykształceniem wyższym, którzy pracują i/lub zamieszkują na obszarze BOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego (w tym 20% z ob. wiejskiego).

Realizacja projektu przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności kształcenia zawodowego w ZSM w Łapach oraz doprowadzi do rozwiązania problemu niedostosowanej infrastruktury technicznej i wyposażenia ZSM do realizacji nowoczesnego kształcenia zawodowego i wymagań ośrodka egzaminacyjnego. Zakup wyposażenia przyczyni się do realizacji wymagań edukacyjnych i egzaminacyjnych przez CKP.

2. Projekty finansowane spoza ZIT

Miasto Białystok

Zintegrowany program rozwoju systemu kształcenia ustawicznego zorientowanego na jakość i potrzeby regionalnej gospodarki w ramach Poddziałania 3.2.1

Okres realizacji 2017 r. – 2020 r.

Źródło finansowania: projekt dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa III Kompetencje i Kwalifikacje, Działanie 3.2 Kształtowanie i rozwój kadr regionu, Poddziałanie 3.2.1 Rozwój kompetencji językowych i TIK oraz wsparcie wybranych form kształcenia ustawicznego zgodnie z potrzebami regionalnej gospodarki

Wartość projektu – cały projekt: 37 265 558,33 PLN

Dofinansowanie: 33 539 002,20 PLN

Wartość ogółem – Miasto Białystok: 19 377 574,00 PLN

Dofinansowanie: 17 331 376,00 PLN

Głównym celem projektu jest podniesienie kompetencji i kwalifikacji 3629 osób dorosłych (1851K, 1778M) z terenu subregionu białostockiego, które z własnej inicjatywy są zainteresowane podnoszeniem umiejętności, poprzez udzielenie „bonów na szkolenie” w terminie do 30.06.2020 r. Przedmiotem projektu są bony na szkolenia rozwijające kompetencje z zakresu TIK i języków obcych.

Zintegrowany program rozwoju systemu kształcenia ustawicznego zorientowanego na jakość i potrzeby regionalnej gospodarki w ramach Poddziałania 3.2.2

Okres realizacji 2017 r. – 2020 r.

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa III Kompetencje i kwalifikacje, Działanie 3.2 Kształtowanie i rozwój kompetencji kadr regionu, Poddziałanie 3.2.2 Pozaszkolne formy kształcenia dorosłych

Wartość ogółem – cały projekt: 18 463 434,00 PLN

Dofinansowanie: 16 617 090,60 PLN

Wartość ogółem – Miasto Białystok: 9 598 234,14 PLN

Dofinansowanie: 8 525 134,14 PLN

Celem głównym projektów jest podniesienie kompetencji i kwalifikacji 1092 osób dorosłych (557 K i 535 M) zamieszkałych na terenie miasta Białegostoku, powiatu sokólskiego i powiatu białostockiego, które z własnej inicjatywy są zainteresowane podnoszeniem umiejętności,

poprzez udzielenie tzw. „bonów na szkolenie”. Wsparcie w ramach projektu obejmuje pozaszkolne formy kształcenia dorosłych takie jak: kwalifikacyjne kursy zawodowe i kursy umiejętności zawodowych uzupełnione o poradnictwo edukacyjno-zawodowe.

ZSHE swoim uczniom na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki

Okres realizacji: 01.11.2016 r. - 31.08.2018 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 1 442 905,47 PLN

Dofinansowanie: 1 226 469,64 PLN

Realizator: Zespół Szkół Handlowo-Ekonomicznych im. Mikołaja Kopernika w Białymstoku

Celem głównym projektu jest podniesienie kompetencji zawodowych 223 uczniów ZSHE zwiększających ich szanse na regionalnym rynku pracy poprzez realizację staży zawodowych u pracodawców w latach 2016-2018.

Mechaniak bliżej rynku pracy

Okres realizacji: 01.08.2017 r. - 31.12.2018 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 438 380,75 PLN

Dofinansowanie: 416 430,75 PLN

Realizator: Zespół Szkół Mechanicznych Centrum Kształcenia Praktycznego Nr 2 im. Św. Józefa w Białymstoku

Głównym celem projektu jest nabycie kwalifikacji zawodowych i wzrost umiejętności związanych z zawodowym dostosowaniem do potrzeb regionalnego rynku pracy z branży mechanicznej, mechatronicznej i mechaniki pojazdowej. Wsparciem zostaną objęci uczniowie placówki oraz nauczyciele.

NAUKA JEST WARTOŚCIĄ – nowoczesna przestrzeń kształcenia zawodowego w ZSHE

Okres realizacji projektu: 01.10.2018 r. – 30.09.2020 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 2 661 214,67 PLN

Dofinansowanie: 2 488 036,95 PLN

Realizator: Zespół Szkół Handlowo-Ekonomicznych im. Mikołaja Kopernika w Białymstoku

Celem głównym projektu jest doskonalenie jakości kształcenia zawodowego i zwiększenie stopnia otwartości szkoły na otoczenie przyczyniające się do podniesienia kompetencji zawodowych 33 nauczycieli i 600 uczniów ZSHE zwiększających ich szanse na regionalnym rynku pracy poprzez realizację we współpracy z pracodawcami zaplanowanego do roku 2020 wsparcia. Działania zaplanowane w projekcie: kształtowanie i rozwijanie u uczniów kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw/umiejętności niezbędnych na runku pracy, podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów, wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych, doskonalenie warsztatu pracy oraz umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu, doposażenie ZSHE w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne

---

Kompleksowe kwalifikacje!

Okres realizacji projektu: 01.08.2018 r. 31.03.2020 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 1 715 328,43 PLN

Dofinansowanie: 1 626 243,67 PLN

Realizator: Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi im. Stanisława Staszica w Białymstoku

Celem projektu jest zdobycie umiejętności, kompetencji oraz wiedzy praktycznej przez 170 uczniów/uczennic oraz zdobycie kompetencji i kwalifikacji zawodowych przez 17 nauczycieli placówki w powiązaniu z wymogami lokalnego rynku pracy. W ramach zadań projektowych zaplanowano między innymi: adaptację i wyposażenie pracowni, zajęcia rozwijające umiejętności posługiwania się językiem angielskim zawodowym, kursy i zajęcia specjalistyczne, wyjazdy zawodoznawcze, pomoc stypendialną oraz podniesie kwalifikacji i kompetencji nauczycieli.

❖ DZIAŁANIE 2.2. STWORZENIE CENTRUM KOMPETENCJI BOF

1. Projekty finansowane w ramach ZIT z RPOWP 2014-2020

Miasto Białystok

Centrum Kompetencji BOF – kompleksowy model wsparcia i modernizacji systemu kształcenia zawodowego na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego

Okres realizacji projektu: 01.01.2017 r. - 31.12.2021 r.

Wartość projektu: 16 009 100,89 PLN

Dofinansowanie: 15 208 645,84 PLN

Realizatorzy: Centrum Kształcenia Ustawicznego w Białymstoku/Białostocki Park Naukowo-Technologiczny w Białymstoku/Białostocka Fundacja Kształcenia Kadr

Celem projektu jest utworzenie „Centrum Kompetencji BOF”, które będzie działało na rzecz dostosowania kompetencji osób uczących się, podejmujących decyzje edukacyjno-zawodowe do potrzeb regionalnej gospodarki. Cel ten będzie realizowany poprzez 9 komplementarnych obszarów wsparcia:

- Luki kompetencyjne – identyfikacja luk kompetencyjnych, będąca podstawą dostosowania oferty edukacyjnej oraz systemu kształcenia zawodowego BOF do potrzeb pracodawców, ale także potrzeb edukacyjnych i aspiracji mieszkańców BOF,
- Programy rozwojowe – wsparcie szkół zawodowych w przygotowaniu programów rozwojowych oraz procesie opracowania nowych programów kształcenia,
- Dodatkowe formy kształcenia – wdrożenie w praktykę nowych rozwiązań w zakresie uzupełniania luki kompetencyjnej poprzez Katalog Kursów,
- Certyfikacja kompetencji – stworzenie systemu walidacji i certyfikacji umiejętności zawodowych z uwzględnieniem udziału pracodawców,
- Doradztwo kompetencji – przygotowanie systemu doradztwa popytowego zintegrowanego z procesem diagnozowania luki kompetencyjnej BOF,
- Nowoczesne pakiety edukacyjne – programy i e-zasoby do nauki zawodu, KKZ i KUZ oraz szkoleń i staży dla uczniów,
- System jakości – system weryfikacji i doskonalenia jakości kształcenia zaw. praktycznego,
- Współpraca z uczelniami – kursy przygotowawcze, zajęcia prowadzone w szkole wyższej.

❖ **DZIAŁANIE 2.3. KSZTAŁCENIE WYŻSZE NA RZECZ INTELIGENTNYCH SPECJALIZACJI BOF**

Na obszarze BOF nie były podejmowane przez Gminy działania w tym zakresie. Uczelnie wyższe z obszaru BOF realizują projekty w ramach RPOWP 2014-2020, POPW, POWER i innych.

❖ **DZIAŁANIE 2.4. ROZWÓJ WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO**

❖ **PODDZIAŁANIE 2.4.1. PODNIESIENIE JAKOŚCI EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ**

❖ **PODDZIAŁANIE 2.4.2. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO**

1. Projekty finansowane w ramach ZIT z RPOWP 2014-2020

Gmina Czarna Białostocka

Przygotowanie przedszkola „Kraina Marzeń” w Czarnej Białostockiej do świadczenia wysokiej jakości usług na rzecz dzieci w wieku przedszkolnym

Okres realizacji: 25.09.2018 r. – 30.06.2020 r.

Wartość projektu : 4 106 586,44 PLN

Dofinansowanie: 1 664 059,24 PLN

Głównym celem projektu jest zwiększenie stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej wśród 3-4 latków zamieszkujących na terenie Gminy Czarna Białostocka poprzez utworzenie 47 nowych miejsc w zmodernizowanym i rozbudowanym Przedszkolu w Czarnej Białostockiej „Kraina Marzeń”. Zakres planowanych zmian w budynku obejmuje przebudowę, rozbudowę i modernizację istniejącego obiektu, na którą składają się: przebudowa istniejącej piwnicy, likwidację istniejącego patio i budowę w tym miejscu m. in. pomieszczeń klatki schodowej, korytarza i szatni; przebudowa znacznej części budynku w poziomie parteru i jego powiększenie do granicy istniejących tarasów co pozwoli m. in. stworzyć osiem sal do zajęć dla dzieci, każda z własnym węzłem sanitarno-magazynowym; przebudowa dachu skutkująca powstaniem dwóch sal – sali ćwiczeń oraz sali zajęć dydaktycznych. Projekt zakłada dostosowanie istniejących pomieszczeń do obowiązujących przepisów, głównie z zakresu ochrony przeciwpożarowej oraz dostosowania dla osób niepełnosprawnych. Ponadto planowane są zmiany zagospodarowania terenu dot. zmiany ogrodzenia, modernizacji placów zabaw.

Przygotowanie przedszkola "Kraina Marzeń" w Czarnej Białostockiej do świadczenia wysokiej jakości usług na rzecz dzieci w wieku przedszkolnym

Okres realizacji: 01.09.2018 r. – 31.08.2020 r.

Wartość projektu: 1 445 022,82 PLN

Dofinansowanie: 832 505,49 PLN

Głównym celem projektu jest zwiększenie stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej wśród 3-4 latków zamieszkujących na terenie Gminy Czarna Białostocka poprzez utworzenie 47 nowych miejsc w zmodernizowanym i rozbudowanym Przedszkolu w Czarnej Białostockiej „Kraina Marzeń”, a także podniesienie jakości i atrakcyjności oferty edukacyjnej Przedszkola w Czarnej Białostockiej „Kraina Marzeń” poprzez organizację dla 235 wychowanków zajęć zwiększających szanse edukacyjne i wyrównujące zdiagnozowane deficyty u dzieci, tj. zajęć terapeutycznych z integracji sensorycznej, gimnastyki korekcyjnej, zajęć edukacyjnych rozwijających kompetencje społeczno-emocjonalne i matematyczne z elementami zajęć kształtujących postawę przedsiębiorczą i kreatywną u dzieci.

Gmina Choroszcz

Dobry start – edukacja przedszkolna w gminie Choroszcz

Okres realizacji: 03.07.2018 r. – 30.08.2019 r.

Wartość projektu: 1 434 470,32 PLN

Dofinansowanie: 1 110 825,15 PLN

Celem projektu jest wzrost upowszechnienia wysokiej jakości usług przedszkolnych na terenie Gminy Choroszcz poprzez uzupełnienie deficytów w zakresie infrastruktury przedszkolnej na terenie Gminy Choroszcz poprzez rozbudowę i przebudowę funkcjonującego obecnie

Przedszkola w Choroszczy oraz doposażenie bazy dydaktycznej OWP w sprzęt i pomoce optymalizujące proces kształcenia. Zakres przedmiotowy projektu obejmować będzie rozbudowę i przebudowę Przedszkola w Choroszczy oraz utworzenie placu zabaw przystosowanego dla dzieci 3-4 letnich. W ramach zadania istniejący budynek Przedszkola w Choroszczy zostanie przebudowany i rozbudowany. W nowej części budynku powstaną 2 sale opiekuńczo-wychowawcze z węzłami sanitarnymi i magazynami podręcznymi, pomieszczenie magazynowe. Przebudowany zostanie hol stanowiący komunikację z wyjściem na zewnątrz budynku przez wiatrołap. Ponadto planowany jest zakup wyposażenia na potrzeby Przedszkola: mebli, sprzętu audio, głośników, mikrofonów, maszyny do szycia, urządzenia wielofunkcyjnego, laptopa, projektora, ekranu, mikroskopów, telewizora, tablicy interaktywnej, wyposażenia kuchni-pieca konwekcyjnego.

Dobry start – edukacja przedszkolna w gminie Choroszcz

Okres realizacji: 01.03.2019 r. – 30.09.2020 r.

Wartość projektu: 927 450,00 PLN

Dofinansowanie: 788 175,00 PLN

Założeniem projektu jest wzrost upowszechnienia wysokiej jakości usług przedszkolnych na terenie Gminy Choroszcz poprzez realizację następujących zadań:

1. Utworzenie i funkcjonowanie 50 nowych miejsc wychowania przedszkolnego oraz finansowanie działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego przez okres 12 m-cy (obejmować będzie wynagrodzenie 4 nauczycieli, wynagrodzenie 2 pomocy nauczycieli, wyżywienie 50 dzieci, zakup mat. i pomocy dydaktycznych).
2. Rozszerzenie oferty OWP o dodatkowe zajęcia zwiększające szanse edukacyjne i wyrównujące zdiagnozowane deficyty u dzieci: zajęcia rozwijające postawę kreatywną, przedsiębiorczą (łącznie 1430 h): szachy, robotyka, przedsiębiorczy przedszkolak), zajęcia edukacyjne rozwijające komp. społeczno-emocjonalne, itp.
3. Doskonalenie umiejętności i kompetencji 21 nauczycieli OWP niezbędnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Gmina Juchnowiec Kościelny

Bajkowe przedszkole - atrakcyjne dla wszystkich dzieci

Okres realizacji: 01.02.2017 r. – 08.12.2017 r.

Wartość projektu: 2 415 355,73 PLN

Dofinansowanie: 1 890 144,22 PLN

Głównym celem projektu była poprawa dostępności wysokiej jakości edukacji przedszkolnej dostosowanej do potrzeb zarówno dzieci szczególnie uzdolnionych jak i dzieci ze specjalnymi

potrzebami edukacyjnymi. Grupę docelową projektu stanowią: - dzieci w wieku przedszkolnym, nauczyciele zatrudnieni w przedszkolu oraz rodzice i opiekunowie prawni dzieci w wieku przedszkolnym. Zakres projektu obejmował rozbudowę, przebudowę i remont budynku przedszkola w Kleosinie oraz zakup niezbędnego wyposażenia. W nowej części budynku powstały 3 sale dydaktyczne, sala wielofunkcyjna, łazienki, szatnia, stołówka, pokój nauczycielski, gabinet dyrektora oraz pokoje na pomoce dydaktyczne i pomieszczenia porządkowe. W efekcie przedszkole jest w stanie przyjąć 225 dzieci.

Bajkowe przedszkole - atrakcyjne dla wszystkich dzieci

Okres realizacji: 01.03.2017 r. – 31.08.2018 r.

Wartość projektu: 930 770,77 PLN

Dofinansowanie: 790 760,43 PLN

Celem projektu jest zwiększenie stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci 3-4 letnich i dzieci z niepełnosprawnościami w Gminie Juchnowiec Kościelny oraz podniesienie jakości edukacji w Przedszkolu w Kleosinie poprzez realizację kompleksowego programu rozwojowego skierowanego do 135 dzieci (67M, 68K) oraz 15 nauczycielek. Główne formy wsparcia w projekcie:

- stworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego dla 75 dzieci 3-4 letnich
- dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów.
- doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli OWP;
- zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe oraz właściwe postawy/umiejętności u dzieci.

Przedszkola marzeń

Okres realizacji: 16.04.2018 r. – 30.09.2019 r.

Wartość projektu: 5 348 915,30 PLN

Dofinansowanie: 3 038 894,86 PLN

Głównym celem projektu jest zwiększenie stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego w Gminie Juchnowiec Kościelny oraz podniesienie jakości edukacji i dostosowanie jej do potrzeb dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W ramach projektu zostanie:

- wybudowany budynek przedszkola w Księżynie, który będzie służyć 3-4 latkom. W nowym budynku przedszkola powstaną 2 sale dydaktyczne, 2 sale wielofunkcyjne, łazienki, szatnia, stołówka, część administracyjna oraz zaplecze kuchenne i techniczne oraz pokoje na pomoce dydaktyczne pomieszczenia porządkowe. W ramach zadania przewidziano zagospodarowanie terenu wokół budynku przedszkola, w tym również wykonanie placu zabaw;

- zakup wyposażenia na potrzeby Punktu Przedszkolnego w Księżynie oraz zakup wyposażenia na potrzeby utworzonej grupy 3-4 latków w Przedszkolu w Juchnowcu Górnym;
- adaptacja i dostosowanie pomieszczeń Przedszkola w Zespole Szkół im. Ks. Jerzego Popiełuszki w Juchnowcu Górnym na potrzeby dzieci 3-4 letnich. Utworzenie wielofunkcyjnej przestrzeni edukacji i relaksu dla dzieci;
- zagospodarowanie terenu w zakresie utworzenia i wyposażenia placu zabaw na potrzeby grupy 3-4 latków Przedszkola w Juchnowcu Górnym.

Przedszkola marzeń

Okres realizacji: 01.08.2017 r. – 31.07.2020 r.

Wartość projektu: 1 329 453,68 PLN

Dofinansowanie: 1 104 703,68 PLN

Celem projektu jest zwiększenie stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci 3-4 letnich i dzieci z niepełnosprawnościami w Gminie Juchnowiec Kościelny poprzez utworzenie 75 miejsc wychowania przedszkolnego oraz podniesienie jakości edukacji i dostosowanie jej do potrzeb dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Przedszkolu w Juchnowcu Górnym i Punkcie Przedszkolnym w Księżynie poprzez realizację zajęć dodatkowych skierowanych do 175 dzieci oraz doskonalenie zawodowe 9 n-li w okresie od 08.2017 do 07.2020 r. Spodziewane rezultaty to: 75 stworzonych miejsc wychowania przedszkolnego; podniesienie kompetencji 8 nauczycielek i 175 dzieci objętych dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne.

Gmina Supraśl

Przyjaciele dzieci - nowe przedszkole w Grabówce

Okres realizacji: 01.08.2017 r. – 18.10.2018 r.

Wartość projektu: 2 208 941,01 PLN

Dofinansowanie: 1 196 330,20 PLN

Przedmiotem inwestycji jest budowa gminnego przedszkola w Grabówce wraz z zagospodarowaniem terenu i wyposażeniem oraz utworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci 3-4-letnich. Grupą docelową projektu będą dzieci w wieku przedszkolnym, rodzice/opiekunowie tych dzieci. Celem strategicznym jest zwiększenie zakresu równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej dla 120 dzieci z Gminy Supraśl na lata 2017-2020. Cele bezpośrednie to: Zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej, zwłaszcza dla dzieci 3-4 letnich, na obszarze Gminy Supraśl poprzez zbudowanie nowego przedszkola w Grabówce w latach 2017 - 2018.

Przyjaciele dzieci - nowe przedszkole w Grabówce

Okres realizacji: 31.10.2018 r. – 31.08.2020 r.

Wartość projektu: 1 464 311,37 PLN

Dofinansowanie: 1 244 664,66 PLN

Celem projektu jest zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej dla dzieci 3-4 letnich poprzez stworzenie 120 nowych miejsc wychowania przedszkolnego w latach 2018-2020 oraz zapewnienie wszechstronnego rozwoju 100 dzieci z Gminy Supraśl poprzez wprowadzenie do oferty przedszkolnej dodatkowych zajęć edukacyjnych w latach 2018-2019.

Gmina Zabłudów

Projekt zintegrowany: Przedszkole dobre na start

Okres realizacji: 31.03.2017 r.- 31.12.2019 r.

Wartość projektu: 2 683 883,16 PLN

Dofinansowanie: 1 452 634,07 PLN

Głównym celem projektu zintegrowanego, w którego zakres wchodzi przedmiotowa inwestycja, jest poprawa dostępności do wysokiej jakości usług wychowania przedszkolnego na terenie Gminy Zabłudów, dzięki stworzeniu 50 nowych miejsc wychowania przedszkolnego, wzbogacenie i poprawa jakości kształcenia przedszkolnego oraz podniesienie kwalifikacji zawodowych nauczycieli w Zabłudowie. Przedmiotem projektu jest przebudowa i rozbudowa istniejącego przedszkola w Zabłudowie wraz z wyposażeniem w celu utworzenia 50 nowych miejsc przedszkolnych. Przebudowa obejmuje: 2 sale dydaktyczne, 2 pomieszczenia gospodarcze, korytarz, stołówkę, zmywalnię, kuchnię, pomieszczenie cateringowe, toaletę, wiatrołap, 2 pokoje zajęć dodatkowych, klatkę schodową, pomieszczenia dydaktyczne oraz pomieszczenia piwniczne. Rozbudowa obejmuje: 2 sale dydaktyczne, 2 schowki na leżaki, 3 łazienki w tym 1 dla osób niepełnosprawnych salę sportowo – rekreacyjną, korytarze, szatnię dla dzieci, pomieszczenie socjalne, 2 pomieszczenia gospodarcze.

Projekt zintegrowany: Przedszkole dobre na start

Okres realizacji: 01.09.2018 r. – 31.08.2020 r.

Wartość projektu: 808 434,12 PLN

Dofinansowanie: 687 168,12 PLN

Celem głównym projektu jest zwiększenie szans edukacyjnych 80 dzieci uczęszczających do przedszkola w Zabłudowie poprzez stworzenie 50 nowych miejsc, wzbogacenie oferty edukacyjnej o dodatkowe zajęcia dydaktyczne i specjalistyczne, także wsparcie 10 rodziców poprzez udział w warsztatach oraz podniesienie kwalifikacji zawodowych 6 nauczycieli z przed-

szkoła w Zabłudowie. Zajęcia dodatkowe prowadzone będą z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci objętych wsparciem. Zadania realizowane w ramach projektu: utworzenie nowych miejsc przedszkolnych, zajęcia wyrównawcze i koła zainteresowań (logopedyczne, językowe, matematyczne, teatralne, muzyczne, taneczne, doświadczalne, misja robotyka, zdrowo jem – ekoprzedzskolak, wycieczki do kina lub teatru lalek lub do Centrum Nauki Kopernik, zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy z wykorzystaniem mini siłowni), szkolenia i studia podyplomowe dla nauczycieli.

2. Projekty finansowane spoza ZIT

Miasto Białystok

Podniesienie oferty edukacyjnej w PS 1 w Białymstoku

Realizator: Przedszkole Samorządowe Nr 1 w Białymstoku

Okres realizacji: 01.09.2016 r. - 30.06.2018 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 227 549,58 PLN

Dofinansowanie: 191 212,38 PLN

Celem głównym projektu jest zwiększenie możliwości rozwoju w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych, informatycznych, języków obcych wśród dzieci, a także rozwój kompetencji zawodowych nauczycieli z Przedszkola Samorządowego Nr 1 w Białymstoku do 30.06.2018 roku. Grupą docelową projektu jest 75 dzieci w wieku przedszkolnym określonym w Ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty oraz 6 nauczycieli z Przedszkola Samorządowego Nr 1 w Białymstoku.

Dobre przedszkole na dobry start

Realizator: Przedszkole Samorządowe Nr 42 „Niezapominajka” w Białymstoku/Fundacja Orzeł

Okres realizacji projektu: 01.07.2018 r. 30.06.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 369 062,50 PLN

Dofinansowanie: 313 571,50 PLN

Celem projektu jest wzrost szans edukacyjnych poprzez stworzenie dodatkowych 20 miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lat oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do zdiagnozowanych potrzeb dzieci i podniesienie jakości pracy przedszkola poprzez zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych. W ramach projektu będą prowadzone zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów.

Wszystko zaczyna się od przedszkola

Realizator: Szkoła Podstawowa Nr 51 im. Ludwika Zamenhofa w Białymstoku/Fundacja Orzeł

Okres realizacji projektu: 01.07.2018 r. 30.06.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 423 700, 00 PLN

Dofinansowanie: 360 145,00 PLN

Celem projektu jest wzrost szans edukacyjnych poprzez stworzenie dodatkowych 40 miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lat w SP 51 w Białymstoku z oddziałami przedszkolnymi oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do zdiagnozowanych potrzeb dzieci i podniesienie jakości pracy przedszkola poprzez zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych.

Wsparcie na starcie – program rozwijający dla przedszkolaków i nauczycieli

Realizator: Przedszkole Samorządowe Nr 2 „Pod Słonkiem” w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 01.02.2018 r. 30.11.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 256 491, 00 PLN

Dofinansowanie: 218 014,00 PLN

Projekt ma na celu rozszerzenie oferty edukacyjnej przedszkola poprzez: rozszerzenie oferty edukacyjnej o wprowadzenie dodatkowych zajęć edukacyjnych dla dzieci, takich jak efektywna nauka, matematyka, język angielski, laboratorium. realizowane zajęcia mają na celu wzmacnianie kompetencji kluczowych u dzieci, wspierając postawy kreatywne, inicjatywne i innowacyjne oraz pracę zespołową. Projekt zakłada również podniesienie wiedzy i kompetencji zawodowych nauczycieli placówki. Wsparcie skierowane jest do dzieci (143 osoby) i nauczycieli (6 osób) placówki.

Małe jest wielkie - wsparcie edukacyjne dzieci i nauczycieli Przedszkola Samorządowego Nr 49 im. Jana Brzechwy w Białymstoku

Realizator: Przedszkole Samorządowe Nr 49 im. Jana Brzechwy w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 01.02.2018 r. 30.11.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 151 243,12 PLN

Dofinansowanie: 128 545,62 PLN

Projekt ma na celu wzmocnienie oferty edukacyjnej przedszkola poprzez podniesienie wiedzy i kompetencji zawodowych nauczycielek oraz jakości edukacji przedszkolnej, a także

wprowadzenie dodatkowych zajęć edukacyjnych dla dzieci, takich jak efektywna nauka, matematyka, język angielski, laboratorium – dążących do wzmacniania kompetencji kluczowych u dzieci, kompetencje społeczne, wspierające postawy kreatywne, inicjatywne i innowacyjne oraz prace zespołową. Projekt skierowany jest do 145 podopiecznych placówki i 12 nauczycielek.

Kreatywne dziecko inwestycją w przyszłość

Realizator: Przedszkole Samorządowe Nr 41 Integracyjne w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 01.03.2018 r. 31.01.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 186 050,55 PLN

Dofinansowanie: 157 612,47 PLN

Celem głównym projektu jest poprawa poziomu funkcjonowania intelektualnego, ruchowego i psychospołecznego, rozwój kompetencji matematyczno-przyrodniczych i informatycznych oraz postaw/umiejętności: kreatywności, inicjatywności i pracy zespołowej wśród 55 dzieci-podopiecznych placówki, a także wzrost kompetencji zawodowych w zakresie pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym z niepełnosprawnościami poprzez udział w szkoleniach 4 nauczycieli placówki.

Kraina nauki – krainą uśmiechu. Wsparcie edukacyjne dzieci i nauczycieli Przedszkola Samorządowego Nr 25 Kraina Uśmiechu w Białymstoku

Realizator: Przedszkole Samorządowe Nr 25 „Kraina Uśmiechu” w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 05.02.2018 r. 30.04.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 159 931,50 PLN

Dofinansowanie: 135 934,70 PLN

Projekt skierowany jest do dzieci (170 osób) i nauczycielek (16 osób) placówki. Projekt ma na celu rozszerzenie oferty edukacyjnej przedszkola poprzez podniesienie wiedzy i kompetencji kadry pedagogicznej oraz realizację dodatkowych zajęć edukacyjnych.

Przedszkolaki odkrywają świat

Realizator: Przedszkole Samorządowe Nr 4 w Białymstoku / Przedszkole Samorządowe Nr 64 „Akademia Jasia i Małgosi” w Białymstoku / Przedszkole Samorządowe Nr 68 im. Janusza Korczaka w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 01.01.2018 r. 31.12.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 1 716 453,60 PLN

Dofinansowanie: 1 384 905,60 PLN

Celem projektu jest rozwijanie kompetencji kluczowych oraz kształtowanie postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej) niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach społecznych i zawodowych u 795 dzieci uczęszczających do Przedszkoli Samorządowych Miasta Białystok nr 4, 64 i 68. Podwyższenie kompetencji zawodowych 59 nauczycieli trzech placówek przedszkolnych oraz wsparcie 120 rodziców dzieci uczęszczających do ww. przedszkoli.

Przyjazna nauka - wsparcie edukacyjne dzieci i nauczycieli Przedszkola Samorządowego Nr 51 Przyjazne w Białymstoku

Realizator: Przedszkole Samorządowe Nr 51 „Przyjazne” w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 01.02.2018 r. 30.11.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 217 556,75 PLN

Dofinansowanie: 184 906,35 PLN

Projekt ma na celu wzmocnienie oferty edukacyjnej przedszkola poprzez podniesienie wiedzy i kompetencji zawodowych nauczycielek oraz jakości edukacji przedszkolnej, a także wprowadzenie dodatkowych zajęć edukacyjnych dla dzieci, takich jak efektywna nauka, matematyka, język angielski, laboratorium – dążących do wzmacniania kompetencji kluczowych u dzieci, kompetencje społeczne, wspierające postawy kreatywne, inicjatywne i innowacyjne oraz prace zespołową. Projekt skierowany jest do 125 podopiecznych placówki i 9 nauczycielek.

Wszystko zaczyna się w przedszkolu

Realizator: Przedszkole Samorządowe Nr 4 w Białymstoku/ Przedszkole Samorządowe Nr 64 „Akademia Jasia i Małgosi” w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 01.09.2017 r. 31.07.2019 r. (umowę podpisano 04.07.2018 r.)

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 2 656 281,50 PLN

Dofinansowanie: 2 257 723,50 PLN

Celem projektu jest wzrost dostępu do edukacji przedszkolnej dla 124 dzieci w wieku 3-4 lata poprzez utworzenie nowych miejsc w dwóch placówkach przedszkolnych Miasta Białystok. Działania projektowe poprzez realizację zajęć dodatkowych mają niwelować deficyty rozwojowe dzieci, a także udoskonalać umiejętności 45 nauczycieli w pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz wzmocnić kompetencje wychowawcze u 100 rodziców.

Wspierające przedszkole – lepszy start w szkole

Realizator: Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1 w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 01.04.2017 r. 31.03.2019 r. (umowę podpisano 30.01.2018 r.)

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 587 096,25 PLN

Dofinansowanie: 492 198,25 PLN

Celem projektu jest zwiększenie upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci 3-4 letnich oraz podniesienie jakości edukacji w PS 83 poprzez realizację kompleksowego programu rozwojowego skierowanego do 125 dzieci oraz 10 nauczycielek placówki. Głównymi formami wsparcia jest utworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego dla 25 dzieci, dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów oraz podniesienie kwalifikacji i kompetencji 10 nauczycieli placówki.

W krainie zmysłów

Realizator: Przedszkole samorządowe Nr 26 Integracyjne im. Joanny Strzałkowskiej Kuczyńskiej w Białymstoku/ Stowarzyszenie „My dla innych”

Okres realizacji projektu: 01.09.2017 r. 30.06.2019 r. (umowę podpisano 29.01.2018 r.)

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 335 594,66 PLN

Dofinansowanie: 282 212,73 PLN

Celem projektu jest podniesienie jakości edukacji w placówce poprzez realizację kompleksowego programu rozwojowego skierowanego do 120 podopiecznych placówki i 30 nauczycieli i nauczycielek przedszkola.

Przedszkolaki w ciekawym świecie nauki i zabawy

Realizator: Przedszkole samorządowe Nr 78 w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 01.10.2017 r. 31.01.2019 r. (umowę podpisano 26.01.2018 r.)

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 148 724,85 PLN

Dofinansowanie: 126 416,12 PLN

Celem głównym projektu jest zwiększenie możliwości rozwoju w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych, informatycznych, kompetencji społecznych oraz postaw: kreatywności, inicjatywności i pracy w zespole wśród 98 dzieci w wieku przedszkolnym, a także rozwój kompetencji zawodowych 17 nauczycieli placówki, w zakresie rozwijania umiejętności uczenia się dzieci w wieku przedszkolnym.

Gmina Łapy

Otwarte drzwi – edycja III

Okres realizacji: 01.09.2016 r. – 31.07.2018 r.

Źródło finansowania: RPO WP 2014-2020 EFS

Wartość projektu: 632 904,88 PLN

Dofinansowanie: 534 404,88 PLN

Celem projektu jest podniesienie jakości edukacji przedszkolnej na terenie Gminy Łapy poprzez zwiększenie o 15 liczby miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lata, poszerzenie oferty przedszkolnej w 7 ośrodkach wychowania przedszkolnego dla 295 dzieci oraz wzrost kompetencji 14 nauczycieli przedszkolnych w okresie od 09.2016 do 07.2018. Projekt zakłada utworzenie oddziału zamiejscowego Przedszkola nr 2 w Łapach w Daniłowie Dużym, studia podyplomowe i kursy podnoszące kompetencje nauczycieli wychowania przedszkolnego z terenu Gminy Łapy oraz dodatkowe zajęcia w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych: matematyczno-informatyczne, językowe, komunikacyjne, przyrodnicze, z przedsiębiorczości, a także zajęcia logopedyczne. Ponadto w Przedszkolu nr 1 realizowane są zajęcia rehabilitacyjne dla dzieci niepełnosprawnych, a w Przedszkolu nr 2 – zajęcia korekcyjno-kompensacyjne.

Otwarte drzwi – edycja IV

Okres realizacji: 01.08.2018 r. – 30.06.2019 r.

Źródło finansowania: RPO WP 2014-2020 EFS (w ramach Osi Priorytetowej IX. Rozwój lokalny, Działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego – Stowarzyszenie N.A.R.E.W.)

Wartość projektu: 131 436,25 PLN

Dofinansowanie: 119 996,25 PLN

Celem projektu jest podniesienie jakości edukacji przedszkolnej na terenie Gminy Łapy poprzez rozszerzenie oferty przedszkolnej w 6 ośrodkach wychowania przedszkolnego (Przedszkole nr 1 w Łapach, Przedszkole nr 2 w Łapach, Szkoła Podstawowa im. Jana III Sobieskiego w Płonce Kościelnej, Szkoła Podstawowa nr 3 im. M. konopnickiej w Łapach, Szkoła Podstawowa im. H. Kołłątaja w Uhowie, Szkoła Podstawowa w Łupiance Starej) dla 250 dzieci oraz wzrost kompetencji 15 nauczycieli przedszkolnych wychowania przedszkolnego poprzez realizację kursu z zakresu doskonalenia umiejętności i kompetencji nauczycieli w kontekście rozwijania i kształtowania kompetencji kluczowych, w tym z wykorzystania technologii informacyjnych. Zajęcia dotyczą przedsiębiorczości, matematyki, zajęć eksperymentalno-badawczych oraz zajęć z języka angielskiego z wykorzystaniem technologii informacyjnych.

- ❖ **DZIAŁANIE 2.5. ROZWÓJ KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY**
  - ❖ **PODDZIAŁANIE 2.5.1 PODNIESIENIE JAKOŚCI KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY**
  - ❖ **PODDZIAŁANIE 2.5.2. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY INSTYTUCJI POPULARYZUJĄCYCH NAUKĘ I INNOWACJĘ**

1. Projekty finansowane w ramach ZIT z RPOWP 2014-2020

Miasto Białystok

Laboratorium Młodego Mistrza i Odkrywcy w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 05.10.2016 r. - 31.01.2020 r.

Wartość projektu 25 399 228,88 PLN

Dofinansowanie: 17 444 844,44 PLN

W ramach projektu zaplanowano utworzenie centrum nauki pn.: „Laboratorium Młodego Mistrza i Odkrywcy w Białymstoku”, które będzie stanowić wyjątkowe miejsce spotkań dzieci, młodzieży i dorosłych, inspirujące do odkrywania i zrozumienia świata poprzez samodzielne eksperymentowanie. W Laboratorium Młodego Mistrza i Odkrywcy prowadzona będzie szeroka działalność w obszarze edukacji i kultury.

Głównym celem projektu jest wspieranie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy na obszarze Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez utworzenie w Białymstoku w 2020 roku ośrodka popularyzującego naukę i innowacje, umożliwiającego rozwój myśli technicznej oraz świadczenie usług dydaktycznych wykorzystujących nowoczesne technologie. Cele szczegółowe projektu to podniesienie atrakcyjności i elastyczności kształcenia z naciskiem na kształcenie praktyczne poprzez oferowanie innowacyjnych form edukacyjnych w ramach stworzonej infrastruktury, kształtowanie kompetencji kluczowych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych oraz budowanie zainteresowania naukami ścisłymi i przyrodniczymi, a tym samym popularyzację politechnicznych i przyrodniczych kierunków kształcenia, wzbogaconych wiedzą informatyczno-językową.

2. Projekty finansowane spoza ZIT

Miasto Białystok

Odkrywamy talenty

Realizator: Szkoła Podstawowa Nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi im. Kornela Makuszyńskiego w Białymstoku

Okres realizacji: 01.07.2017 r. - 30.06.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 613 509,75 PLN

Dofinansowanie: 582 789,75 PLN

Celem głównym projektu jest podwyższenie wiedzy i umiejętności w zakresie kompetencji kluczowych 180 uczniów, w tym 82 dziewcząt i 98 chłopców uczących się w SP 11 oraz 25 nauczycieli zatrudnionych w placówce w okresie do 30.06.2019 r.

Akademia Pomysłów BUIL-UP

Realizator: Szkoła Podstawowa Nr 12 im. Zygmunta Glogera w Białymstoku

Okres realizacji: 01.03.2017 r. - 28.02.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 800 681,25 PLN

Dofinansowanie: 760 413,25 PLN

Celem projektu jest podniesienie efektywności nauczania oraz rozszerzenie oferty zajęć edukacyjnych w SP nr 12 w Białymstoku poprzez wdrożenie szeregu działań zarówno dla uczniów (152 os.) jak i ich nauczycieli (50 os.) w okresie do 31.12.2019 r. Zajęcia w ramach projektu: Laboratorium odkryć przyrodniczych, Matrix matematyczny, Mały geniusz - grafika komputerowa, Foto – Pstryk - koło fotografów, Magia programowania, Radio - TV i my, Web-designerzy na start, wyjazdy edukacyjne, poradnictwo w zakresie kariery edukacyjnej i zawodowej.

E-szkoła ZS nr 6

Realizator: Zespół Szkół Nr 6/Szkoła Podstawowa Nr 32 im. mjr Henryka Dobrzańskiego ps. "Hubal" w Białymstoku

Okres realizacji: 01.01.2017 r. - 31.12.2018 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 496 173,90 PLN

Dofinansowanie: 421 747,81 PLN

Celem projektu jest podniesienie innowacyjności nauczania oraz rozszerzenie oferty zajęć edukacyjnych Zespołu Szkół nr 6 w Białymstoku poprzez wdrożenie szeregu nowoczesnych form wsparcia w tym metody eksperymentu dla 208 uczniów jak i ich nauczycieli w okresie do 31.12.2018 r.

Szkoła nowych możliwości

Realizator: Szkoła Podstawowa Nr 43 im. Simony Kossak w Białymstoku

Okres realizacji: 01.07.2017 r. - 30.06.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 705 257,02 PLN

Dofinansowanie: 669 981,02 PLN

Cel główny projektu to podwyższenie wiedzy i umiejętności w zakresie kompetencji kluczowych 200 uczniów i uczennic Szkoły Podstawowej Nr 43 w Białymstoku oraz 30 nauczycieli i nauczycielek zatrudnionych w placówce.

Z tabletem w XXI wiek

Realizator: Szkoła Podstawowa Nr 50 z Oddziałami Integracyjnymi im. Świętej Jadwigi Królowej Polski w Białymstoku

Okres realizacji: 01.09.2016 r. - 29.06.2018 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 263 253,57 PLN

Dofinansowanie: 223 868,53 PLN

Projekt dotyczy realizacji zadań na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw i umiejętności. Celem projektu jest wzrost stopnia wykorzystania przez nauczycieli TIK w procesie nauczania, a także rozwijanie podstawowych oraz zaawansowanych kompetencji cyfrowych uczniów poprzez naukę programowania. Celem projektu jest także pobudzanie inicjatywności uczniów oraz nauka pracy w zespole. W projekcie zaplanowane są zajęcia socjoterapeutyczne oraz terapia metodą Tomatisa dla uczniów z orzeczoną autyzmem. Dopuszaenie pracowni przedmiotowych w sprzęt multimedialny oraz pomoce dydaktyczne, wpłynie na wzrost jakości kształcenia oraz wzrost kompetencji uczniów oraz zwiększenie ich szans na rynku pracy.

Przedmioty przyrodnicze-kluczem do zawodów przyszłości. Wyższa jakość kształcenia przedmiotów chemiczno-biologicznych w I LO w Białymstoku dzięki nauczaniu poprzez eksperyment i współpracy z jednostką naukowo-badawczą

Realizatorzy: I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Białymstoku/Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Okres realizacji: 01.09.2017 r. - 31.07.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 388 783,00 PLN

Dofinansowanie: 368 839,60 PLN

Celem głównym projektu jest wzrost jakości kształcenia I LO w Białymstoku w obszarze rozwoju kompetencji, umiejętności i zainteresowań 176 uczniów i uczennic klas I-III o profilu przyrodniczym i medycznym w zakresie nauk przyrodniczych poprzez wdrożenie nauczania

chemii i biologii w oparciu o metodę eksperymentu, przeszkolenie kadry nauczycielskiej, rozwój współpracy szkoły ze środowiskiem naukowym w powiązaniu z wymogami lokalnego rynku pracy.

Droga do Podlaskiej Doliny Krzemowej

Realizatorzy: I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Białymstoku/Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej

Okres realizacji: 01.08.2017 r. - 31.07.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 931 492,50 PLN

Dofinansowanie: 884 917,50 PLN

Projekt przyczyni się do podniesienia jakości oferty edukacyjnej w I LO w Białymstoku w zakresie kształcenia ogólnego ukierunkowanego na rozwój kompetencji kluczowych oraz rozwijania indywidualnego podejścia do ucznia. Podejmowane działania będą rozwijały edukację szkolną poprzez uatrakcyjnienie i unowocześnienie oferty kształcenia. Wsparciem projekt obejmie 240 uczniów i uczennic oraz 65 nauczycieli. Celem projektu jest wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie oferty edukacyjnej placówki poprzez wprowadzenie dodatkowych zajęć ukierunkowanych na rozwijanie kompetencji kluczowych pożądanych na rynku pracy oraz kształtowania postaw (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej) wśród 240 uczniów placówki. Projekt przewiduje działania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego dla wszystkich uczniów objętych projektem. W ramach wsparcia przewidziane są zajęcia wspierające postawę przedsiębiorczą, kreatywną, inicjatywną i innowacyjną u uczniów I LO w Białymstoku.

Z kluczem w przyszłość

Realizator: VIII Liceum Ogólnokształcące im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku

Okres realizacji: 02.11.2016 r.- 30.06.2018 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 342 045,87 PLN

Dofinansowanie: 290 738,98 PLN

Projekt skierowany do 380 uczniów oraz 16 nauczycieli placówki. Zaplanowano zajęcia z matematyki i z języka angielskiego. W klasach III przygotowanie do matury z matematyki w zakresie podstawowym, w tym również zajęcia z biologii, geografii, chemii/fizyki i języka angielskiego w zakresie rozszerzonym oraz zajęcia z języka francuskiego dla klas I-III. Ponadto zajęcia efektywnych technik uczenia się i równości szans ze względu na płeć. Uczniowie klas III zaplanowane mają zajęcia z grupowego i/lub indywidualnego doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Kompetentny nauczyciel i kreatywny uczeń kluczem do sukcesu

Realizator: Miejski Ośrodek Doradztwa Metodycznego w Białymstoku

Okres realizacji: 01.03.2017 r. - 28.02.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 1 717 620,00 PLN

Dofinansowanie: 1 630 990,00 PLN

Projekt polega na uzupełnieniu kompetencji kadry pedagogicznej na rzecz poprawy jakości kształcenia ogólnego w 10 zdiagnozowanych szkołach, a następnie wyposażenie uczniów w kompetencje kluczowe niezbędne na rynku pracy, które stanowią fundament dla dalszego ich rozwoju. Planowane szkolenia przygotowawcze w tym również szkolenia kadry pedagogicznej do pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnych i uczniów zdolnych. Beneficjenci to 460 nauczycieli zatrudnionych w placówkach oświatowych powiatu białostockiego i 800 uczniów z tych szkół.

Kompetencje Cyfrowe Białostockiej Młodzieży kluczem do sukcesu i trafnych wyborów edukacyjno-zawodowych

Realizatorzy: Centrum Kształcenia Ustawicznego w Białymstoku/Białostocka Fundacja Kształcenia Kadr

Okres realizacji: 01.06.2017 r. - 30.06.2018 r.

Źródło finansowania: RPOWP na lata 2014-2020

Wartość projektu: 621 291,25 PLN

Dofinansowanie: 528 097,56 PLN

Celem projektu jest poprawa jakości kształcenia ogólnego poprzez zwiększenie wykorzystania TIK w 5 szkołach poprzez innowacyjne wykorzystanie TIK do kształcenia postaw przedsiębiorczych oraz wsparcie decyzji edukacyjno-zawodowych 300 uczniów i zwiększenie kompetencji nauczycieli.

Nauka inwestycją w przyszłość

Realizator: Szkoła Podstawowa Nr 12 im. Zygmunta Glogera w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 01.09.2017 r. 31.10.2018 r. (umowę podpisano 26.06.2018 r.)

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 204 804,02 PLN

Dofinansowanie: 190 695,99 PLN

Projekt zakłada poprawę jakości i poziomu kształcenia oraz wzbogacenie oferty edukacyjnej ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych poprzez organizację zajęć dydaktyczno-

wyrównawczych, rozwijających zainteresowania oraz wspomagających ucznia w pokonywaniu trudności. W ramach projektu uczniowie będą mogli uczestniczyć także w zajęciach z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, co wpłynie na poprawę komunikacji interpersonalnej oraz w zajęciach z doradztwa zawodowego, które zwiększa możliwość samodzielnego podejmowania decyzji wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej. Projekt skierowany jest do 297 (172K/125M) uczniów placówki oraz 35 (31K/4M) nauczycieli zatrudnionych w szkole.

Inwestujemy w przyszłość – szkoła kompetencji

Realizator: Szkoła Podstawowa Nr 10 im. Izabeli Branickiej w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 01.09.2017 r. 31.10.2018 r.(umowę podpisano 12.06.2018 r.)

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 238 915,62 PLN

Dofinansowanie: 226 892,20 PLN

Projekt zakłada poprawę jakości i poziomu kształcenia oraz wzbogacenie oferty edukacyjnej ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych poprzez organizację zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, umożliwiających wyrównanie szans edukacyjnych, kół zainteresowań poszerzających wiedzę uczniów. Nauczyciele zostaną przeszkolenie z wykorzystania w dydaktyce nowoczesnych metod technologii informatycznych oraz szkolenia z Tutoringu. Projekt skierowany jest do 316 (159K/157M) uczniów placówki oraz 25 (23K/2M) nauczycieli zatrudnionych w szkole.

Chcę być mnie zrozumiał

Realizator: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Waldemara Kikolskiego w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 01.08.2018 r. 31.07.2020 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 881 810,00 PLN

Dofinansowanie: 837 584,00 PLN

Celem projektu jest udoskonalenie jakości kształcenia, kształtowanie postaw sprzyjających komunikacji, nabycie kluczowych kompetencji i umiejętności niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych 62 uczniów ze specjalnymi potrzebami (z niepełnosprawnością) oraz podwyższenie kompetencji zawodowych 55 nauczycieli placówki. W ramach projektu będą realizowane: zajęcia terapeutyczne, warsztaty, porady i konsultacje zawodowe, szkolenia dla nauczycieli, wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne, narzędzia TIK i specjalistyczny sprzęt do wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii.

Kształtując pozytywną przestrzeń w ZSP 4 w Białymstoku

Realizator: Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 4 w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 01.09.2018 r. 30.07.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 250 940,48 PLN

Dofinansowanie: 231 426,72 PLN

Celem projektu jest rozwój kompetencji matematyczno-przyrodniczych, technicznych społecznych, posługiwania się językiem angielskim oraz rozwój pracy zespołowej 120 uczniów/uczennic, a także doskonalenie kompetencji zawodowych w zakresie pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych przez 2 nauczycieli placówki. W ramach zadań projektowych zostaną wyposażone pracownie, odbędą się szkolenia dla nauczycieli oraz zajęcia: dydaktyczno-wyrównawcze, przygotowujące do egzaminu gimnazjalnego, koła zainteresowań, zajęcia logopedyczne oraz wyjazdy edukacyjne.

Przewodnik, tropiciel, odkrywca-meandry wiedzy

Realizator: Zespół Szkolno Przedszkolny Nr 1/Szkoła Podstawowa Nr 16 w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 01.09.2018 r. 31.07.2020 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość projektu: 539 449,31 PLN

Dofinansowanie: 476 823,76 PLN

Projekt ma na celu wyrównanie szans edukacyjnych uczniów i uczennic placówki ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz podniesienie kompetencji nauczycieli pracujących w szkole w zakresie pedagogiki specjalnej. Szkoła zostanie wyposażona w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W ramach projektu realizowane będą zajęcia skierowane do uczniów rozwijające uzdolnienia, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne.

Gmina Choroszcz

Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Szkół w Choroszczy

Okres realizacji: 2018 r.

Źródło finansowania: Programu Rozwoju Szkolnej Infrastruktury Sportowej – edycja 2017 ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej

Wartość projektu: 521 181,00 PLN

Dofinansowanie: 171 900,00 PLN

Zakres inwestycji obejmuje budowę boiska wielofunkcyjnego przeznaczonego do gry w dyscypliny sportowe: piłka ręczna (1 boisko), koszykówka (2 boiska). Nawierzchnię stanowi powierzchnia poliuretanowa na podbudowie przepuszczalnej. Teren boiska został ogrodzony.

CEL 3. DOSTĘPNOŚĆ DO KULTURY

❖ DZIAŁANIE 3.1. ADAPTACJA OBIEKTÓW HISTORYCZNYCH NA DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNĄ

Projekty finansowane spoza ZIT

Gmina Choroszcz

Zagospodarowanie Miejsca Pamięci Narodowej z 1863 r. na Wzgórzu Szubienica

Okres realizacji: 2018 r.

Źródło finansowania: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Wartość projektu: 585 480,00 PLN

Dofinansowanie: 140 000,00 PLN

Zakres inwestycji obejmuje następujące elementy w zakresie robót budowlanych: roboty rozbiórkowe, wycinkę drzew, budowę ścian oporowych – gazonów, budowę schodów terenowych głównych i bocznych, wykonanie tablicy pamiątkowej z pomnikiem, wykonanie grupy krzyży pamiątkowych, budowę nawierzchni na wzgórzu z kostki i płyt kamiennych, zasadzenia zieleni, wyposażenie w elementy małej architektury.

Gmina Łapy

Kompleksowa rewitalizacja centrum Łap poprzez budowę budynku na cele kulturalno edukacyjne przy ulicy Głównej 8 oraz przebudowę Placu Niepodległości w Łapach

Okres realizacji: 08.02.2018 r. – 31.12.2019 r.

Źródło finansowania: RPO WP 2014-2020 EFRR

Wartość projektu: 12 517 172,30 PLN

Dofinansowanie: 8 040 290,26 PLN

Celem operacji jest poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji i gminy Łapy. Działania objęte projektem umożliwią ograniczenie problemów społecznych, wzrost atrakcyjności gospodarczej tego obszaru, racjonalne i estetyczne zagospodarowanie przestrzeni oraz nadanie jej nowych funkcji społecznych, kulturalnych i gospodarczych, rozwój infrastruktury edukacyjnej i kulturalnej, jak również poprawa jakości środowiska.

CEL 4. AKTYWNA INTEGRACJA SPOŁECZNA

❖ DZIAŁANIE 4.1. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE, W TYM WYRÓWNYWANIE SZANS NA RYNKU PRACY

Projekty finansowane spoza ZIT

Gmina Łapy

Aktywna integracja w Łapach

Okres realizacji: 01.11.2016 r. – 28.02.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020 EFS

Wartość projektu: 2 232 162,88 PLN

Dofinansowanie: 1 607 843,68 PLN

Głównym celem projektu jest zwiększenie poziomu aktywności społeczno-zawodowej 100 osób, w tym 50 kobiet zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym zamieszkujących na terenie miasta i gminy Łapy poprzez uczestnictwo w PAiI, KIS i CIS oraz aktywizacja społeczna ich otoczenia w okresie od 1.11.2016 r. do 28.02.2019 r. Projekt skierowany jest do 100 osób trwale oddalonych od rynku pracy, w szczególności osób uzależnionych od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Celem projektu jest zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej poprzez uczestnictwo w Programie Aktywizacja i Integracja, a następnie w Klubie Integracji Społecznej lub Centrum Integracji Społecznej.

Aktywny rodzic – szczęśliwe dziecko

Okres realizacji: 01.07.2017 r. – 30.06.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020 EFS

Wartość projektu: 445 132,50 PLN

Dofinansowanie: 360 610,05 PLN

Celem głównym projektu jest zwiększenie aktywności zawodowej i zatrudnieniowej wśród 40 osób, sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 zamieszkujących Gminę Łapy poprzez utworzenie dodatkowych 20 miejsc opieki w Żłobku w Łapach, w okresie 01.07.2017-30.06.2019. Realizacja powyższego celu stworzy dogodne warunki do pogodzenia życia zawodowego i rodzinnego. Utworzone dodatkowe miejsca opieki w żłobku będą wspierać rodziców/opiekunów w powrocie lub znalezieniu pracy oraz opiece i wychowaniu dzieci.

- ❖ **DZIAŁANIE 4.2. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO USŁUG SPOŁECZNYCH**
- ❖ **DZIAŁANIE 4.3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY POPRAWIAJĄCEJ INTEGRACJĘ SPOŁECZNĄ**

1. Projekty finansowane w ramach ZIT z RPOWP 2014-2020

Fundacja Dialog, Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie "DROGA", ELEOS Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia Diecezji Białostocko-Gdańskiej, CARITAS Archidiecezji Białostockiej, Federacja Organizacji Pozarządowych Miasta Białostok, Polskie Stowarzyszenie Pedagogów I Animatorów Klanza Oddział Białostocki

Obszar realizacji projektu: Miasto Białostok, Gmina Choroszcz, Gmina Dobrzyniewo Duże, Gmina Juchnowiec Kościelny, Gmina Supraśl, Gmina Zabłudów

Razem możemy więcej – lokalny program wsparcia rodzin

Okres realizacji: 01.04.2017 r. – 31.03.2020 r.

Wartość projektu: 3 434 474,22 PLN

Dofinansowanie: 3 232 910,22 PLN

Projekt zakłada wdrożenie na terenie sześciu gmin BOF spójnego, kompleksowego, środowiskowego systemu usług wspierania rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze, korzystających z pomocy społecznej. Projekt zakłada organizację na poziomie lokalnym wsparcia dla rodzin poprzez Mobilne Punkty Wsparcia, Akademię dla Rodziców, a także rozwój placówek wsparcia dziennego i rozwój wolontariatu. Grupa docelowa w projekcie to 750 osób z gmin: Juchnowiec Kościelny, Dobrzyniewo Duże, Choroszcz, Supraśl, Białostok, Zabłudów.

2. Projekty finansowane spoza ZIT

Gmina Czarna Białostocka

Budowa 3 placów zabaw wraz z elementami siłowni zewnętrznych w Gminie Czarna Białostocka

Okres realizacji: 09.01.2018 r. – 31.12.2018 r.

Źródło finansowania: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Wartość projektu: 309 138,60 PLN

Dofinansowanie: 196 704,00 PLN

Celem operacji jest budowa 3 placów zabaw wraz z elementami siłowni zewnętrznych w celu udostępnienia mieszkańcom Czarnej Białostockiej oraz wsi Oleszkowo ogólnodostępnej infrastruktury i turystycznej.

Budowa „Otwartych Stref Aktywności w Gminie Czarna Białostocka – wariant rozszerzony – 5 obiektów”

Okres realizacji: 04.07.2018 r. – 01.10.2018 r.

Źródło finansowania: Ministerstwo Sportu i Turystyki

Wartość projektu: 682 292,19 PLN

Dofinansowanie: 250 000,00 PLN

Na terenie miasta Czarna Białostocka zrealizowano budowę 5 otwartych stref aktywności fizycznej. Tereny te przeznaczono okolicznym mieszkańcom w celu ułatwienia im dostępności do aktywności sportowej i rekreacyjnej. Wyposażenie kompleksów OSA zaplanowano w sposób umożliwiający korzystanie z nich przez osoby w różnym wieku, w tym dzieci i młodzież oraz z ograniczoną sprawnością ruchową.

Gmina Choroszcz

Razem Lepiej

Okres realizacji: 01.04.2017 r. – 30.09.2018 r.

Źródło finansowania: Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 Działanie 7.1 Rozwój działań aktywnej integracji,

Wartość projektu: 897 673,75 PLN

Dofinansowanie: 851 973,75 PLN

Projekt zakłada zrealizowanie na terenie trzech Gmin z terenu objętego wsparciem LGD Puszcza Knyszyńska (Jasionówka, Knyszyn, Choroszcz) ścieżki reintegracji społeczno-zawodowej dla 60 osób objętych pomocą społeczną – Gminy Choroszcz 20 uczestników (UP). Każdy UP zostanie objęty kompleksowym wsparciem poprzez zastosowanie co najmniej dwóch różnych form wsparcia. Ścieżka jest ustalona indywidualnie dla każdego z uczestników z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji i potrzeb. UP otrzymają następujące wsparcie: praca socjalna z wykorzystaniem kontraktu socjalnego, wsparcie coachingowe, pomoc psychologiczna, a także szkolenia zawodowe podnoszące kwalifikacje i staże zawodowe. Projekt jest realizowany przez Caritas Archidiecezji Białostockiej, MGOPS w Choroszczy, MOPS w Knyszynie, GOPS w Jasionówce i LGD Puszcza Knyszyńska.

Rewitalizacja i przebudowa Rynku 11-go Listopada w Choroszczy

Okres realizacji: 14.11.2017 r. – 12.11.2018 r.

Źródło finansowania: Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa VIII. Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej Działanie 8.6 Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego

Wartość projektu: 4 954 314,77 PLN

Dofinansowanie: 1 357 710,57 PLN

Działania obejmą rewitalizację głównego placu miejskiego przy ul. Rynek 11 Listopada. Zakres inwestycji obejmuje następujące elementy w zakresie robót budowlanych: 1) przebudowa układu komunikacyjnego na rynku (zastąpienie skrzyżowania z ruchem okrężnym - rondo, dwupasmową jezdnią i uwolnienie w ten sposób wewnętrznej przestrzeni rynku, zmiana nawierzchni placu rynkowego, ulic, ciągów pieszych i pieszo-jezdnych), 2) ukształtowanie przestrzeni placu rynkowego (rekompozycja zieleni, budowa małej architektury, pomnika, zbiornika pomp i filtrów), 3) przebudowa sieci wodociągowej i budowa układu technologicznego (wymiana istniejącej sieci wodociągowej wraz z przebudową przyłączy, wykonanie układu technologicznego dla zapewnienia wody na potrzeby miejskiego „wodopoju” oraz fontann), 4) budowa kanalizacji deszczowej na rynku, 5) wykonanie instalacji elektrycznych: oświetlenie rynku oraz zasilanie urządzeń funkcjonalnych rynku. Celem głównym projektu jest rozwój społeczno-gospodarczy poprzez ochronę i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego regionu do wzrostu aktywności społecznej i rozwoju turystyki.

Rewitalizacja wraz z przebudową i wykonaniem utwardzenia terenu Placu Brodowicza w Choroszczy

Okres realizacji: 19.07.2018 r.- 29.11.2019 r.

Źródło finansowania: Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa VIII. Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej, Działanie 8.5 Rewitalizacja

Wartość projektu: 1 850 000,00 PLN

Dofinansowanie: 1 294 999,99 PLN, 185 000,00 zł. – środki krajowe z budżetu państwa

W ramach projektu zostanie zmodernizowany plac przed budynkiem Miejsko-Gminnego Centrum Kultury w Choroszczy, co wpłynie na jego funkcjonalność i dostępność dla mieszkańców.

Budowa budynku świetlicy wiejskiej na dz. nr geod. 97/11 w Zaczerlanach, Gmina Choroszcz

Okres realizacji: 06.04.2018 r.- 29.11.2019 r.

Źródło finansowania: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

Wartość projektu: 993 324,14 PLN

Dofinansowanie: 286 032,00 PLN

Świetlica wiejska w Zaczerlanach będzie budynkiem parterowym bez podpiwniczenia. Obiekt będzie posiadał: wiatrołap, salę świetlicy, wc damski, wc męski, hol, korytarz, magazyn, szatnię obsługi z wc, umywalnię, natrysk, kuchnię, zmywalnię, rozdzielnię kelnerską, pomieszczenie dostaw oraz magazyn brudnych pojemników.

Budowa placów zabaw wraz z siłownią zewnętrzną na części dz. ewid. nr 656/41 ul. J. Słowackiego, dz. ewid. nr 656/33 ul. Powstania Styczniowego, dz. ewid. nr 100/21, 1629 Al. Niepodległości

Okres realizacji: 2018 r.

Źródło finansowania: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, Poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

Wartość projektu: 99 200,00 PLN

Dofinansowanie: 51 317,00 PLN

W ramach zadania zostały wykonane trzy place zabaw.

Gmina Dobrzyniewo Duże

Przebudowa budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Obrubniki

Okres realizacji: 01.01.-31.12.2018 r.

Źródło finansowania: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Wartość projektu: 249 550,00 PLN

Dofinansowanie: 84 293,00 PLN

Projekt obejmował Wykonanie pokrycia dachowego z blachy powlekanej oraz systemu rynnowego. Przebudowa zaplecza świetlicy: sufit i ściany wykończone płytą GK, malowane, warstwa samopoziomująca pod płytki gresowe, wymiana stolarki drzwiowej i balustrady tarasowej. Wykonanie instalacji c.o. wraz z piecem. Modernizacja instalacji elektrycznej.

Termomodernizacja z rozbudową instalacji c.o. budynku Wiejskiego Domu Kultury w Pogorzalkach

Okres realizacji: 2018 r.

Źródło finansowania: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Wartość projektu: 179 580,00 PLN

Dofinansowanie: 84 293,00 PLN

Projekt obejmował swym zakresem wykonanie docieplenia cokołu, ścian nadziemna całego budynku, wymianie drzwi i okien, wykonanie instalacji c.o. na pierwszym piętrze budynku.

Gmina Juchnowiec Kościelny

Budowa parku rekreacyjnego w Śródlesiu

Okres realizacji: 27.11.2017 r. – 30.11.2018 r.

Źródło finansowania: PROW 2014-2020

Wartość ogółem: 368 860,11 PLN

Koszty kwalifikowalne: 299 886,27 PLN

Dofinansowanie: 190 817,00 PLN

W ramach planowanej operacji zostanie stworzone miejsce aktywnego wypoczynku w miejscowości Śródlesie w celu promocji i rozwijania aktywnego trybu życia społeczności lokalnej. Realizowane przedsięwzięcie przewiduje: wytyczenie ścieżek rekreacyjnych, montaż elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery, drewniany podest, grill wolnostojący, urządzenia placu zabaw i siłowni zewnętrznej), altanę i boisko. Projekt realizowany będzie w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Niezależnych Inicjatyw NASZA NATURA. W ramach współpracy planowane jest przeprowadzenie cyklu ekologicznych zajęć edukacyjnych na łonie natury. Przewidywany czas spotkań to 1,5 h (2 h lekcyjne) w grupach 10 osobowych. Partner projektu nie wnosi finansowego wkładu w realizację niniejszej operacji. Bezpośrednią grupą docelową projektu są: dzieci, młodzież wsi Śródlesie, miłośnicy przyrody oraz inni mieszkańcy okolicznych wsi, a także wszyscy potencjalni goście parku.

Przebudowa budynku świetlicy wiejskiej w Dorożkach

Okres realizacji: 11.05.2018 – 30.09.2019 r.

Źródło finansowania: PROW 2014-2020

Wartość ogółem: 375 034,58 PLN

Koszty kwalifikowalne: 150 000,00 PLN

Dofinansowanie: 79 500,00 PLN

W wyniku realizacji operacji osiągnięty zostanie następujący cel: Zaspokojenie potrzeb kulturalnych i społecznych mieszkańców wsi Dorożki poprzez rozbudowę świetlicy wiejskiej. Realizacja operacji wpłynie na poprawę jakości i standardu życia lokalnej społeczności. W ramach projektu planowane jest ocieplenie budynku świetlicy bezspoinowym systemem ocieplania w celu zmniejszenia strat ciepła. Tak ocieplone budynki charakteryzują się zredukowanym zapotrzebowaniem na zużycie energii, niezbędnej do ogrzania pomieszczeń, poprawionym komfortem cieplnym oraz estetycznym i trwałym wyglądem zewnętrznym budynku. Dodatkowo, docieplenie ścian zmniejsza ilość emitowanego do atmosfery dwutlenku węgla, czyli przyczynia się do poprawy stanu środowiska.

Gmina Łapy

Wdrożenie usprawnień organizacyjnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łapach

Beneficjent: Gmina Łapy/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Okres realizacji: 01.03.2017 r. – 31.03.2018 r.

Źródło: POWER

Wartość projektu: 359 225,00 PLN

Dofinansowanie 359 225,00 PLN

Celem głównym projektu jest wdrożenie usprawnień organizacyjnych polegających na oddzieleniu pracy administracyjnej od pracy socjalnej oraz usług socjalnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łapach w okresie od 01.03.2017 r. do 31.03.2018 r. Wsparciem w ramach projektu objęty jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach oraz jego pracownicy. Realizacja takich zadań jak: opracowanie procedury wdrożenia zmiany funkcjonowania MOPS w Łapach, wdrożenie w MOPS nowego modelu funkcjonowania jednostki, realizacja pracy socjalnej i usług socjalnych przyczyni się do osiągnięcia celu głównego. W sektorze MOPS zostaną wyodrębnione 4 zespoły: ds. pierwszego kontaktu, ds. pracy socjalnej, ds. usług socjalnych i świadczeń przyznawanych decyzją. Dzięki temu nastąpi poprawa obsługi osób zgłaszających się po pomoc w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, jak też zmiana wizerunku ośrodka w społeczności lokalnej.

Gmina Zabłudów

Przebudowa Świetlicy Wiejskiej w Ostrówkach

Okres realizacji: 06.12.2017 – 30.11.2018

Źródło finansowania: Europejski Funduszu Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Wartość ogółem: 149 978,61 PLN

Dofinansowanie: 95 431,00 PLN

Projekt realizowany będzie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 w ramach poddziałania: „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego Programem w zakresie budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej. Planowane do realizacji prace swym zakresem obejmują wykonanie robót rozbiórkowych, murowych, żelbetowych, betonowych, wykonanie więźby dachowej wraz z pokryciem dachu, stolarki zewnętrznej i wewnętrznej, tynków, posadzek, sufitów, wykończenie ścian a także wykonanie instalacji sanitarnej. W wyniku realizacji operacji zostanie osiągnięty następujący cel: Poprawa jakości życia oraz podniesienie standardu usług kulturalnych mieszkańcom wsi Ostrówki poprzez remont Świetlicy Wiejskiej.

Przebudowa Świetlicy Wiejskiej w Dawidowiczach

Okres realizacji: 29.01.– 30.11.2018 r.

Źródło finansowania: Europejski Funduszu Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Wartość ogółem: 68 516,60 PLN

Dofinansowanie: 42 611,00 PLN

Projekt realizowany będzie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 w ramach poddziałania: „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego Programem w zakresie budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej. Planowane do realizacji prace swym zakresem obejmują wykonanie rozbiórek związanych z dociepleniem budynku świetlicy, docieplenie stropu, cokołu, ścian, przebudowę ganku, położenie okładziny podestu ganku i schodów, opaska. W wyniku realizacji operacji zostanie osiągnięty następujący cel: Poprawa jakości życia oraz podniesienie standardu usług kulturalnych mieszkańców wsi Dawidowicze poprzez remont Świetlicy Wiejskiej.

Remont Świetlicy Wiejskiej w Cieluszkach

Okres realizacji: 04.07.– 31.10.2018 r.

Źródło finansowania: dotacja z budżetu Województwa Podlaskiego

Wartość ogółem: 60 600,00 PLN

Dofinansowanie: 8 749,00 PLN

Projekt zrealizowany został w ramach Programu odnowy województwa podlaskiego na realizację przez gminy zadań istotnych dla sołectw z terenu województwa. Głównym celem zadania były prace remontowo – budowlane budynku świetlicy wiejskiej dotyczące robót elektrycznych na parterze budynku oraz remont korytarza, Sali spotkań i pomieszczenia gospodarczego. Remont zakładał wymianę podłóg, remont ścian oraz renowację sufitów. Z wyremontowanej świetlicy mogą korzystać mieszkańcy sołectwa Cieluszki oraz sąsiednich sołectw. W przyszłości w budynku świetlicy planowane jest utworzenie turystycznego punktu informacyjnego oraz izby regionalnej, z uwagi na fakt, że budynek znajduje się na trasie Podlaskiego Szlaku Bocianiego należącego do Zielonych Szlaków Greenways w Polsce.

ZNÓW AKTYWNI – program na rzecz integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej podopiecznych MOPS w Zabłudowie

Okres realizacji: 23.12.2016 r. – 04.2018 r.

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny

Wartość ogółem: 425 310,75 PLN

Dofinansowanie: 361 510,75 PLN

Celem głównym projektu jest aktywizacja społeczno-zawodowa do końca grudnia 2017 r. 22 osób (10K, 12M) podopiecznych MOPS, zamieszkujących gm. Zabłudów poprzez odpowiednio skonstruowaną ścieżkę reintegracji zapisaną w kontrakcie socjalnym, uwzględniającą instrumenty aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym i zdrowotnym. Projekt realizowany jest w partnerstwie wielosektorowym: instytucja publiczna MOPS Zabłudów i organizacja Białostocka Fundacja Kształcenia Kadr. Gmina Zabłudów jest liderem projektu, w ramach którego wykorzystywane będą instrumenty aktywnej integracji o charakterze: społecznym (poradnictwo psychologiczne, prawne, warsztaty rozwoju osobistego, trening umiejętności społecznych, warsztaty kompetencji pedagogiczno-wychowawczych), zawodowym (kursy, szkolenia, staże, poradnictwo zawodowe); zdrowotnym (udział w programach psychoterapii/programach terapeutycznych dla osób uzależnionych).

CEL 5. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

- ❖ **DZIAŁANIE 5.1. NISKOEMISYJNY PUBLICZNY TRANSPORT MIEJSKI I NIEZMOTORYZOWANY**
  - ❖ **PODDZIAŁANIE 5.1.1. ROZWÓJ NISKOEMISYJNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO I ROWEROWEGO W BOF**
  - ❖ **PODDZIAŁANIE 5.1.2. ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT MIEJSKI W BIAŁYMSTOKU**

1. Projekty finansowane w ramach ZIT z RPOWP 2014-2020

Miasto Białystok (Lider projektu)

Gmina Choroszcz, Gmina Czarna Białostocka, Gmina Dobrzyniewo Duże, Gmina Juchnowiec Kościelny, Gmina Łapy, Gmina Supraśl, Gmina Wasilków, Gmina Zabłudów

Projekt partnerski: Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego i rowerowego w BOF

Okres realizacji projektu: 24.08.2016 r. – 30.04.2020 r.

Całkowita wartość projektu: 159 335 612,90 PLN

Dofinansowanie: 90 382 473,62 PLN

Głównym celem projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój przyjaznych środowisku systemów transportu zbiorowego oraz rowerowego na terenie BOF. Projekt obejmuje swoim zakresem: zakup niskoemisyjnego taboru na potrzeby transportu miejskiego, wyposażenie dróg i ulic w infrastrukturę służącą obsłudze transportu miejskiego (za-

toki, pętle autobusowe) oraz pasażerów (przystanki, wiaty autobusowe), budowę liniowej infrastruktury dla rozwoju niezmotoryzowanego transportu indywidualnego – dróg rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, budowę i przebudowę dróg gminnych i powiatowych, które stanowią jedynie niezbędny uzupełniający element projektu.

Gmina Łapy

Utworzenie centrum przesiadkowego w Łapach (dworzec i teren PKS)

Okres realizacji: 13.03.2014 r. – 31.12.2018 r.

Wartość projektu: 7 517 097,50 PLN

Dofinansowanie: 5 892 654,01 PLN

Nadrzędnym celem projektu jest zwiększenie mobilności mieszkańców Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego (BOF) oraz rozwój niskoemisyjnego publicznego transportu zbiorowego i transportu rowerowego w obsłudze mieszkańców BOF. Projekt dotyczy utworzenia centrum przesiadkowego w Łapach i obejmuje zagospodarowanie terenu w zakresie: utwardzenia placów manewrowych dla autobusów, dróg dojazdowych, placów parkingowych dla pojazdów osobowych, chodników, oświetlenia terenu, zmian kolidujących instalacji, ułożenia instalacji pod teren budowy, budowę wiat przystankowych i wiat dla rowerów, utworzenie terenów zielonych z miejscami oczekiwania dla dzieci, w tym placem zabaw itp.

2. Projekty finansowane spoza ZIT

Miasto Białystok

Poprawa dostępności centrum Białegostoku dla komunikacji miejskiej

Okres realizacji projektu: 20.04.2016 r. – 31.08.2020 r.

Projekt komplementarny do Strategii ZIT BOF z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 (EFRR), Działanie 2.1 Zrównoważony transport miejski

Całkowita wartość projektu: 137 377 169,29 PLN

Wydatki kwalifikowane: 126 199 105,08 PLN

Dofinansowanie: 84 455 651,52 PLN

Projekt zakłada rozbudowę zrównoważonego systemu transportowego w Białymstoku oraz poprawę mobilności mieszkańców Białegostoku i tym samym jego obszaru funkcjonalnego. Zakres rzeczowy projektu obejmuje budowę ul. Sitariskiej, przebudowę ul. 1000-lecia Państwa Polskiego, przebudowę ul. Jurowieckiej w Białymstoku, zakup niskoemisyjnego taboru, systemu informacyjny dla przewozu osób niepełnosprawnych, kampanię promocyjną komunikacji miejskiej oraz poniesienie kosztów związanych z wykupem gruntów, nadzorem inżynierskim oraz promocją projektu.

Rozwój infrastruktury transportu miejskiego w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 29.08.2016 r. – 31.12.2019 r.

Projekt komplementarny do Strategii ZIT BOF z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 (EFRR), Działanie 2.1 Zrównoważony transport miejski

Całkowita wartość projektu: 161 658 471,87 PLN

Wydatki kwalifikowane: 123 795 286,79 PLN

Dofinansowanie: 105 225 993,75 PLN

Projekt ma na celu stworzenie atrakcyjnej oferty przewozowej, tak aby mieszkańcy zarówno Białegostoku, jak i gmin ościennych rezygnowali z transportu indywidualnego na korzyść miejskiego transportu zbiorowego podczas odbywania podróży. Realizacja niniejszego przedsięwzięcia wpłynie na poprawę jakości i atrakcyjności transportu miejskiego. Projekt polega na rozbudowie podstawowego układu drogowego miasta, po którym porusza się komunikacja miejska. Przebudowie będzie towarzyszyła realizacja działań służących uprzywilejowaniu autobusów w ruchu. Zakres rzeczowy projektu obejmuje budowę ulicy łączącej ul. Elewatorską z miejscowością Porosły (w granicach miasta); budowę wlotu drogi z Hryniewicz do ul. K. Ciołkowskiego; budowę ul. Gminnej; przebudowę ul. Produkcyjnej; przebudowę ul. Klepackiej wraz z budową tunelu; przebudowę ul. K. Pułaskiego (od przejazdu kolejowego do granicy miasta); przebudowę ul. A. Mickiewicza. Działaniami infrastrukturalnym będzie towarzyszył zakup niskoemisyjnego taboru oraz budowa infrastruktury na potrzeby pasażerów komunikacji miejskiej, w tym: rozbudowa systemu dynamicznej informacji pasażerskiej, zakup biletomatów stacjonarnych i w autobusach, wymiana systemu karty miejskiej, utworzenie P&R na ul. Kawaleryjskiej, wprowadzenie nowoczesnego systemu kontroli biletowej i windykacji oraz modernizacja systemu poboru opłat.

Intermodalny węzeł komunikacyjny w Białymstoku (centrum przesiadkowe wraz z korytarzami publicznego transportu zbiorowego)

Okres realizacji: 29.08.2016 r. – 30.09.2021 r.

Projekt komplementarny do Strategii ZIT BOF z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 (EFRR), Działanie 2.1 Zrównoważony transport miejski

Całkowita wartość projektu: 183 008 630,30 PLN

Wydatki kwalifikowane: 170 530 293,74 PLN

Dofinansowanie: 135 102 251,30 PLN

Przedmiotem projektu jest rozwój transportu miejskiego zintegrowanego z komunikacją kolejową i regionalną autobusową oraz poprawa mobilności mieszkańców Białegostoku i jego obszaru funkcjonalnego.

Zakres projektu:

- budowa centrum przesiadkowego w Białymstoku w okolicy dworców PKP i PKS,
- budowa/przebudowa układu drogowego wokół centrum (przebudowa ul. Św. Rocha, przebudowa ul. Bohaterów Monte Cassino, budowa „Nowej Łomżyńskiej”, przebudowa ul. Mikołaja Kopernika, przebudowa ul. Łomżyńskiej, budowa ul. Młynowej),
- zakup 20 szt. niskoemisyjnego taboru.

❖ **DZIAŁANIE 5.2. POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ I OGRANICZANIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA**

- ❖ **PODDZIAŁANIE 5.2.1. WZROST EFEKTYWNOŚCI GOSPODAROWANIA ENERGIĄ W ZAKRESIE OŚWIETLENIA ULICZNEGO**
- ❖ **PODDZIAŁANIE 5.2.2. ROZWÓJ ENERGETYKI OPARTEJ NA OZE**
- ❖ **PODDZIAŁANIE 5.2.3. PODNIESIENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ BUDYNKÓW**
- ❖ **PODDZIAŁANIE 5.2.4. MODERNIZACJA I ROZBUDOWA SYSTEMU SIECI CIEPLNYCH**
- ❖ **PODDZIAŁANIA 5.2.5. MODERNIZACJA INDYWIDUALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII CIEPLNEJ LUB ELEKTRYCZNEJ**

1. Projekty finansowane w ramach ZIT z RPOWP 2014-2020

Miasto Białystok

Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w Białymstoku

Okres realizacji projektu: 28.03.2017 r. – 31.12.2019 r.

Całkowita wartość projektu: 8 728 663,77 PLN

Wydatki kwalifikowalne: 8 052 994,94 PLN

Dofinansowanie UE (85%): 6 845 045,69 PLN

Głównym celem projektu jest poprawa jakości poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie Miasta Białystok, w szczególności poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie emisji szkodliwych pyłów i gazów (w tym CO₂) pochodzących z domowych pieców grzewczych w ramach tzw. niskiej emisji. Realizacja projektu zakłada działania związane z ochroną jakości powietrza, z ograniczaniem tzw. niskiej emisji na terenie miasta poprzez zaprojektowanie i montaż:

- instalacji kolektorów słonecznych wytwarzających energię ciepłą na potrzeby przygotowania ciepłej wody użytkowej w 225 indywidualnych gospodarstwach domowych,
- kotłów gazowych wytwarzających energię ciepłą na potrzeby ogrzewania budynku oraz przygotowanie ciepłej wody użytkowej w 225 indywidualnych gospodarstwach domowych.

Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych w wyniku realizacji projektu wynosi 2 644,21 MgCO₂. Beneficjentem ostatecznym w projekcie, są mieszkańcy Białegostoku – właściciele budynków jednorodzinnych położonych na terenie miasta Białegostoku.

Gmina Czarna Białostocka

Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w gminie Czarna Białostocka

Okres realizacji: 22.07.2016 r. – 30.03.2019 r.

Wartość projektu: 2 472 041,50 PLN

Dofinansowanie: 1 839 446,06 PLN

Celem realizacji projektu jest ograniczenie emisji szkodliwych pyłów i gazów pochodzących z domowych pieców grzewczych w ramach tzw. niskiej emisji poprzez budowę 159 szt. mikroinstalacji prosumenckich wykorzystujących odnawialne źródła energii w gospodarstwach indywidualnych tj. zakup i montaż instalacji solarnych dla mieszkańców Gminy Czarna Białostocka.

Gmina Dobrzyniewo Duże

Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w gminie Dobrzyniewo Duże

Okres realizacji: 01.12.2016 r. – 30.03.2018 r.

Wartość ogółem: 2 367 030,11 PLN

Wydatki kwalifikowalne: 2 177 000,10 PLN

Dofinansowanie: 1 850 450,07 PLN

Celem realizacji projektu jest ograniczenie emisji szkodliwych pyłów i gazów pochodzących z domowych systemów grzewczych w ramach tzw. niskiej emisji poprzez zakup i montaż instalacji solarnych dla mieszkańców gminy Dobrzyniewo Duże. Celem bezpośrednim projektu jest rozwój infrastruktury energii odnawialnej na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże. Projekt zakłada zakup i montaż 190 instalacji solarnych, wykorzystujących rozproszone promienie słoneczne do podgrzewania wody użytkowej na potrzeby indywidualnych gospodarstw domowych. Bezpośrednią grupą docelową jest 717 osób z Gminy Dobrzyniewo Duże zamieszkujących 190 gospodarstw domowych wyposażonych w instalacje solarne.

Gmina Juchnowiec Kościelny

Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w gminie Juchnowiec Kościelny

Okres realizacji: 02.01.2017 r. – 31.05.2018 r.

Wartość ogółem: 1 322 841,60 PLN

Wydatki kwalifikowalne: 1 217 034,64 PLN

Dofinansowanie: 974 240,36 PLN

Projekt będzie polegał na montażu odnawialnych źródeł energii wykorzystujących energię słoneczną do instalacji służących podgrzewaniu ciepłej wody użytkowej (kolektory słoneczne) na potrzeby gospodarstw domowych u prywatnych mieszkańców gminy Juchnowiec Kościelny. Przewiduje się montaż instalacji solarnych dla 133 gospodarstw domowych, tj. mikroinstalacji prosumenckich.

Gmina Turośń Kościelna

Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w Gminie Turośń Kościelna

Okres realizacji: 27.02.2017 r. – 14.09.2018 r.

Wartość ogółem: 6 888 382,96 PLN

Dofinansowanie: 5 271 600,31 PLN

Głównym celem projektu jest ograniczenie zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy Turośń Kościelna. Cel ten osiągnięty zostanie poprzez wykonanie 372 instalacji OZE w budynkach mieszkalnych w gminie Turośń Kościelna, co znajduje odzwierciedlenie we wskaźniku produktu „Liczba gospodarstw domowych, w których zmodernizowano indywidualne źródła energii cieplnej lub elektrycznej” o wartości 372 szt. Wykonane zostaną instalacje: - fotowoltaiczne - 59 kpl.; - kolektorów słonecznych - 275 kpl.; - gruntowych pomp ciepła - 38 szt. Całość energii produkowanej przez instalacje OZE wykorzystywana będzie wyłącznie na cele bytowe w gospodarstwach domowych objętych projektem. Instalacje współpracować będą z instalacjami energetycznymi istniejącymi w budynkach objętych projektem. Ponadto, wyposażone zostaną w systemy monitoringu, gromadzenia i przesyłania informacji o parametrach pracy. Planowane do montażu urządzenia będą odporne na zmiany klimatyczne i niekorzystne warunki atmosferyczne.

Gmina Wasilków

Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w gminie Wasilków

Okres realizacji: 29.09.2017 r. – 10.08.2018 r.

Wartość ogółem: 1 245 979,48 PLN

Wydatki kwalifikowalne: 1 088 191,78 PLN

Dofinansowanie: 924 963,01 PLN

Projekt będzie polegał na montażu odnawialnych źródeł energii wykorzystujących energię słoneczną do instalacji służących podgrzewaniu ciepłej wody użytkowej (kolektory słoneczne)

na potrzeby gospodarstw domowych u prywatnych mieszkańców gminy Wasilków. Przewiduje się montaż instalacji solarnych dla 101 gospodarstw domowych, tj. mikroinstalacji prosumenckich.

2. Projekty finansowane spoza ZIT

Gmina Czarna Białostocka

Termomodernizacja budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej przy ul. Czajkowskiego w Czarnej Białostockiej

Okres realizacji: 10.05.2015 r. – 05.02.2018 r.

Źródło finansowania: Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej V Gospodarka niskoemisyjna, Działanie 5.3 Efektywność energetyczna w sektorze mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej Poddziałanie 5.3.1 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych w tym budownictwo komunalne.

Wartość projektu: 799 323,41 PLN

Dofinansowanie: 679 424,88 PLN

Cele ogólne projektu to:

- poprawa jakości powietrza;
- ograniczenie emisji szkodliwych pyłów w ramach tzw. niskiej emisji;
- wprowadzenie źródła OZE.

Cele szczegółowe projektu to:

- podniesienie efektywności energetycznej obiektu użyteczności publicznej wyrażone ilością zaoszczędzonej energii cieplnej i elektrycznej;
- zmniejszenie emisji polutenów do środowiska naturalnego wyrażone ilością szacowanego rocznego spadku emisji gazów cieplarnianych w tonach równoważnika CO₂/rok;
- redukcja kosztów ogrzewania mierzona zmniejszeniem opłaty rocznej za c.o. i c.w.u.

Gmina Łapy

Poprawa jakości powietrza poprzez montaż instalacji OZE na budynku Szkoły w Płonce Kościelnej

Okres realizacji: 15.03.2017 r. – 31.12.2018 r.

Źródło dofinansowania: RPOWP 2014-2020, EFRR

Wartość projektu: 231 060,00 PLN

Dofinansowanie: 157 747,50 PLN

Przedmiotem projektu jest budowa instalacji fotowoltaicznej do produkcji energii elektrycznej, na własne potrzeby Zespołu Szkół w Płonce Kościelnej. Zwiększenie udziału rozproszonej produkcji energii ze źródeł odnawialnych poprzez instalację OZE na obiekcie. Celem szczegółowym jest zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego obiektu, zmniejszenie kosztów zużycia energii w obiekcie i promocja odnawialnych źródeł energii).

Poprawa jakości powietrza na terenie gminy Łapy poprzez instalacje kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych

Okres realizacji: 15.03.2017 r. – 31.12.2018 r.

Źródło dofinansowania: RPOWP 2014-2020, EFRR

Wartość projektu: 1 259 847,98 PLN

Dofinansowanie: 839 395,11 PLN

Przedmiotem projektu jest montaż instalacji kolektorów słonecznych, ogniw fotowoltaicznych oraz instalacji hybrydowych na terenie Gminy Łapy na budynkach mieszkalnych. W ramach projektu zostaną zamontowane następujące instalacje: kolektory słoneczne 24 szt. oraz ogniwa fotowoltaiczne - 48 szt. łącznie na 49 nieruchomościach (w tym 20 lokalizacji na terenach wiejskich), przy czym na 23 nieruchomościach będą zainstalowane tzw. instalacje hybrydowe, które obejmują montaż kolektora słonecznego i ogniw fotowoltaicznych. Instalacje będą typu on-grid. Wytwarzana energia będzie przeznaczona na użytek własny mieszkańców.

Gmina Turośń Kościelna

Termomodernizacja świetlicy wiejskiej w Turośni Kościelnej

Okres realizacji: 01.07.2017 r. – 31.08.2018 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość ogółem: 885 685,82 PLN

Dofinansowanie: 496 464,09 PLN

Projekt jest realizowany w Gminie Turośń Kościelna, w województwie podlaskim, w powiecie białostockim. Celem projektu jest poprawa efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej oraz lokali mieszkalnych poprzez ich modernizację w Gminie Turośń Kościelna. Projekt w sposób istotny zmniejszy wydatki ponoszone na ogrzewanie budynków co w sposób bezpośredni przeniesie się na oszczędności Gminy Turośń Kościelna i w sposób pośredni wpłynie korzystnie na mieszkańców. Osiągnięcie celu głównego mierzona będzie przez wskaźnik: Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok].

Montaż odnawialnych źródeł energii na obiektach użyteczności publicznej w Gminie Turośń Kościelna

Okres realizacji: 20.11.2018 r. – 30.06.2019 r.

Źródło finansowania: RPOWP 2014-2020

Wartość ogółem: 1 204 908,00 PLN

Dofinansowanie: 871 393,50 PLN

Celem projektu jest: Zwiększony udział rozproszonej energii ze źródeł odnawialnych na terenie obiektów użyteczności publicznej w Gminie Turośń Kościelna. Zakres rzeczowy projektu obejmuje prace instalacyjne (instalacja 27kWp, instalacja 40kWp, instalacja 30kWp, pompa gruntowa+ klimakonwektory (20PC G-K), pompa gruntowa+ klimakonwektory (16PC G-K), pompa gruntowa+ ogrzewanie podłogowe (20PC G-P), pompa powietrze-powietrze (14PC P-P), pompa powietrze-powietrze (10PC P-P)). Instalacje będą typu on-grid. Wytwarzana energia będzie przeznaczona na użytek własny Gminy Turośń Kościelna.

❖ DZIAŁANIE 5.3. GOSPODARKA WODNO-KANALIZACYJNA

1. Projekty finansowane spoza ZIT

Gmina Dobrzyniewo Duże

Przebudowa stacji uzdatniania wody we wsi Bohdan wraz z budową paneli fotowoltaicznych oraz budowa przydomowej biologicznej oczyszczalni ścieków dla budowy świetlicy wiejskiej we wsi Bohdan

Okres realizacji: 07.2016 r. – 07.2019 r.

Źródło finansowania: PROW 2014-2020

Wartość projektu: 886 237,79 PLN

Dofinansowanie: 563 913,00 PLN

Przebudowa SUW Bohdan w celu wyeliminowania problemów związanych z niedoborami wody w rejonie zasilanym przez stację, montaż paneli fotowoltaicznych aby znacząco obniżyć koszty eksploatacyjne rozbudowanej SUW, budowa biologicznej przydomowej oczyszczalni ścieków dla budynku świetlicy wiejskiej we wsi Bohdan aby uregulować gospodarkę ściekową oraz obniżyć koszty związane z wywozem nieczystości płynnych, tym samym wpisuje się w cele PROW podnosząc jakość życia mieszkańców oraz przyczynia się do polepszenia warunków życia wraz z podniesieniem atrakcyjności gospodarczej regionu.

Budowa stacji SUW typu hydrofiltra wraz z instalacją paneli fotowoltaicznych oraz Budowa Przydomowej oczyszczalni ścieków dla szkoły podstawowej w Odrubnikach

Okres realizacji: 07.2016 r. – 07.2019 r.

Źródło finansowania: PROW 2014-2020

Wartość ogółem: 1 233 690 PLN

Dofinansowanie: 784 996,00 PLN

Budowa SUW typu hydrofiltr we wsi Odrubniki w celu wyeliminowania problemów związanych z niedoborami wody w rejonie zasilania przez stację, montaż paneli fotowoltaicznych aby znacząco obniżyć koszty eksploatacyjne rozbudowanej SUW, budowa biologicznej przydomowej oczyszczalni ścieków dla budynku Szkoły Podstawowej we wsi Odrubniki aby uregulować gospodarkę ściekową oraz obniżyć koszty związane z wywozem nieczystości płynnych.

Gmina Juchnowiec Kościelny

Przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody w Juchnowcu Kościelnym wraz z rozbudową kanalizacji sanitarnej w Ignatkach

Okres realizacji: 31.10.2017 r. – 28.02.2019 r.

Źródło finansowania: PROW 2014-2020

Wartość ogółem: 3 771 757,87 PLN

Koszty kwalifikowalne: 2 980 505,80 PLN

Dofinansowanie: 1 896 496,00 PLN

Celem projektu jest poprawa warunków życia mieszkańców gminy Juchnowiec Kościelny poprzez wykonanie przebudowy i rozbudowy stacji uzdatniania wody w Juchnowcu Kościelnym oraz rozbudowy kanalizacji sanitarnej w Ignatkach. Zakres w jakim operacja będzie realizowana to: budowa ok. 1 km systemu kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych w miejscowości Ignatki (ul. Sosnowa, Jagodowa, Wspólna) oraz przebudowa stacji uzdatniania wody w Juchnowcu Kościelnym. Liczba planowanych odbiorców operacji, korzystających z ulepszonej infrastruktury wodociągowej to ok. 11 tys. Mieszkańców, zaś z infrastruktury kanalizacyjnej - 54.

Gmina Supraśl

Budowa stacji uzdatniania wody wraz z budową sieci wodociągowej dla wsi Sokołda i Pod-sokołda oraz budowa przydomowej oczyszczalni ścieków dla świetlicy wiejskiej w Sokołdzie

Okres realizacji: 23.07.2018 r. – 30.06.2020 r.

Źródło finansowania: PROW 2014-2020

Wartość ogółem: 1 616 118,55 PLN

Dofinansowanie: 1 028 335,00 PLN

Projekt obejmuje budowę przydomowej oczyszczalni ścieków dla świetlicy wiejskiej w Sokołdzie, budowę wodociągu o długości 2,4 km, ujęcie wody i stację uzdatniania wody w Sokołdzie.

Gmina Zabłudów

Przebudowa i rozbudowa systemu wodno-kanalizacyjnego w gminie Zabłudów – etap III

Okres realizacji: 31.10.2017 r. – 31.05.2019 r.

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Wartość ogółem 3 121 763,48 PLN

Dofinansowanie 1 614 941,00 PLN

Projekt realizowany będzie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 w ramach działania: „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich”, Poddziałania: Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii, z zakresu Gospodarka wodno-ściekowa. W ramach projektu podjęte zostaną działania inwestycyjne mające na celu rozbudowę z przebudową stacji uzdatniania wody w Zabłudowie, przebudowę przepompowni ścieków ze zbiornikiem uśredniającym, budowę sieci wodociągowej wydatkującej na odcinku 1,947 km oraz montaż agregatu prądotwórczego na Oczyszczalni Ścieków w Zabłudowie. W wyniku realizacji operacji osiągnięty zostanie następujący cel: Poprawa warunków życia mieszkańców oraz powadzenia działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.

CEL 6. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

❖ DZIAŁANIE 6.1. ROZWÓJ KLUCZOWYCH POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH

Projekty finansowane spoza ZIT

Miasto Białystok

Budowa DW 669 w Białymstoku na odcinku od skrzyżowania Al. Jana Pawła II z ul. Narodowych Sił Zbrojnych (DW676/DW 669) do ul. Ciołkowskiego (DW 678)

Okres realizacji projektu: 29.07.2016 r. - 27.08.2018 r.

Źródło dofinansowania: Program Operacyjny Polska Wschodnia

Wartość projektu: 322 906 584,69 PLN

Dofinansowanie: 266 871 855,25 PLN

Głównym celem jest zwiększenie wewnętrznej dostępności komunikacyjnej Białegostoku i jego obszaru funkcjonalnego, a także lepsza integracja dróg wojewódzkich przebiegających

przez Białystok z siecią dróg krajowych i TENT. Celem szczegółowym będzie poprawa zewnętrznej dostępności transportowej Białegostoku, odciążenie centrum miasta, poprawa jakości i standardu infrastruktury drogowej, ograniczenie hałasu i wibracji, zmniejszenie ilości zanieczyszczeń, skrócenie czasu przejazdu, poprawa komfortu podróżowania, zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów, zmniejszenie uciążliwości transportu.

Przebudowa DW 678 w Białymstoku na odcinku od skrzyżowania ul. Ciołkowskiego z ul. Mickiewicza do skrzyżowania ul. Ciołkowskiego z ul. Sulika (DK 65)

Okres realizacji projektu: 25.07.2016 r. - 23.07.2018 r.

Źródło dofinansowania: Program Operacyjny Polska Wschodnia

Wartość projektu: 108 987 494,34 PLN

Dofinansowanie: 79 781 085,00 PLN

Głównym celem jest poprawa efektywności funkcjonowania układu transportowego Białegostoku i jego obszaru funkcjonalnego oraz poprawa zewnętrznej dostępności transportowej Białegostoku, poprawa bezpieczeństwa ruchu, poprawy jakości i standardu infrastruktury, ograniczenie hałasu, zmniejszenie ilości zanieczyszczeń, skrócenie czasu przejazdu oraz poprawa komfortu podróżowania, zmniejszenie kosztów eksploatacji.

Przebudowa DK 8 na odcinku od granicy miasta Białystok do węzła Porosły (DK 8) oraz przebudowa DW 676 na odcinku od skrzyżowania Al. Jana Pawła II z ul. Narodowych Sił Zbrojnych w Białymstoku (DW 676/DW 669) do węzła Porosły (DK 8) – wyprowadzenie ruchu w kierunku S8

Okres realizacji projektu: 01.10.2017 r. - 31.08.2019 r.

Źródło dofinansowania: Program Operacyjny Polska Wschodnia

Wartość projektu: 203 454 999,99 PLN

Dofinansowanie: 172 582 831,41 PLN

Główny cel: poprawa efektywności funkcjonowania układu transportowego Białegostoku i jego obszaru funkcjonalnego. Zostanie on osiągnięty poprzez realizację celów pośrednich projektu:

- poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej Białegostoku i jego obszaru funkcjonowania,
- poprawa poziomu bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego oraz pieszych,
- poprawa jakości i standardu informacji drogowej,
- ograniczenie hałasu i wibracji związanych z transportem,
- zmniejszenie ilości zanieczyszczeń w postaci pyłów i emisji spalin,
- skrócenie czasu przejazdu oraz poprawa komfortu podróżowania,
- zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów samochodowych,
- zmniejszenie uciążliwości transportu dla mieszkańców.

Gmina Czarna Białostocka

Budowa drogi powiatowej Nr 1426B Chmielnik - Łapczyn - Brzozówka Strzelecka - Przewalanka - droga krajowa Nr 8

Okres realizacji projektu: 22.07.2016 r. - 22.07.2018 r.

Źródło dofinansowania: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Wartość projektu: 5 967 534,99 PLN

Dofinansowanie: 2 673 405,44 PLN

Celem zrealizowanego projektu była poprawa jakości życia mieszkańców wsi Chmielnik, Łapczyn, Zamczysk, Brzozówka Strzelecka, Brzozówka Koronna, Brzozówka Ziemiańska i Przewalanka poprzez budowę drogi powiatowej Nr 1426B, prowadzącej do drogi krajowej Nr 8. Efektem rzeczowym operacji jest wybudowanie 5,75 km drogi powiatowej.

Gmina Choroszcz

Przebudowa ulicy Granicznej w Klepaczach

Okres realizacji projektu: 2018 r.

Źródło dofinansowania: dotacja Miasta Białystok

Wartość projektu: 2 443 841,98 PLN

Dofinansowanie: 1 212 695,99 PLN

Projekt objął zakresem przebudowę ulicy, która stanowi część układu komunikacyjnego łączącego dzielnicę Starosielce w gm. Białystok oraz miejscowość Klepacze w gm. Choroszcz.

Gmina Dobrzyniewo Duże

Przebudowa drogi gminnej - ulica Żwirowa w Dobrzyniewie Dużym

Okres realizacji projektu: 06.2018 r. - 11.2018 r.

Źródło dofinansowania: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Wartość projektu: 765 117,48 PLN

Dofinansowanie: 309 877,00 PLN

Celem projektu była poprawa bezpieczeństwa oraz dostępności komunikacyjnej poprzez przebudowę ulicy Żwirowej nr 139504 B w Dobrzyniewie Dużym wraz z budową zjazdów, poboczy oraz odwodnienia w formie rowów, przepustów, zagłębienia typu mulda.

Przebudowa drogi gminnej Nr 139523B - ul. Kościelna oraz część Królewskiej nr 105458B w Nowym Aleksandrowie wraz z przebudową sieci telekomunikacyjnej oraz przebudową sieci gazowej

Okres realizacji projektu: 10.2018 r. – 12.2018 r.

Źródło dofinansowania: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Wartość projektu: 1 030 402,00 PLN

Dofinansowanie: – 334 561,00 PLN

Celem projektu była poprawa bezpieczeństwa oraz dostępności komunikacyjnej poprzez przebudowę ulicy Kościelnej oraz części ulicy Królewskiej w Nowym Aleksandrowie wraz z budową zjazdów, poboczy oraz odwodnienia w formie rowów, przepustów, zagłębienia typu mulda, prefabrykowanym korytem ściekowym.

Gmina Supraśl

Przebudowa drogi gminnej – ul. Rybackiej w Sobolewie

Okres realizacji projektu: 05.07.2018 r.– 28.11.2018 r.

Źródło dofinansowania: Rządowy Program na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej

Wartość projektu: 6 116 054,19 PLN

Dofinansowanie: 2 500 000,00 PLN

W ramach zadania przebudowano ul. Rybacką w Sobolewie na odcinku od ul. Stawowej do ul. Podlaskiej wraz z budową kanalizacji deszczowej i sanitarnej oraz przebudową sieci technicznej.

Gmina Wasilków

Przebudowa ul. Ks. Wacława Rabczyńskiego w Wasilkowie (była droga krajowa Nr 19)

Okres realizacji projektu: 16.04.2018 r. – 10.07.2018 r.

Źródło dofinansowania: budżet państwa

Wartość projektu: 3 021 000,00 PLN

Dofinansowanie: 1 190 000,00 PLN

Przedmiotem projektu była przebudowa ul. Ks. Wacława Rabczyńskiego w Wasilkowie na odcinku od ul. Zajęczej do Świątej Wody. Przebudowywany odcinek jest częścią byłej drogi krajowej Nr 19 i stanowi część lokalnego ciągu komunikacyjnego łączącego miasto Białystok i Wasilków z drogą krajową Nr 19 i Nr 8.

Województwo Podlaskie

W ramach POPW, Działanie 2.2. Infrastruktura drogowa realizowane są projekty przez Województwo Podlaskie, które obejmują gminy Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego:

Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 682 na odcinku Markowszczyzna – Łapy

Okres realizacji projektu: 31.08.2017 r. – 30.07.2019 r.

Źródło dofinansowania: Program Operacyjny Polska Wschodnia

Wartość projektu: 195 429 936,34 PLN

Dofinansowanie: 166 115 445,88 PLN

Projekt polega na rozbudowie drogi wojewódzkiej Nr 682 na odcinku Markowszczyzna – Łapy z budową obwodnic m. Uhowo, Turośń Dolna i Markowszczyzna. Kończy się ona w pobliżu planowanego węzła na trasie przyszłej południowej obwodnicy Białegostoku będącej elementem planowanej S19 (TEN-T węzeł Białystok Księżyno). Inwestycja to kontynuacja Projektu Przebudowa DW678 Białystok-Kleosin wpisującego się w kompleksowe rozwinięcie infrastruktury drogowej BOF. Projekt będzie etapem rozwoju infrastruktury obszaru BOF dopełniającego budowę obwodnic ringu łączącego DK19 i wyprowadzającego ruch z Białegostoku.

Przebudowa DW 685 na odcinku Zabłudów (DK 19) – granica gminy Zabłudów

Okres realizacji projektu: 31.07.2017 r. – 30.07.2019 r.

Źródło dofinansowania: Program Operacyjny Polska Wschodnia

Wartość projektu: 52 473 492,31 PLN

Dofinansowanie: 44 602 468,44 PLN

Projekt obejmuje budowę z rozbudową DW 685 wraz z obiektami inżynierskimi i niezbędną infrastrukturą techniczną na odcinku Zabłudów (DK 19) – granica gminy Zabłudów. Zadanie w całości zlokalizowane jest w powiecie białostockim na terenie gminy Zabłudów należącej do Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego.

Przebudowa DW 676 na odcinku granica miasta Białystok – Supraśl

Okres realizacji projektu: 12.05.2014 r. – 28.02.2019 r.

Źródło dofinansowania: Program Operacyjny Polska Wschodnia

Wartość projektu: 134 691 602,46 PLN

Dofinansowanie: 102 021 157,45 PLN

Projekt obejmuje budowę i rozbudowę DW 676 wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi i niezbędną infrastrukturą techniczną na odcinku Białystok-Supraśl (od Białegostoku przez

Nowodworce, Ogrodniczki, Krasne i Supraśl) wraz z obejściem m. Ogrodniczki i Krasne (estakada). Przedsięwzięcie zlokalizowane jest na terenie województwa podlaskiego w powiecie białostockim w gminach Wasilków i Supraśl.

Przebudowa DW 678 na odcinku Kleosin – Markowszczyzna

Okres realizacji projektu: 06.02.2015 r. – 28.02.2019 r.

Źródło dofinansowania: Program Operacyjny Polska Wschodnia

Wartość projektu: 133 173 436,60 PLN

Dofinansowanie: 112 697 149,35 PLN

Inwestycja to kontynuacja zrealizowanego z Miastem Białystok Projektu Przebudowa DW678 Białystok-Kleosin, który wpisuje się w kompleksowe rozwinięcie infrastruktury drogowej BOF. Będzie dalej etapami kontynuowany w ramach Projektów Województwa Podlaskiego i Miasta Białystok:

- Przebudowa DW682 Markowszczyzna – Łapy;
- Przebudowa DW682/681 Łapy – Roszki Wodźki;
- Przebudowa DW678 od skrzyżowania ul. Ciołkowskiego z ul. Mickiewicza do skrzyżowania ul. Ciołkowskiego z ul. Sulika(DK65);
- Budowa DW 669 w Białymstoku na odcinku od skrzyżowania Al. Jana Pawła II z ul. Narodowych Sił Zbrojnych (DW676/DW 669) do ul. Ciołkowskiego (DW 678) – w ramach projektu jest budowa tzw. Trasa Niepodległości;

Projekt będzie etapem rozwoju infrastruktury obszaru BOF dopełniającego budowę obwodnic/ringu łączącego DK19 poprzez ul. Ciołkowskiego łączącą z Kleosinem i wyprowadzającego znaczący ruch z Białegostoku w stronę Łap i Wysokiego Mazowiecka dalej do DK65 przez Trasę Niepodległości do drogi S8.

W ramach POPW, 3.1. Infrastruktura kolejowa realizowany jest projekt **Prace na linii kolejowej nr 32 na odcinku Białystok - Bielsk Podlaski (Lewki)** przez PKP POLSKIE LINIE KOLEJOWE S.A., które obejmują gminy Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego.

❖ DZIAŁANIE 6.2. BUDOWA PASA STARTOWEGO NA LOTNISKU KRYWLANY

Miasto Białystok

Inwestycja była realizowana w latach 2017-2018. W jej ramach powstała droga startowa o wymiarach 1350 m na 30 m (o nawierzchni utwardzonej z asfaltobetonu) i droga startowa o wymiarach 840 m na 160 m (o nawierzchni trawiastej). Wybudowano także płytę do zawracania samolotów, drogi kołowania, płyty postojowe. Jest także strefa lądowania skoczków spadochronowych oraz niezbędna infrastruktura techniczna wraz z oświetleniem. Koszt inwestycji wyniósł ponad 45 mln zł. Przedsięwzięcie zostało wsparte kwotą 16,1 mln zł z budżetu województwa podlaskiego.

CEL 7. INTEGRACJA STRATEGICZNEGO ZARZĄDZANIA ROZWOJEM BOF

❖ DZIAŁANIE 7.1. INSTYTUCJONALIZACJA WSPÓŁPRACY SAMORZĄDÓW BOF

Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego

Formą instytucjonalizacji współpracy samorządów BOF jest działalność Stowarzyszenia Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego, które w 2018 r. zrealizowało m.in. następujące zadania:

1. W zakresie aktualizacji i monitorowania *Strategii ZIT BOF*
  - 1.1. Przygotowano aktualizację *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020* i przedłożenie dokumentu do zaopiniowania przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego oraz IZ RPOWP.
  - 1.2. Prowadzono działania związane z monitorowaniem i sprawozdawczością z realizacji ZIT w ramach RPOWP 2014-2020 oraz *Strategii ZIT BOF*, w tym:
  - 1.3. Udzielano wsparcia Beneficjentom w przygotowaniu i realizacji projektów konkursowych oraz pozakonkursowych w ramach *Strategii ZIT BOF*, m.in. poprzez wprowadzenie modelu asystentów projektu.
2. W zakresie naboru, oceny i wyboru projektów w ramach *Strategii ZIT BOF*
  - 2.1. Przygotowano propozycje kryteriów wyboru projektów uwzględniających zmiany legislacyjne, postanowienia RPOWP 2014-2020, w tym w zakresie zgodności ze *Strategią ZIT BOF*, celem przedłożenia ich do zatwierdzenia KM RPOWP.
  - 2.2. Udział w przygotowaniu i aktualizacji dokumentacji niezbędnej do ogłoszenia naborów, przeprowadzenia konkursów oraz oceny projektów w ramach alokacji ZIT, wspólnie z IZ RPOWP 2014-2020.
  - 2.3. Udział w IOK w ramach wyżej wymienionych konkursów, w tym prowadzenie sekretariatów Komisji Oceny Projektów w ramach naborów na projekty zintegrowane.
  - 2.4. Dokonywano oceny wniosków o dofinansowanie w zakresie kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 w ramach wyżej wymienionych konkursów (pełna ocena uproszczonych wniosków o dofinansowanie projektów zintegrowanych w ramach etapu preselekcji oraz pełna ocena w ramach konkursu na projekty niezintegrowane w ramach Poddziałania 7.2.2).
  - 2.5. Przygotowano *Harmonogram naboru wniosków o dofinansowanie projektów w trybie konkursowym na 2019 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 (w ramach alokacji ZIT BOF)*.
3. W zakresie komunikacji społecznej i współpracy w ramach realizacji *Strategii ZIT BOF*
  - 3.1. Zorganizowano konferencję pt.: *Jakość życia w miejskich obszarach funkcjonalnych*, której głównym celem była wymiana wiedzy i doświadczeń oraz wypracowanie sposobu działań w zakresie najskuteczniejszych metod podwyższenia jakości życia na obszarach funkcjonalnych miast w Polsce.

- 3.2. Realizowano kampanię informacyjno-edukacyjną Stowarzyszenia BOF pod nazwą Akademia Beneficjenta BOF, w tym organizacja: spotkań informacyjnych, szkoleń/warsztatów, wsparcia w ramach *projekt pipeline*.
  - 3.3. Prowadzono bieżącą aktualizację strony internetowej www.bof.org.pl oraz bieżącą aktualizacją fan page'a SBOF na Facebook'u i Twitterze.
  - 3.4. Opracowano i wydano e- Biuletyn SBOF dotyczący rozwoju BOF, w tym: projektów realizowanych w gminach BOF.
  - 3.5. Opracowano i wydano Biuletyn SBOF dotyczący jakości życia w Białostockim Obszarze Funkcjonalnym.
  - 3.6. Wspólnie z Urzędem Statystycznym w Białymstoku opracowano i wydano Biuletyn Statystyczny pn. Białostocki Obszar Funkcjonalny w latach 2014-2016
  - 3.7. Powołano Lokalną Sieć Współpracy, jako organ doradczo-ekspertski przy SBOF (w zakresie jakości powietrza, na potrzeby realizacji zadań w ramach Partnerskiej Inicjatywy Miast).
  - 3.8. Realizowano bieżącą współpracę z innymi Związkami ZIT.
4. W zakresie zadań wynikających z dotacji w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020
- W 2018 r. realizowano zadania zaplanowane w ramach dotacji otrzymanej na wsparcie podmiotu realizującego Zintegrowane Inwestycje Terytorialne ze środków *Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020*, zgodnie z umową nr DPT/BDG-II/POPT/92/15 z dnia 5 października 2015 roku.
5. W pozostałym zakresie
- 5.1. Urbact / Interreg Europe/ Interreg Europa Środkowa/ Fundusz Norweski/ Program Współpracy Transgranicznej Polska - Białoruś – Ukraina/ Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. W 2018 r. zostały złożone wnioski o dofinansowanie projektów:
    - „LivEn - Smarter Energy for Living” – projekt współfinansowany w ramach Sieci Transferu Programu URBACT III 2014-2020. Projekt został odrzucony na etapie oceny merytorycznej.
    - „STIMA - Strategic Tool for Integrated environmental Management of urban transformations across Central Europe FUAs” - współfinansowanego z programu INTERREG Europa Środkowa 2014-2020. Projekt został odrzucony na etapie oceny merytorycznej.
    - Stowarzyszenie BOF w 2018 r. złożyło deklarację uczestnictwa, w charakterze Partnera (Lider: Valmiera Development Agency, Agencja Rozwoju w Valmiera (Łotwa), partnerzy: Ventspils High Technology Park (Łotwa), Klaipeda Science and Technology Park (Litwa)) do projektu „Live Local – Work Global” w ramach Funduszu Norweskiego. Konkurs jeszcze nie został rozstrzygnięty – do końca 2018 r. ocena projektu nie została zakończona i jest w trakcie.
    - W październiku 2018 roku SBOF, jako Lider projektu, złożył wniosek na dofinansowanie projektu pn. *We open border together* w ramach Programu Współpracy

Transgranicznej Polska - Białoruś - Ukraina 2014-2020. Wniosek przeszedł pozytywną ocenę warunków formalnych i został przekazany do oceny merytorycznej.

- W marcu 2018 roku SBOF złożył wniosek o dofinansowanie pn. „Perły Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego” do konkursu w ramach Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, w ramach Priorytetu 4. Silne organizacje pozarządowe – edycja 2018 r. Projekt otrzymał pozytywną ocenę, jednak nie został dofinansowany ze względu na niewystarczającą pulę środków w konkursie.
- Projekt pn. *Cycling for development, growth and quality of life in European regions (EU CYCLE)* został zaproponowany do dofinansowania ze środków programu Interreg Europe. Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego jest jednym z pięciu europejskich partnerów projektu. Wniosek przeszedł pozytywną ocenę warunków formalnych i został przekazany do oceny merytorycznej.

5.2. „Dobry Zawód – Fajne Życie – popularyzacja kształcenia zawodowego w województwie podlaskim”

Wśród głównych zadań zrealizowanych w ramach projektu w 2018 r. były: organizacja seminariów; organizacja wizyt studyjnych gimnazjalistów u pracodawców i w przedsiębiorstwach; realizacja audycji, programów, artykułów sponsorowanych o charakterze upowszechniającym szkolnictwo zawodowe; rekrutacja szkół gimnazjalnych do projektu; rekrutacja uczniów z klas gimnazjalnych do projektu; realizacja doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów szkół gimnazjalnych; działania promocyjno-medialne.

5.3. Promocja gospodarczo-turystyczna Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego w 2018 r. Wśród głównych zadań zrealizowanych w 2018 r. były: realizacja projektu własnego „Perły BOF-u” mającego na celu wyłonienie unikatowych produktów turystycznych w każdej gminie BOF, ogłoszenie konkursu plastycznego dla dzieci ze szkół podstawowych pt. „Kocham moją miejscowość za...”, opracowanie i wydanie Biuletynu SBOF poświęconego jakości życia w BOF, przeprowadzenie analizy desk research kart turystycznych funkcjonujących w innych miastach w Polsce w celu wyboru korzystnej formy dla „Karty Turysty BOF”, przygotowywanie dokumentacji do ogłoszenia kolejnego przetargu na opracowanie „Planu promocji gospodarczej Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego z elementami promocji turystycznej na lata 2018-2023” i wyłonienie wykonawcy, działania z zakresu public relations.

5.4. Partnerska Inicjatywa Miast – sieć Jakość powietrza

Partnerska Inicjatywa Miast (PIM) to program Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju dotyczący wymiany i promocji wiedzy pomiędzy miastami oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w kształtowanie i realizację polityki miejskiej. Celem głównym inicjatywy jest poprawa warunków rozwojowych oraz wspomaganie zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju polskich miast. Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego jest partnerem w sieci tematycznej: Jakość powietrza. Pracownicy SBOF uczestniczyli w spotkaniach sieci PIM. W ramach PIM utworzone zostało Lokalne Partnerstwo czyli zespół roboczy zrzeszające partnerów zainteresowanych obszarem tematycznym. W 2018 roku odbył się w Stowarzyszeniu BOF dwa spotkania LP: 10.10.2018r. oraz 13.12.2018r. W 2018 roku trwały prace nad dokumentem Miejskiej Inicjatywy Działania zawierającym

konkretne rozwiązania dla zidentyfikowanych wcześniej wyzwań i problemów lokalnych przyczyniających się do rozwoju BOF.

5.5. Grupa Zakupowa Energii.

Wśród głównych zadań realizowanych w 2018 r. znalazło się przygotowanie nowego projektu *Porozumienia międzygminnego w sprawie wspólnego realizowania postępowania w przedmiocie udzielenia zamówienia publicznego na zakup energii elektrycznej oraz usługi dystrybucji energii elektrycznej w ramach Grupy Zakupowej Członków Stowarzyszenia wchodzących w skład Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego* oraz działania związane z przystąpieniem do *Porozumienia* oraz uczestnictwem gmin BOF w Grupie Zakupowej Energii (np. uchwały rad gmin, wyznaczenie osób odpowiedzialnych, rozpoczęcie procedury monitoringowej).

5.6. „SYNERGIA DO KWADRATU”

Od stycznia 2018 r. realizowany jest projekt pn. „SYNERGIA DO KWADRATU” – *Model poprawy funkcjonowania systemu przeciwdziałania i ograniczania skutków występowania zjawisk ekstremalnych na terenie Aglomeracji Opolskiej i Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2018-2023*”. W ramach działań odbyły się m.in. spotkania z przedstawicielem każdej gminy, na którym to jednym z elementów była ankieta dotycząca wyposażenia gminy na wypadek wystąpienia zagrożenia oraz ogólny stan przygotowania jednostek samorządu terytorialnego na wypadek występowania skutków zjawisk ekstremalnych.

❖ DZIAŁANIE 7.2. DOKUMENTY STRATEGICZNE BOF

W 2018 roku ogłoszono zamówienie publiczne na opracowanie *Planu promocji gospodarczej Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego z elementami promocji turystycznej na lata 2018-2023*. Wykonawca został wyłoniony 25 stycznia 2019 roku i została podpisana umowa na realizację dokumentu.

W ramach Partnerskiej Inicjatywy Miast – Sieć Jakość Powietrza w 2018 roku trwały prace nad dokumentem Miejskiej Inicjatywy Działania dla białostockiego Obszaru Funkcjonalnego.

W 2018 roku w ramach projektu . „SYNERGIA DO KWADRATU” – *Model poprawy funkcjonowania systemu przeciwdziałania i ograniczania skutków występowania zjawisk ekstremalnych na terenie Aglomeracji Opolskiej i Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2018-2023*” opracowano Raport pn. *Model poprawy funkcjonowania systemu przeciwdziałania i ograniczania skutków występowania zjawisk ekstremalnych na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2018-2023*. Raport ten będzie służył między innymi do opracowania Studium koncepcyjnego projektu „Synergia do kwadratu”.

Wnioski

Opracowanie *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020* było warunkiem koniecznym wdrażania instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne to narzędzie wprowadzone przez Komisję Europejską w celu skuteczniejszego i efektywniejszego wydatkowania funduszy europejskich w latach 2014-2020. W latach 2017-2018 zostało przeprowadzone badanie ewaluacyjne *Ewaluacja systemu realizacji instrumentu ZIT w perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020* na zlecenie Krajowej Jednostki Ewaluacyjnej. Jako jeden z głównych wniosków w raporcie z niniejszego badania wymieniono pozytywne działanie instrumentu w zakresie uaktywnienia szeregu relacji pomiędzy partnerami Związków ZIT, m.in. pogłębienie integracji, zbudowanie zaufania między partnerami, ograniczenie zbędnej rywalizacji i konkurencji, definiowanie i próby rozwiązywania wspólnych problemów oraz zniwelowanie obaw odnośnie całkowicie dominującej pozycji miast-rdzeni⁸. W raporcie przedstawiono również rekomendacje zakładające kontynuowanie wsparcia Związków ZIT, co pozwoliłoby utrwalić uzyskane efekty realizacji instrumentu ZIT.

Na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego do 31 grudnia 2018 roku zostało podpisanych 37 umów o dofinansowanie projektów konkursowych i pozakonkursowych na kwotę dofinansowania ze środków UE wynoszącą 249 344 969,12 zł, co stanowi 77,98% całkowitej alokacji ZIT, co oznacza, że nie wykonano wskaźnika kontraktacji narzuconego przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, przy czym do zrealizowania wskaźnika zabrakło 6,80 punktu procentowego. Należy podkreślić, że do 31 grudnia 2018 roku zatwierdzone zostały 3 projekty (podjęte zostały uchwały o wybraniu do dofinansowania przez Zarząd Województwa Podlaskiego oraz Zarząd Stowarzyszenia BOF) na kwotę dofinansowania ze środków UE wynoszącą 22 358 409,56 zł, co stanowi 6,99% całkowitej alokacji ZIT. Niestety, do 31 grudnia 2018 r. nie zostały podpisane umowy o dofinansowanie w przypadku tych projektów, co pozwoliłoby na zrealizowanie postawionych przez MliR celów. Do 31 grudnia 2018 roku w ramach ZIT BOF wkład UE w wydatkach z zatwierdzonych wniosków o płatność wynosił 83 679 935,36 zł, co stanowiło 26,17% całkowitej alokacji ZIT (cel MliR – 25,35%), a zatem cel MliR dotyczący zatwierdzonych wniosków o płatność został zrealizowany.

Należy podkreślić, że podpisane zostały umowy o dofinansowanie wszystkich projektów pozakonkursowych zidentyfikowanych na etapie opiniowania *Strategii ZIT BOF (wersja 3)*. W marcu 2019 roku w procesie aktualizacji *Strategii ZIT BOF (wersja 5)* został zidentyfikowany jeden nowy projekt *Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Sobolewie w gminie Supraśl* w ramach Celu 1. Atrakcyjność inwestycyjna, Działanie 1.2. Stworzenie sieci terenów inwestycyjnych. Zostały również podpisane umowy o dofinansowanie wszystkich projektów pozakonkursowych komplementarnych do *Strategii ZIT BOF*. W ramach Programu Operacyjnego Polska

---

⁸ Ewaluacja systemu realizacji instrumentu ZIT w perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020. Raport końcowy, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, Warszawa 2018, s.9.

Wschodnia są to trzy projekty, a w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – dwa projekty.

W 2018 roku ogłoszono wszystkie planowane konkursy, w tym trzy z nich były ogłoszone w formule konkursów na projekty zintegrowane (dwufunduszowe) – ubiegające się o dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz jeden dotyczył wsparcia działań miękkich. Do 31 grudnia 2018 roku zostało podpisanych 18 umów o dofinansowanie projektów konkursowych.

W 2018 r. Stowarzyszenie BOF kontynuowało procedury wdrożone w 2017 roku na podstawie *Planu naprawczego dla wdrażania instrumentu ZIT w województwie podlaskim*. Umożliwiło to optymalizację podziału zadań pomiędzy instytucjami w systemie realizacji instrumentu ZIT w województwie, a także skrócenie czasu naboru i oceny wniosków w konkursach dedykowanych ZIT na pierwszym etapie oceny projektów zintegrowanych. Realizacja Planu naprawczego wymagała zwiększenia zaangażowania i obciążenia w zakresie pełnienia funkcji IP ZIT BOF pracowników Biura Zarządu SBOF oraz zwiększenia zakresu zadań Koordynatorów JST.

Stowarzyszenie BOF realizowało także zadania wspierające beneficjentów w przygotowaniu i wdrażaniu projektów związanych z osiągnięciem celów *Strategii ZIT BOF*. W ramach prowadzonych naborów dla beneficjentów organizowano spotkania informacyjne oraz mogli oni skorzystać z konsultacji w Stowarzyszeniu BOF. W 2018 r. w ramach Akademii Beneficjenta BOF organizowane było wsparcie doradcze (dotyczące podatku VAT i prowadzenia zamówień publicznych) oraz specjalistyczne szkolenia (20 szkoleń z zakresu przygotowania wniosków o dofinansowanie, kwalifikowalności wydatków, wdrażania i rozliczania projektów oraz ich kontroli i monitorowania).

Do 31 grudnia 2018 roku zakończono realizację (zatwierdzone zostały końcowe wnioski o płatność) 14 projektów w formule ZIT dofinansowanego ze środków EFRR. W ramach tych projektów zostały osiągnięte planowane wskaźniki produktu i rezultatu zgodnie z umowami o dofinansowanie. Prowadzone przez IP ZIT BOF kontrole, wspólnie z IZ RPOWP, po zakończeniu realizacji projektów, również potwierdzały prawidłowe wykonanie działań. W przypadku pozostałych wdrażanych projektów nie odnotowano ważniejszych zagrożeń w ich prawidłowym przebiegu, a ewentualne główne przyczyny opóźnień w realizacji projektów dotyczyły problemów z wyborem lub zmianą wykonawców (np. związanych ze składaniem ofert przekraczających znacznie możliwości finansowe beneficjentów, rozwiązaniem umowy z wykonawcą w związku z niedotrzymaniem jej zapisów, itp.).

Spis tabel

Tabela 1. Alokacja środków na ZIT z EFRR i EFS	10
Tabela 2. Umowy z naborów w trybie pozakonkursowym w ramach ZIT wg poddziałań RPOWP 2014-2020 (stan na 31 grudnia 2018 r.).....	14
Tabela 3. Podstawowe informacje o zakończonych projektach pozakonkursowych w ramach instrumentu ZIT (stan na 31 grudnia 2018 r.)	16
Tabela 4. Podstawowe informacje o realizowanych projektach pozakonkursowych w ramach instrumentu ZIT (stan na 31 grudnia 2018 r.)	18
Tabela 5. Umowy z naborów w trybie konkursowym w ramach ZIT wg poddziałań RPOWP 2014-2020 (stan na 31 grudnia 2018 r.)	20
Tabela 6. Informacje o konkursach w ramach ZIT BOF wg poddziałań RPOWP 2014-2020 w roku 2018.	23
Tabela 7. Harmonogram naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym w ramach ZIT BOF (RPOWP 2014-2020) na rok 2019	24
Tabela 8. Lista projektów konkursowych, na realizację których podpisano umowy o dofinansowanie w ramach instrumentu ZIT do 31 grudnia 2018 r.	25
Tabela 9. Podstawowe informacje o projektach w trybie pozakonkursowym komplementarnych do <i>Strategii ZIT BOF z POPW 2014-2020</i>	29
Tabela 10. Podstawowe informacje o projektach w trybie pozakonkursowym komplementarnych do <i>Strategii ZIT BOF z POLiŚ 2014-2020</i>	31
Tabela 11. Wskaźniki rezultatu bezpośredniego (RB), wskaźniki produktu (P) oraz projektowe wskaźniki produktu (PP) na poziomie projektów realizowanych w formule ZIT	37
Tabela 12. Wskaźniki rezultatu strategicznego określone w RPOWP 2014-2020 dla działań, w które wpisują się cele realizowane w formule ZIT	40
Tabela 13. Wskaźnik zdawalności egzaminów zawodowych ogółem (w%) wg typu egzaminu w województwie podlaskim w latach 2012-2018.....	41
Tabela 14. Struktura mieszkańców według ekonomicznych grup wieku w MOF OW w Polsce w 2016 r.....	45
Tabela 15. Wskaźniki monitorowania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego w BOF w latach 2012-2016	48

Tabela 16. Podstawowe informacje o sytuacji finansowej gmin wchodzących w skład BOF w latach 2015-2017.	55
Tabela 17. Podstawowe informacje o sytuacji finansowej na 1 mieszkańca gmin wchodzących w skład BOF w latach 2015-2017	57
Tabela 18. Dynamika podstawowych wskaźników dotyczących sytuacji finansowej gmin wchodzących w skład BOF w latach 2015-2017.....	59

Spis wykresów

Wykres 1. Kontraktacja jako % alokacji ZIT BOF (realizacja i cele) wg kwartałów w 2018 r. (stan na 31 grudnia 2018 r.)	11
Wykres 2. Zatwierdzone wnioski o płatność jako % alokacji ZIT BOF (realizacja i cele) według kwartałów w 2018 r. (stan na 31 grudnia 2018 r.)	12
Wykres 3. Umowy w ramach ZIT wg gmin – kwota dofinansowania UE w PLN na 1 mieszkańca (stan na 31 grudnia 2018 r.).....	13
Wykres 4. Realizacja wskaźników (% realizacji wartości docelowej ze <i>Strategii ZIT BOF</i>) w ramach Działania 2.4. Rozwój wychowania przedszkolnego na 31 grudnia 2018r.....	34
Wykres 5. Realizacja wskaźników (% realizacji wartości docelowej ze <i>Strategii ZIT BOF</i>) w ramach Działania 5.2. Poprawa efektywności energetycznej i ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza na 31 grudnia 2018r.....	36
Wykres 6. Dochód i wydatki ogółem na 1 mieszkańca (w zł) gmin BOF w 2017 r.	50
Wykres 7. Udziały gmin BOF w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych – w zł na 1 mieszkańca w latach 2015-2017.....	51
Wykres 8. Udziały gmin BOF w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych – w zł na 1 mieszkańca w latach 2015-2017.	53
Wykres 9. Kwota długu w zł na 1 mieszkańca gmin BOF w latach 2015-2017.	54

Spis map

Mapa 1. Umowy w ramach ZIT wg gmin (liczba umów i kwota dofinansowania UE w PLN) – stan na 31 grudnia 2018 r.	13
Mapa 2. Miejskie Obszary Funkcjonalne Ośrodków Wojewódzkich w Polsce	43
Mapa 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności w MOF OW w Polsce w 2016 r.....	44
Mapa 4. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w MOF OW w Polsce w 2016 r.	45
Mapa 5. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w MOF OW w Polsce w 2016 r.....	46